

Nord-Aurdal kommune

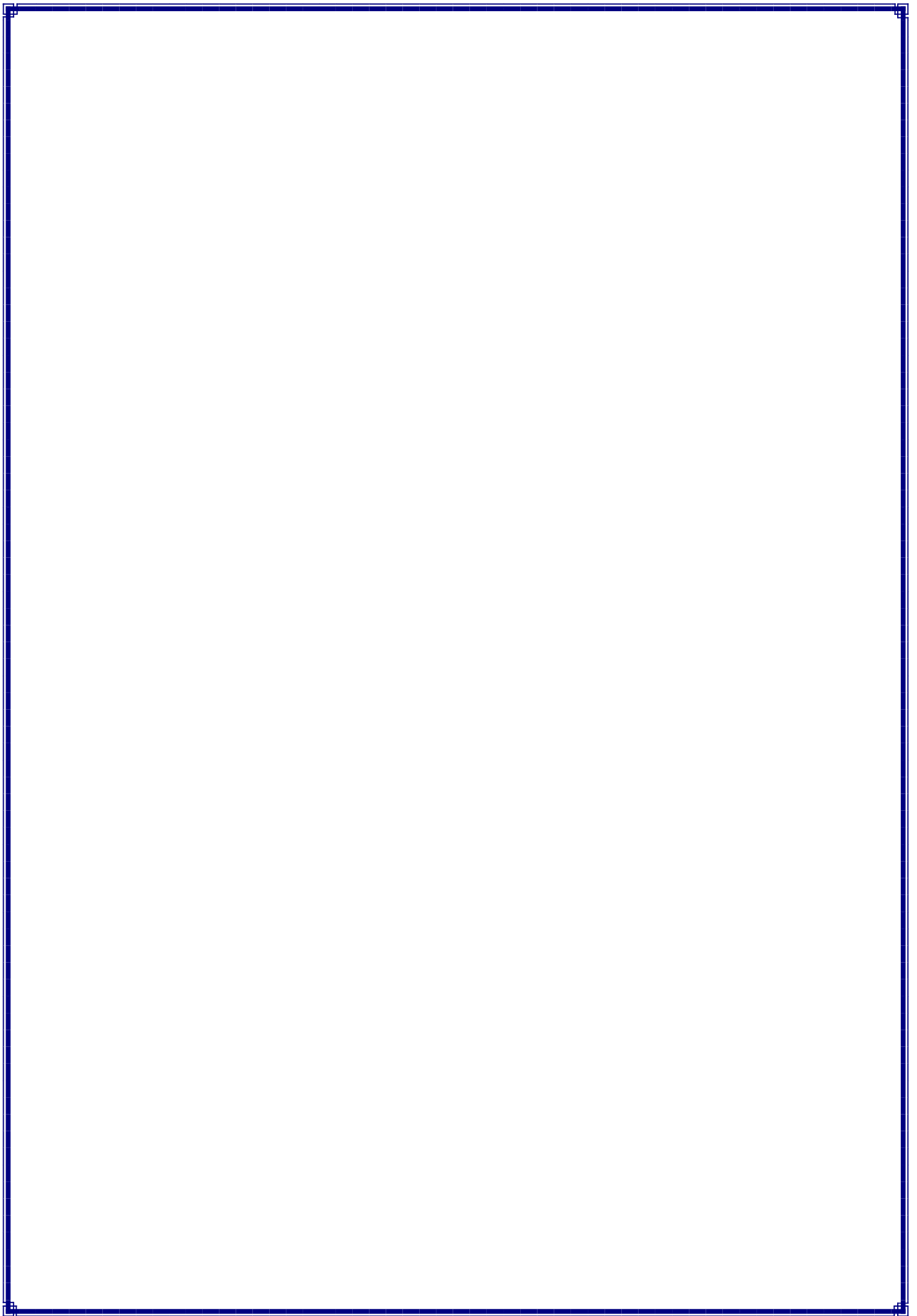
ØKONOMIPLAN 2015 – 2018

ÅRSBUDSJETT 2015

Foto: Solveig Nikolaisen

Vedtatt av kommunestyret i sak 093/14 den 18.12.2014

Innholdsfortegnelse

1	MÅL OG PRIORITERINGER	1
2	ÅRSBUDSJETT OG ØKONOMIPLAN	5
3	FOLKEHELSE.....	20
4	ORGANISASJON.....	22
5	POLITISK OG ADMINISTRATIV LEDELSE.....	24
6	BARNEHAGE	30
7	GRUNNSKOLE OG INTRODUKSJON.....	33
8	HELSE, OMSORG OG VELFERD – FELLESKAPITTEL	37
9	VALDRES LOKALMEDISINSKE SENTER.....	41
10	OMSORG OG REHABILITERING.....	44
11	TILRETTELAGTE TJENESTER FOR BARN, UNGE OG VOKSNE	47
12	FAMILIENS HUS.....	50
13	NAV VALDRES.....	54
14	KULTUR OG SERVICE	60
15	TEKNISK OG NÆRING	64
16	AVGIFTER OG BETALINGSSATSER	71
17	VEDLEGG I: INVESTERINGSPROSJEKTER.....	72
18	VEDLEGG II: BUDSJETTSKJEMA.....	89
19	VEDLEGG III: BEFOLKNINGSUTVIKLING.....	92
20	VEDLEGG IV: ØKONOMISKE MÅL	95
21	VEDLEGG V: ORGANISASJONSKART	96

Innholdsfortegnelse – detaljert

1	MÅL OG PRIORITERINGER	1
1.1	Kommunens visjon og verdier	1
1.2	Kommuneøkonomi	1
1.3	Kommuneorganisasjonen	2
1.4	Den kommunale tjenesteytingen	3
1.5	Oppsummering	4
2	ÅRSBUDSJETT OG ØKONOMIPLAN	5
2.1	Resultat	5
2.2	Økonomiske hovedoversikter	8
2.3	Driftsbudsjett	11
2.4	Tilpasninger i driftsbudsjettet i økonomiplanperioden	14
2.5	Investeringer	14
2.6	Lånegjeld	16
2.7	Finansielle utgifter	17
2.8	Fond – avsetning og bruk	18
2.9	Finansforvaltning	19
2.10	Oppsummering	19
3	FOLKEHELSE	20
4	ORGANISASJON	22
4.1	Organisasjonsutvikling	22
4.2	Ledelse og kompetanseheving	22
4.3	Tilstedeværelse og annen inkludering	23
4.4	Rekruttere og beholde medarbeidere	23
5	POLITISK OG ADMINISTRATIV LEDELSE	24
5.1	Politisk ledelse	24
5.2	Rådmannskontor	24
5.3	Stabsavdelingen	25
5.4	Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)	26
5.5	Stillingsramme	27
5.6	Økonomiske hovedtall	28
5.7	Tiltak	29
6	BARNEHAGE	30
6.1	Mål og utvikling	30
6.2	Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)	30
6.3	Stillingsramme	31
6.4	Økonomiske hovedtall	32
6.5	Tiltak	32
7	GRUNNSKOLE OG INTRODUKSJON	33
7.1	Mål og utvikling	33

7.2	Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)	34
7.3	Tiltak	35
7.4	Stillingsramme	35
7.5	Økonomiske hovedtall.....	36
8	HELSE, OMSORG OG VELFERD – FELLESKAPITTEL	37
8.1	Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk.....	37
8.2	Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)	39
9	VALDRES LOKALMEDISINSKE SENTER	41
9.1	Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk.....	41
9.2	Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)	42
9.3	Stillingsramme	42
9.4	Økonomiske hovedtall.....	43
9.5	Tiltak	43
10	OMSORG OG REHABILITERING	44
10.1	Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk.....	44
10.2	Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)	44
10.3	Stillingsramme	45
10.4	Økonomiske hovedtall.....	45
10.5	Tiltak	46
11	TILRETTELAGTE TJENESTER FOR BARN, UNGE OG VOKSNE	47
11.1	Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk.....	47
11.2	Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)	48
11.3	Stillingsramme	48
11.4	Økonomiske hovedtall.....	48
11.5	Tiltak	49
12	FAMILIENS HUS.....	50
12.1	Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk.....	50
12.2	Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)	51
12.3	Stillingsramme	52
12.4	Økonomiske hovedtall.....	53
12.5	Tiltak	53
13	NAV VALDRES	54
13.1	Mål og utvikling	54
13.2	Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)	56
13.3	Stillingsramme	58
13.4	Økonomiske hovedtall.....	59
13.5	Tiltak	59
14	KULTUR OG SERVICE	60
14.1	Mål og utvikling	60
14.2	Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)	61

14.3	Stillingsramme	62
14.4	Økonomiske hovedtall	62
14.5	Tiltak	63
15	TEKNISK OG NÆRING	64
15.1	Mål og status	64
15.2	Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)	66
15.3	Stillingsramme	67
15.4	Økonomiske hovedtall	68
15.5	Tiltak	69
16	AVGIFTER OG BETALINGSSATSER	71
17	VEDLEGG I: INVESTERINGSPROSJEKTER	72
17.1	KLP, egenkapitaltilskudd	72
17.2	NAUS og Valdreshallen, rehabilitering	72
17.3	NAUS inventar og utstyr	73
17.4	Regionale helsetjenester Fagernes, inventar og utstyr	74
17.5	Institusjon og omsorgsboliger Fagernes, inventar og utstyr	75
17.6	Parkeringsareal VLMS (reservert)	76
17.7	Fagernes legesenter, ombygging	76
17.8	Institusjonsavdeling demente, ombygging Aurdal	77
17.9	Omsorgsboliger Aurdal, sammenbygging	77
17.10	Ombygging Vesle-Tveit, for Familiens hus	79
17.11	Driftslokaler for teknisk drift (rebudsjettering)	80
17.12	Vann og avløp, rammebevilgning	82
17.13	Vannforsyning, høgdebasseng Fagernes – Leira	85
17.14	Opprusting av kommunale veier	85
17.15	Skilte med vegnavn (adresseringsprosjektet), ferdigstilling	87
17.16	Kultur- og rådhus, ventilasjon, klimaskall og enøk	88
18	VEDLEGG II: BUDSJETTSKJEMA	89
18.1	Driftsbudsjettet – budsjettskjema 1A	89
18.2	Investeringsbudsjettet – budsjettskjema 2A	90
18.3	Anskaffelse og anvendelse av midler	91
19	VEDLEGG III: BEFOLKNINGSUTVIKLING	92
19.1	Hovedtrekk	92
19.2	Folketall	92
19.3	Antall innbyggere i ulike aldersgrupper	93
20	VEDLEGG IV: ØKONOMISKE MÅL	95
21	VEDLEGG V: ORGANISASJONSKART	96

1 Mål og prioriteringer

1.1 Kommunens visjon og verdier

Det interne verdigrunnlaget til Nord-Aurdal kommune danner ordet ROMSLEG. Det står for *Raushet, Omtanke, Medansvar, Samhandling, Læring, Engasjement, Grundighet*. Visjonen er *Sammen strekker vi oss – for deg*. Dette gir dette uttrykk for at kommunen bygger på et positivt menneskesyn og respekt for ressursene til fellesskapet og slik vil sikre gode tjenester.

Det eksterne verdigrunnlaget til Nord-Aurdal viser hvilke verdier kommunen ønsker å fokusere på og særlig arbeide med de kommende årene. Dette verdigrunnlaget følger av kommuneplanens samfunnsdel for 2011-2023, og har i prioritert rekkefølge stikkordene *kunnskapskommunen, helsekommunen, kulturkommunen, tilflyttingskommunen, kulturlandskapskommunen og næringsutviklingskommunen* Nord-Aurdal. Dette korresponderer med høyest prioritet på oppvekst, dernest helse og omsorg og kultur.

Nord-Aurdal kommune har i 2014 hatt en sterk befolkningsvekst. Det nye kapittel 19 i dette dokumentet omhandler befolkningsutviklingen og viser en liten, men stabil årlig vekst fram til 2040. Handelstallene for Nord-Aurdal viser i at vi er av de kommunene i landet som har størst omsetning i handel per innbygger¹. Nord-Aurdal kommune ble 31. oktober og for andre året på rad kåret til Norges 3. beste kulturkommune i Telemarksforsknings kulturindeks. Disse sterke prestasjonene indikerer at kommunen på mange områder har lyktes med å oppnå sine mål og prioriteringer i tråd med visjonen og verdigrunnlaget til kommunen. Denne måloppnåelsen ville ikke vært mulig uten en god vekselvirkning mellom et dynamisk næringsliv, det frivillige organisasjons- og kulturlivet og kommunen.

Arbeidet med økonomiplanen gir en årlig mulighet til å se hele virksomheten til Nord-Aurdal under ett. Lovkravet er at det skal gjøres i et fireårsperspektiv. Dette er krevende, men gir gode forutsetninger for å utvikle organisasjonen og tilpasse ressursbruken slik at Nord-Aurdal kommune utvikler seg og yter best mulig tjenester på en bærekraftig måte. Nytt av året er i tillegg til kapittelet om befolkningsutviklingen, kapittel 3 om folkehelse. Også i år har økonomiplanen perspektiver langt ut over det lovpålagte og bringer inn perspektivet

Nord-Aurdal kommune inn i 2020-tallet, det tredje årtusenets tredje tiår.

1.2 Kommuneøkonomi

En sunn kommuneøkonomi er en forutsetning for god og framtidsrettet tjenesteproduksjon. En sunn kommuneøkonomi krever at forholdet mellom inntekter, driftskostnader og investeringer er bærekraftig over tid. Kommunestyret vedtok i 2012 følgende handlingsregel:

- netto driftsresultat bør være på minimum 3% av brutto driftsinntekter.
- disposisjonsfondet skal minimum være på 10% av brutto driftsinntekter og målet er 15%.
- kommunen skal ha et særskilt disposisjonsfond tilsvarende akkumulert premieavvik i tillegg til det ordinære disposisjonsfondet.
- lånegjelda bør være under 70% av brutto driftsinntekter.

¹ 5. plass i 3. termin 2014

Kommunen når ikke målet om å budsjettere med et netto driftsresultat på minimum 3% noen av de kommende årene, men har de senere årene likevel hatt et regnskapsresultat som oppfyller kravet. Økonomiplanen viser en svakt negativ utvikling i netto driftsresultat i perioden.

Brutto driftsinntekter er i 2015 på 544 mill. kr. Dette er en vekst på 7,3% fra 2014, som er helt nødvendig for å kunne ta en økning i brutto driftsutgifter på 7,7% uten altfor store omstillinger i 2015. Satsen for alminnelig eiendomsskatt blir økt i 2015 i samsvar med det kommunestyret vedtok i Økonomiplan 2014 – 2017 og blir 4,0 promille.

Disposisjonsfondet vil utgjøre 15 % av brutto driftsinntekter ved utgangen av 2015 og oppfyller med det målet i handlingsregelen for første gang siden denne ble etablert. Det reduseres imidlertid med 14,5 mill. kr i økonomiplanperioden og vil ved utgangen av perioden utgjøre 12 %. Avsetning og bruk av det særskilte disposisjonsfondet for premieavvik er innarbeidet i økonomiplanen.

Lånegjelda ligger over lånetaket i hele planperioden. Målet for lånegjeld er først og fremst et virkemiddel for å holde investeringsomfanget nede på et nivå som er forsvarlig i forhold til å ha tilstrekkelige ressurser til drift av tjenestene. Det vil videre være et insentiv til å ha en viss grad av egenkapitalfinansiering av investeringene og bør i alle fall ses i sammenheng med størrelsen på disposisjonsfondet. Kapitalkostnadene øker i planperioden. Den største utfordringen ligger i å tilpasse seg til en situasjon med et normalt rentenivå.

Nord-Aurdal kommune er inne i en periode med store investeringer. Dette skyldes til dels et etterslep i vedlikehold bygd opp over tid. Økonomiplanen inneholder et ekspansivt investeringsprogram, der de vesentligste prosjektene er:

- Nord-Aurdal ungdomsskole, Valdreshallen og svømmehall – opprusting
- Kulturhuset og rådhuset – opprusting
- Driftslokaler for teknisk drift – ferdigstilling
- Renovering av vann og avløp, herunder bygging av høydebasseng

I tillegg gjennomfører kommunen en stor investering i institusjonsplasser, omsorgsboliger og lokaler for hjemmetjenesten ved bygginga i regi av VLMS-E.

Totalt sett viser økonomien til kommunen at en dreining i retning av *oppvekstkommunen* må komme ved omstillingen som innebærer mindre ressursbruk på andre områder.

1.3 Kommuneorganisasjonen

Antallet årsverk i kommunen har gått ned sammenhengende fra 2008 til 2014. I 2015 blir det en sterk vekst i antall stillinger i interkommunale tjenester, mens resten av organisasjonen i større grad stabiliserer seg. Tatt i betraktning Nord-Aurdals store andel av de interkommunale tjenestene, innebærer dette en klar prioritet av tjenesteyting i Nord-Aurdal kommunes bruk av ressurser.

Organiseringen av virksomhetene er under kontinuerlig utvikling. Virksomheten eiendom og kvalifisering har i 2014 sitt siste driftsår. I 2015 går eiendomsavdelingen inn i teknisk og næring. Tjenesten kvalifisering heter fra 2015 introduksjonssenteret og legges under Nord-Aurdal ungdomsskole.

Arbeidet med økt tilstedeværelse har vært gitt høyeste prioritet i 2014. Det gode og målrettede arbeidet for økt tilstedeværelse vil bli videreført også i 2015. Målet er å stabilisere sykefraværet på et nytt og lavere nivå og med det sikre oppfyllelsen av IA-avtalens mål om tilstedeværelse på 92 pst. i løpet av 2015.

Inkluderende arbeidsliv handler i tillegg til nærværarbeid om arbeid for å inkludere seniorer, begge kjønn, personer med nedsatt funksjonsevne og personer som omfattes av de nye lovene mot diskriminering på grunnlag av etnisitet, religion, livssyn, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. Lovenes krav om planmessig arbeid mot slik diskriminering vil være prioritert i 2015.

1.4 Den kommunale tjenesteytingen

På oppvekst- og kulturområdet arbeider kultur og service videre etter kommunedelplan for kultur, idrett og friluftsliv. Gjennom omdisponering av ressurser får barnehagene en utviklingsveileder i samsvar med kommunedelplan for barnehage og skole. Et tettere samarbeid med familiens hus med tanke på tidlig innsats vil bidra til å styrke oppvekstkommunen Nord-Aurdal. En gledelig økning i barnetall gjør at det settes inn 1,5 nye årsverk i Ulnes barnehage. Skolene vil ha særskilt fokus på lesing/ leseopplæring og klasseledelse/ læringsmiljø ved at systematisk observasjon av lesing (SOL) startes for alle barneskoleelevene høsten 2015, arbeidet med sammensmelting av kulturer fortsetter i barneskolen, og ved fortsatt deltakelse i den nasjonale GNIST-satsingen gjennom et skolebasert kompetansehevingsprogram i samarbeid med høgskolen i Hedmark. Planlegging av rehabiliteringen av Nord-Aurdal ungdomsskole og Valdreshallen blir viktig i 2015.

Helse-, omsorgs- og velferdsområdet vil i 2015 være sterkt preget av innflyttingen og oppstarten i VLMS. Aurdalsheimen fases ut, og 30 plasser i VLMS og 11 institusjonsplasser for demente i Aurdal blir det nye institusjonstilbudet. I tillegg blir 20 nye omsorgsboliger og lokaler for hjemmetjeneste/kommunalt hjelpemiddellager også tatt i bruk i VLMS. I dialog med Sykehuset Innlandet planlegges det nå nye spesialisttilbud innen lungemedisin, smertebehandling og kreft (cellegift).

Tilrettelagte tjenester videreutvikler dag- og aktivitetstilbudet på Leirali, mens barneavlastning i institusjon omstilles til privat avlastning. Retten til brukerstyrt personlig assistanse (BPA) for personer under 67 år nå lovfestet og innebærer en viktig endring for helse- og omsorgsområdet i kommunen. Omsorg og rehabilitering deltar i et pilotprosjekt i samarbeid med Sykehuset Innlandet om implementering av Sam-Aks i hjemmetjenesten, hjemmetjenesten tar i bruk *Mobil omsorg*, et digitalt verktøy for å forbedre dokumentasjon og pasientsikkerhet.

I 2015 får Nord-Aurdal kommune Opplands første fysiske familiens hus ved at virksomheten blir samlet på Vesle-Tveit. Barneverntjenesten styrkes med et halvt årsverk basert på statlige opptrappingsmidler.

Avdeling psykisk helsearbeid har sammenlignet med andre kommuner god bemanning, mens helsesøstertjenesten er et satsingsområde fra regjeringens side. Ved omstilling av et årsverk i psykisk helse til en familieveilederstilling i helsesøstertjenesten dreies ressursbruken i retning barn og unge. Dette vil bidra til å styrke oppvekstkommunen Nord-Aurdal. Gjennom Regional rusmiddelpolitisk handlingsplan har valdreskommunene vedtatt en styrking av

rusfeltet. Det skal etableres et ettårig prosjekt for å sy sammen et best mulig tilbud, og i planen ligger en varig styrking med to stillinger til rusarbeidet. Satsingen er samlet på om lag 1,9 mill.kr og omfatter tilskudd til Stabburshella.

Teknisk og næring har fra og med 2015 avdelingene teknisk drift, brannforebyggende avdeling, brann-, rednings- og feiervesen, vaktmester, renhold og areal og næring. Året blir ellers preget av at virksomheten samles på to lokaliteter, som er i 1. etasje i rådhuset og nye lokaler og brannstasjon på Lobrøtin.

2015 blir første hele driftsår med ny organisering og ordfører- og rådmannskontor i 3. etasje i rådhuset.

1.5 Oppsummering

Gjennomgangen av kommuneøkonomien, kommuneorganisasjonen og den kommunale tjenesteytingen ovenfor viser en offensiv og robust kommune i stadig omstilling for å møte morgendagens krav til best mulig kommunale tjenester. Et ambisiøst investeringsprogram innebærer i stor grad at kommunen tar igjen for et vedlikeholdsetterslep som har bygd seg opp over flere tiår. Omfattende investeringer er nødvendige for å kunne holde oppe nivået på tjenestene som ytes, men krever sine offer i form av nøktern drift for å kunne gjennomføres på en bærekraftig måte.

Gjennom budsjettet for 2015 og økonomiplanen for 2014-2017 viser kommunen at den greier og har greid å omstille seg til å kunne bære den økonomiske belastningen med investeringene og igangsettingen av tjenestene i VLMS. Prioriteringene er tøffe, men skjer framover under mer stabile rammer. Prioritering innen slike rammer gir god ressursbruk og best mulig tjenester på lang sikt.

2 Årsbudsjett og økonomiplan

2.1 Resultat

Økonomiske mål

Kommunestyret har vedtatt² økonomiske mål for økonomiplanen. Disse målene utgjør en handlingsregel for kommunen. Vedtaket er referert i Vedlegg IV: Økonomiske mål på s. 95.

Av vedtaket framgår det at:

- netto driftsresultat bør være på minimum 3% av brutto driftsinntekter.
- disposisjonsfondet skal minimum være på 10% av brutto driftsinntekter og målet er 15%.
- kommunen skal ha et særskilt disposisjonsfond tilsvarende akkumulert premieavvik i tillegg til det ordinære disposisjonsfondet
- lånegjelda bør være under 70% av brutto driftsinntekter.

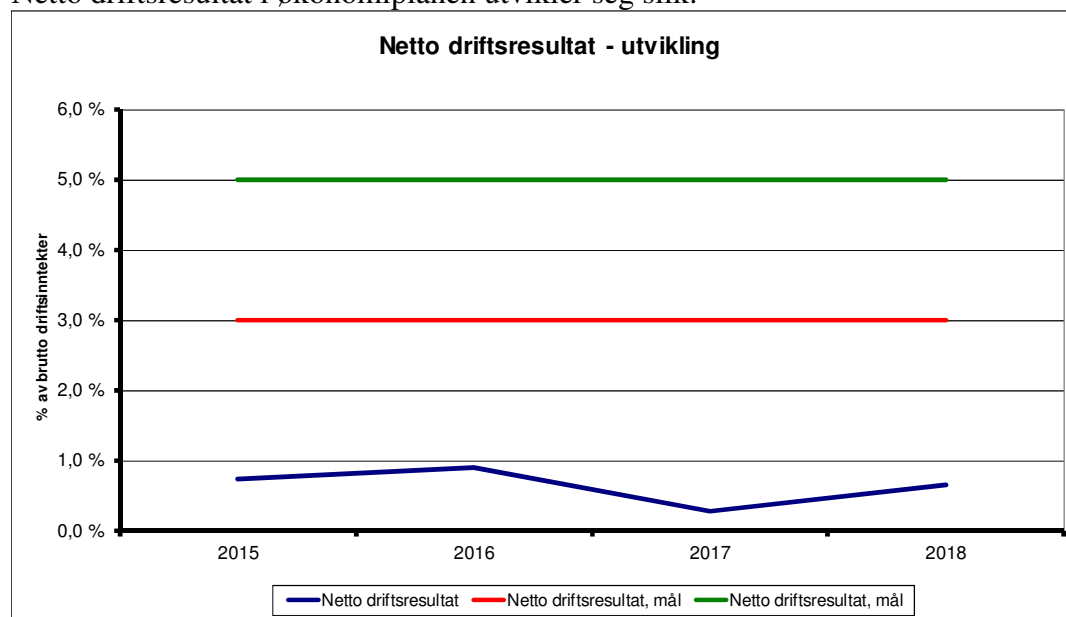
I tillegg er det et absolutt krav at det regnskapsmessige mer-/mindreforbruket skal være null.

Måloppnåelsen er som følger:

Mål	2015	2016	2017	2018
Netto driftsresultat min 3%	0,7%	0,9%	0,3%	0,7%
Disposisjonsfond min 10%, mål 15%	14%	12%	11%	9%
Eget disposisjonsfond likt akkumulert premieavvik	Ja	Ja	Ja	Ja
Lånegjeld under 70%	Nei	Nei	Nei	Nei

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat i økonomiplanen utvikler seg slik:

² KS-043/12

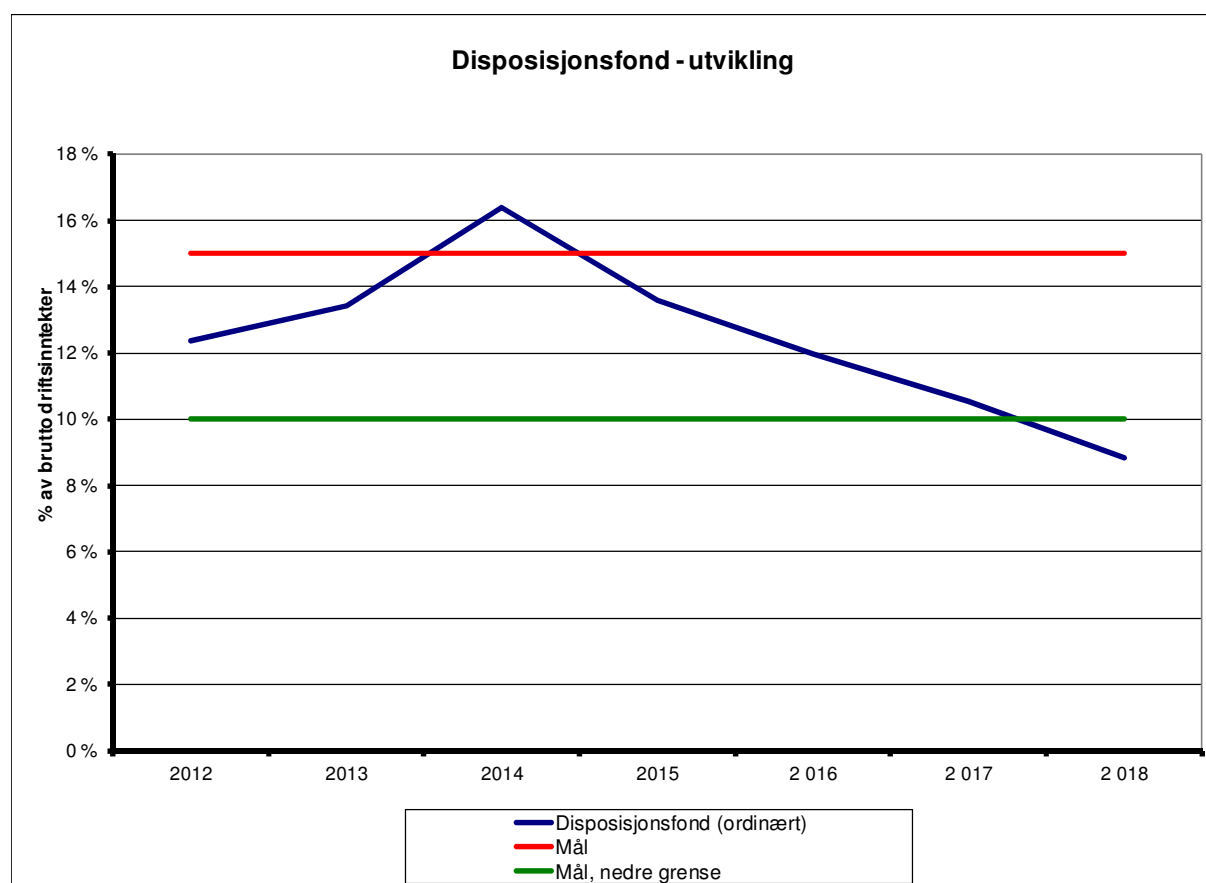
Figuren ovenfor viser netto driftsresultat i forhold til kommunestyrets mål om at dette skal utgjøre 3% og i forhold til den generelle anbefalingen om at det bør ligge i intervallet 3 – 5%.

Kommunen når ikke målet om å budsjettere med et netto driftsresultat på over 3% noen av de kommende årene, men har de senere årene likevel hatt et regnskapsresultat som oppfyller kravet. Økonomiplanen viser en svakt negativ utvikling i netto driftsresultat i perioden.

	2015	2016	2017	2018
Netto driftsresultat, 1000 kr	3 983	4 920	1 523	3 620
Netto driftsresultat, % av brutto driftsinntekter	0,7 %	0,9 %	0,3 %	0,7 %

Disposisjonsfond

Disposisjonsfondet³ vil utgjøre 14 % av brutto driftsinntekter ved utgangen av 2015 og er godt over minimumskravet i handlingsregelen, men ikke helt på målet om at det skal utgjøre 15%. Disposisjonsfondet reduseres imidlertid med 34,2 mill. kr i økonomiplanperioden og vil ved utgangen av perioden utgjøre 9 % og ligger utenfor handlingsregelen.

³ Det ordinære disposisjonsfondet. I tillegg er det avsetninger på Disposisjonsfond premieavvik.

Disposisjonsfondet⁴ reduseres med 9,7 mill. kr i 2015. I driftsbudsjettet brukes det 3,7 mill. kr av disposisjonsfondet i 2015 og i investeringsbudsjettet 6,0 mill. kr. For hele økonomiplanperioden samlet, brukes det 9,1 mill. kr i driftsbudsjettet og 21,0 mill. kr til finansiering av investeringer.

	2015	2016	2017	2018
Disposisjonsfond, 1000 kr ⁵	73 497	65 760	58 023	48 986
Disposisjonsfond, % av brutto driftsinntekter	14 %	12 %	11 %	9 %

Disposisjonsfondet har en tilfredsstillende størrelse ved inngangen av økonomiplanperioden, men reduseres i hele perioden. Realverdien av fondet, målt som andel av brutto driftsinntekter, reduseres betydelig. Det måtte vært satt av 34,1 mill. kr mer for at fondet skulle utgjort 15% av brutto driftsinntekter ved utgangen av 2018.

Kommunestyret har vedtatt å avsette eller bruke av disposisjonsfond premieavvik et beløp tilsvarende endringer i akkumulert premieavvik. Dette er innarbeidet i økonomiplanen.

Lånegjeld

Kommunestyret har vedtatt et tak for lånegjelda på 70% av brutto driftsinntekter. Målet for lånegjeld er først og fremst et virkemiddel for å holde investeringsomfanget nede på et nivå som er forsvarlig i forhold til å ha tilstrekkelige ressurser til drift av tjenestene. Det vil videre være et insentiv til å ha en viss grad av egenkapitalfinansiering av investeringene.

Kommunens egen lånegjeld ligger innenfor målet i planperioden og i 7-årsperioden, jfr avsnittet 2.6 Lånegjeld på s. 16.

Målet er imidlertid knyttet til den korrigerte lånegjelda der også de lånene vi indirekte betjener er inkludert. Kommunen skal også, gjennom husleie, betjene sin andel av et lån som eieendomsselskapet VLMS-E tar opp for å bygge Valdres lokalmedisinske senter (VLMS). Dette er det tatt hensyn til i korrigert lånegjeld. Den korrigerte lånegjelda ligger over lånetaket i hele planperioden. Avviket er om lag 77 mill. kr i 2015, men blir mindre mot 2021. Det ligger i kommunestyrets vedtak en mulighet til å korrigere lånegjelda for lån på selvkostområdene.

⁴ Ordinært disposisjonsfond

⁵ Størrelse på disposisjonsfondet ved utløpet av det enkelte år. Dette bygger på en forutsetning om størrelsen pr. 31.12.2014; det er her forutsatt at det blir avsatt og brukt like mye i 2014 som det er budsjettet.

2.2 Økonomiske hovedoversikter

	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Rådmann	21 481	13 883	25 997	26 217	26 217	26 217
Stabsavdeling	14 844	15 556	16 042	15 792	15 992	15 792
Økonomiavdeling	4 288	4 785	0	0	0	0
Barnehage	27 885	28 673	31 187	31 187	31 167	31 167
Barneskole	28 801	29 947	30 726	31 541	31 541	31 541
Ungdomsskole	17 400	18 013	25 325	25 383	25 383	25 383
Helse/VLMS	0	10 566	4 387	7 954	7 954	7 954
Omsorg og rehabilitering	0	74 468	73 762	73 862	73 862	73 862
Hjemmetjenesten	40 922	0	0	0	0	0
Helse og omsorg	40 810	0	0	0	0	0
Tilrettelagte tjenester	0	40 806	32 195	30 762	30 762	30 762
Familiens hus	50 044	11 141	19 911	19 785	19 785	19 785
NAV i Valdres	10 337	14 306	13 840	13 840	13 840	13 840
Kultur og service	8 874	9 196	9 316	9 376	9 376	9 426
Areal og næring	5 599	5 508	0	0	0	0
Teknisk drift	1 736	968	35 662	33 687	33 621	33 810
Eiendom og kvalifisering	21 531	18 305	0	0	0	0
Finans	-294 553	-296 121	-318 350	-319 386	-319 500	-319 539
Totalt	0	0	0	0	0	0

Tabellen viser rammen for den enkelte virksomhet på det detaljeringsnivået kommunestyret vedtar driftsbudsjettet (tabell 1B). Tabellene under Økonomisk oversikt i omtalen av den enkelte virksomhet viser hvilke kostnader og inntekter som ligger bak denne rammen.

Økonomisk oversikt drift

	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Driftsinntekter						
Brukerbetalinger	17 075	16 350	14 047	14 363	14 363	14 363
Andre salgs- og leieinntekter	73 225	63 105	73 671	73 689	73 710	73 727
Overføringer med krav til motytelse	85 963	59 985	71 425	76 082	76 082	76 082
Rammetilskudd	163 337	177 805	185 559	186 445	186 445	186 447
Andre statlige overføringer	32 354	29 383	28 852	28 789	28 570	28 282
Andre overføringer	4 479	1 312	1 202	1 202	1 202	1 202
Skatt på inntekt og formue	129 952	130 535	137 000	137 000	137 000	137 000
Eiendomsskatt	24 882	26 164	27 084	29 220	30 929	34 688
Andre direkte og indirekte skatter	8 557	2 129	2 129	2 129	2 129	2 129
Sum driftsinntekter	539 824	506 768	540 969	548 919	550 430	553 920
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	279 252	274 721	286 623	290 769	290 924	290 892
Sosiale utgifter	52 423	68 025	73 818	75 009	75 009	75 047
Kjøp av varer og tj. som inngår i tj.prod.	61 109	54 607	76 459	76 991	76 971	77 021
Kjøp av tjenester som erstatter tj.prod.	47 309	40 543	42 538	43 087	43 087	43 087
Overføringer	47 938	36 607	34 545	32 862	32 862	32 862
Avskrivninger	15 793	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Fordelte utgifter	-407	-300	-288	-157	-157	-157
Sum driftsutgifter	503 417	489 203	528 695	533 561	533 696	533 752
Brutto driftsresultat	36 406	17 565	12 274	15 358	16 734	20 168
Finansinntekter						
Renteinntekter og utbytte	6 118	4 713	4 891	4 076	4 365	6 936
Gevinst på finansielle instrumenter (oml.m.)	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	178	299	299	299	299	299
Sum eksterne finansinntekter	6 296	5 012	5 190	4 375	4 664	7 235
Finansutgifter						
Renteutgifter og låneomkostninger	9 444	10 547	10 317	10 496	14 210	18 087
Tap på finansielle instrumenter (oml.midler)	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	15 601	16 577	17 669	18 822	20 170	20 201
Utlån	503	495	495	495	495	495
Sum eksterne finansutgifter	25 548	27 619	28 481	29 813	34 875	38 783
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-19 252	-22 607	-23 291	-25 438	-30 211	-31 548
Motpost avskrivninger	15 793	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Netto driftsresultat	32 947	9 958	3 983	4 920	1 523	3 620
Interne finanstransaksjoner						
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbr.	9 860	15 146	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	1 749	3 674	2 737	6 134	4 037
Bruk av bundne fond	6 469	3 300	2 177	2 177	2 177	2 177
Bruk av likviditetsreserve	0	0	0	0	0	0
Sum bruk av avsetninger	16 329	20 195	5 851	4 914	8 311	6 214
Overført til investeringsregnskapet	2 664	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbr.	0	0	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	20 981	27 946	6 564	6 564	6 564	6 564
Avsatt til bundne fond	10 485	2 207	3 270	3 270	3 270	3 270
Avsatt til likviditetsreserven	0	0	0	0	0	0
Sum avsetninger	34 131	30 153	9 834	9 834	9 834	9 834
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	15 146	0	0	0	0	0

Økonomisk oversikt investering

	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Inntekter						
Salg av driftsmidler og fast eiendom	6 724	0	11 700	0	0	0
Andre salgsinntekter	47	0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	15 703	0	0	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	0	0	8 966	6 710	8 800	570
Statlige overføringer	200	0	0	0	0	0
Andre overføringer	899	0	7 971	0	0	0
Renteinntekter og utbytte	1	0	0	0	0	0
Sum inntekter	23 574	0	28 637	6 710	8 800	570
Utgifter						
Lønnsutgifter	88	0	0	0	0	0
Sosiale utgifter	17	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.prod.	27 512	49 448	55 226	39 051	46 000	4 850
Kjøp av tjenester som erstatter tj.prod.	38	0	0	0	0	0
Overføringer	10 094	0	0	0	0	0
Renteutgifter og omkostninger	0	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0	0	0	0
Sum utgifter	37 750	49 448	55 226	39 051	46 000	4 850
Finansstransaksjoner						
Avdrag på lån	93	0	0	0	0	0
Utlån	5 121	0	0	0	0	0
Kjøp av aksjer og andeler	2 082	1 000	1 500	1 500	1 500	1 500
Dekning av tidligere års udekket	24 783	0	0	0	0	0
Avsatt til ubundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Avsatt til bundne investeringsfond	312	0	0	0	0	0
Avsatt til likviditetsreserve	0	0	0	0	0	0
Sum finansieringstransaksjoner	32 391	1 000	1 500	1 500	1 500	1 500
Finansieringsbehov	46 567	50 448	28 089	33 841	38 700	5 780
Dekket slik:						
Bruk av lån	30 369	38 809	22 090	28 841	33 700	780
Salg av aksjer og andeler	5	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	405	0	0	0	0	0
Overført fra driftsbudsjettet	2 664	7 156	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	12 468	4 483	5 999	5 000	5 000	5 000
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	656	0	0	0	0	0
Bruk av likviditetsreserve	0	0	0	0	0	0
Sum finansiering	46 567	50 448	28 089	33 841	38 700	5 780
Udekket/udisponert	0	0	0	0	0	0

2.3 Driftsbudsjett

Generelt

Det er for 2015 budsjettet med brutto driftsinntekter på 541 mill. kr. Dette er en vekst på 6,7% fra 2014. Brutto driftsutgifter er på 529 mill. kr, som er en økning på 8,1%.

Frie inntekter

Frie inntekter er definert som sum av rammetilskudd og skatt av inntekt og formue. Budsjettet for frie inntekter tar utgangspunkt i statsbudsjettet⁶ og er basert på prognosemodellen til KS. Det er benyttet det alternativet i modellen der anslag på skatteinntekt baseres på det relative skattenivået de tre siste årene. Anslaget for skatteinntekt er lagt noe lavere enn prognosemodellen for å ta hensyn til usikkerhet knyttet til lokal skattevekst. Det er forutsatt en befolkningsvekst nasjonalt i 2015 som i SSB's befolkningsprognose⁷ og folketallet i kommunen er forutsatt uendret i 2014.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Rammetilskudd	148 474	153 825	163 616	164 896	164 896	164 898
Inntektsutjevning	14 863	23 980	21 944	21 549	21 549	21 549
Skatt på inntekt og formue	129 952	130 535	137 000	137 000	137 000	137 000
Sum frie inntekter	293 289	308 340	322 559	323 445	323 445	323 447

Nord-Aurdal kommune får fra 2015 7,7 mill. kr i distriktstilskudd Sør-Norge, som en del av rammetilskuddet.

Nivået for samla frie inntekter fra 2016 er usikkert, det vil avhenge av det økonomiske opplegget for kommunesektoren.

Kraftinntekter

Kommunen har konsesjonskraft og andre rettigheter til å ta ut kraft. Dette utgjør 30 GWh. Kommunen har gjort avtale med Valdres energi om å selge kraften for kommunen.

Kraftmarkedet svinger mye og det er derfor stor usikkerhet knyttet til et anslag for framtidige inntekter. Budsjettet er basert på prognoser utarbeidet for kommunen av Valdres energi (VEAS) og på hvordan kraft i 2015 er priset på børsen på budsjetteringstidspunktet. Prognosen fra VEAS er gitt i tre alternativ, vått 15,5 øre/kWh, normal 25,7 øre/kWh og tørt 34,6 øre/kWh. Markedet priset kraft i hele 2015 på 26,3 øre/kWh⁸. På denne bakgrunn er det brukt en salgspris på 26,3 øre/kWh og en innkjøpspris anslått av VEAS til 12,0 øre/kWh.

Dette gir en brutto inntekt på 7,9 mill. kr, innkjøpskostnader på 3,6 mill. kr og en skattekostnad som er anslått til 0,30 mill. kr. Salg av konsesjonskraft er skattefri, mens kommunen betaler skatt på salg av avtalekraft.

⁶ Prop. 1 S (2014 – 2015) og påfølgende behandling i Stortinget.

⁷ SSB's befolkningsprognose, middelalternativet benevnt MMMM.

⁸ Kilde: NASDAQ ENOYR-14 den 9.10.2014.

Kommunen har videre inntekter i form av konsesjonsavgifter og reguleringserstatninger. Disse er budsjettert med 2,1 mill. kr årlig og avsettes på fond.

Markedets prising av kraft er benyttet i budsjetteringen både av kraftinntekter og kjøp av strøm. Endrede strømpriser vil slå ut både på inntektene og utgiftene til kommunen, høyere kraftpriser vil gi en netto gevinst for kommunen fordi en selger om lag 30 GWh og kjøper om lag 15 GWh årlig.

Andre inntekter

Det er budsjettert med eiendomsskatt fra boliger og fritidseiendommer på 11,5 mill. kr og fra annen eiendom (verk og bruk samt annen næringsseiendom) med 15,6 mill. kr. Satsen for alminnelig eiendomsskatt er i 2015 uendret og er 3,375 promille⁹.

Det er budsjettert med andre overføringer fra staten på 9,9 mill. kr.

Det er budsjettert med renteinntekter på 3,7 mill. kr, herav 1,2 mill. kr i rente på ansvarlig lån til Valdres Energi AS. Det er budsjettert ut fra samme forutsetninger mht. markedsrente som for renteutgiftene (se s. 17). Det er videre for 2015 budsjettert med de innskuddsvilkårene kommunen har i gjeldende hovedbankavtale. Det er vesentlig usikkerhet knyttet til både rentenivå og rentebærende saldo. Det er budsjettert med utbytte fra Valdres Energi AS i samsvar med kommunestyrets vedtak av eierstrategi for selskapet¹⁰.

Lønnskostnader

Fastlønn er budsjettert på grunnlag av hjemler og faktisk årslønn i disse pr 01.01.2015 (etter sentrale og lokale lønnsforhandlinger 2014). Dette gir en høy presisjon på fastlønnsbudsjettet.

Årslønnsveksten er basert på SSB sin prognose på 3,5 % vekst fra 2014 til 2015 og et overheng på 1,7%. Det er ikke lagt inn noen margin på lønnsveksten (tidligere år har denne vært satt til 0,5%) dette gjør budsjettet mer sårbart for høyere lønnskostnader enn forutsatt. Når resultatet av de ulike lønnsoppgjør er kjent, overføres avsetninger til hvert virksomhetsområde. Dette gir virksomhetene mest mulig korrekt lønnsbudsjett.

Det er satt av en reserve for å kunne takle avvik mellom prognoserte og faktiske pensjonskostnader, se s. 13.

Det er ikke budsjettert med utgifter til sykevikarer (i samsvar med etablert praksis). Slike utgifter må dekkes med inntekter i form av refusjoner og mindreforbruk ved vakanser. På kommunenivå gir dette en realistisk balanse.

⁹ Det er videre i økonomiplanperioden lagt til grunn en økning av satsen for bolig og fritidseiendom slik at inntekten blir henholdsvis 13,7 mill. kr i 2016, 15,4 i 2017 og 19,1 i 2018.

¹⁰ KS-058/14 19.06.2014. I avsnitt 3 i eierstrategien heter det: «Eigarane forventar at avkastninga på eigenkapitalen skal vera 6% (basert på marknadsrenta i mai 2014). Eigarane forventar vidare at halvparten av avkastninga etter skatt blir utbetalt som utbytte. Utbytte skal minimum vera kr 1.000.000,- pr år til kvar av eigarane basert på indeks i 2010.»

For å kompensere for usikkerhet i lønnsbudsjettet er fastlønsbudsjettet også for 2015 noe forsiktig, i den forstand at det heller ikke for 2015 er gjort nedtrekk for vakanser i forbindelse med nyrekruttering, ulønna permisjoner og lignende.

Pensjonskostnadene er budsjettet i samsvar med prognoser fra KLP og SPK. KLP er i år budsjettet brutto, med totale utbetalinger til KLP og inntektsføring av premieavvik. Det er videre budsjettet med at premieavviket (reduert med tidligere års amortisert premieavvik) er satt av til særskilt disposisjonsfond. I samsvar med prognose fra KLP og SPK er det budsjettet med premieinnbetaling på 52,3 mill. kr, at årets premieavvik i 2015 blir 11,8 mill. kr og sum amortisert premieavvik på 5,2 mill. kr. Det er vesentlig usikkerhet knyttet til pensjonskostnadene, det er derfor satt av en reserve, se neste avsnitt.

Reserverte tilleggsbevilgninger

Det er satt av 22,0 mill. kr på reserverte tilleggsbevilgninger for å dekke lønnsvekst i 2015, deler av pensjonspremien og usikkerhet knyttet til pensjon.

Det er budsjettet med utgifter til fastlønn i de ulike virksomhetene basert på lønn pr. 1.1.2015. På reserverte tilleggsbevilgninger er det avsatt 6,0 mill. kr (inkl. sosiale kostnader) for å dekke lønnsvekst i 2015. Det er for 2015 ikke avsatt midler til å dekke usikkerhet knyttet til størrelsen og prisveksten på faste tillegg. Det er avsatt 5,5 mill. kr med tillegg av arbeidsgiveravgift for å dekke usikkerhet knyttet til pensjonskostnadene. Ut over dette, er en andel av den likviditetsmessige kostnaden på pensjon (som er 52,2 mill. kr) budsjettet på reserverte tilleggsbevilgninger; denne andelen utgjør 10,5 mill. kr. Samlet utgjør dette 22,0 mill. kr.

Intermediæravdelingen i Valdres lokalmedisinske senter skal i følge kommunestyrevedtak i alle Valdreskommunene åpne 1. april. Det har vært en diskusjon mellom kommunene om hvilke endringer det er riktig å gjøre når kommunenes ansvar for medfinansiering av spesialisthelsetjenester bortfaller og en mer generell diskusjon om hva som er riktig ressursinnsats. Det er satt i gang et arbeid med å utrede ev. tilpasninger, og det er enighet på rådmannsnivå i Valdres om å foreslå for kommunestyrene oppstart 1. september. Kommunestyret i Nord-Aurdal kommune ønsker oppstart 1. juni og har budsjettet tjenesten i samsvar med dette. På reserverte tilleggsbevilgninger er det satt av 0,3 mill. kr knyttet til usikkerhet om oppstartstidspunkt. Denne reserverte tilleggsbevilgningen disponeres av rådmannen.

Det er satt av 0,24 mill. kr til formannskapet og ordførerens disposisjon.

Det er også satt av midler for å håndtere prisvekst på IKT og økning i kommunale eiendomsavgifter.

Endelig er det satt av en budsjettreserve som rådmannen disponerer, til uforutsette hendelser, på 1,65 mill. kr. Virksomhetsområdenes budsjetttrammer er så stramme at det for de fleste virksomheter er vanskelig å håndtere uforutsette utgifter. Når kommunen har en stram økonomi, bør uforutsette utgifter av en viss størrelsesorden håndteres ved en sentral avsetning fremfor at hver virksomhet skal ha rom for denne typen utgifter. Avsetningen er økt fordi det for 2015 er budsjettet med mindre marginer og også grunnet usikkerhet knyttet til samla kostnader i pleie og omsorg og pukkelkostnader her, i et år med store omstillinger.

2.4 Tilpasninger i driftsbudsjettet i økonomiplanperioden

Økonomiplanen viser en svakt negativ utvikling av kommunens økonomi i planperioden. Netto driftsresultat ligger mellom 0,3% og 0,9% i planperioden. Det ordinære disposisjonsfondet reduseres med 34,2 mill. kr i perioden.

Intermediæravdelingen starter i løpet av 2015 og det er derfor først i 2016 kommunen får full økonomisk effekt av de nye tjenestene. Det er også noen andre mindre tiltak som gir større kostnader i årene etter 2016.

Kapitalkostnadene øker i planperioden og kommunen har en stor utfordring i å tilpasse seg til en situasjon med et normalt rentenivå.

Økonomiplanen inneholder en tilpasning til dette forholdet ved at det er innarbeidet engangskostnader til vedlikehold av bygg i 2015 og ikke i de påfølgende årene. Dette gjelder først og fremst vedlikehold på kirker med til sammen 1,7 mill. kr, men også noe på kommunale bygg med 0,6 mill. kr.

I sum gir tiltakene i økonomiplanen om lag samme kostnad i 2016 som i 2015.

Kommunene får etter planen et nytt inntektssystem fra 2017. Regjeringen har i kommune- og kommuneproposisjonen for 2015 varslet at en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet legges fram i kommuneproposisjonen for 2017, våren 2016. I denne gjennomgangen vurderes alle elementene i inntektssystemet, og inntektssystemet blir sett i sammenheng med kommunereformen. Det vil videre kunne komme endringer i inntektssystemet alt fra 2016 fordi Regjeringen vil vurdere ulike modeller for tilbakeføring av deler av selskapsskatten (i kommuneproposisjonen for 2016).¹¹

Endelig vil befolkningsutviklingen, med en relativt sterk vekst i befolkningsgruppen 67 – 79 år fra 2014 og framover, gi kommunen økonomiske utfordringer.

På bakgrunn av dette, og for å nærme seg prioritering av oppvekstkommunen Nord-Aurdal, er det et vesentlig behov for å arbeide videre med utvikling og omstillinger som reduserer kommunens kostnader per mottaker av pleie- og omsorgstjenester utover i økonomiplanperioden.

2.5 Investeringer

Nord-Aurdal kommune er inne i en periode med store investeringer. Dette skyldes til dels et etterslep i vedlikehold bygd opp over tid. Økonomiplanen inneholder et ekspansivt investeringsprogram. Investeringsplanen er på 7 år, 2015 – 2021.

Investeringsbudsjettet for 2015 og investeringsplanen inneholder i stor grad prosjekt som ligger i gjeldende økonomiplan. De største prosjektene er:

- Nord-Aurdal ungdomsskole, Valdreshallen og svømmehall – opprusting
- Kulturhuset og rådhuset – opprusting
- Driftslokaler for teknisk drift – ferdigstilling
- Renovering av vann og avløp, herunder bygging av høydebasseng

¹¹ Prop. 95 S (2013–2014) Kommuneproposisjonen 2015, kapittel 8, s. 86.

I tillegg gjennomfører kommunen en stor investering i institusjonsplasser, omsorgsboliger og lokaler for hjemmetjenesten ved bygginga i regi av VLMS-E.

Tabellen nedenfor viser de investeringene som er innarbeidet i økonomiplanen 2015 – 2018 samt i 7-årsperioden (i 1000 kr):

Prosjekt	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totalt
KLP, egenkapitalinnskudd	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	10 500
NAUS, rehabilitering	2 100	27 000	25 900					55 000
NAUS, inventar og utstyr			4 350					4 350
Regionale helsetjenester Fagernes, inventar og utstyr	8 000							8 000
Institusjon og omsorgsboliger Fagernes, inventar og utstyr	9 030							9 030
Parkeingsareal VLMS (reservert)	2 500							2 500
Fagernes legesenter, ombygging	500							500
Institusjonsavdeling demente, ombygging Aurdal	800							800
Omsorgsboliger Aurdal, sammenbygging	3 580							3 580
Ombygging Vesletveit, for Familiens hus	902	1 351						2 253
Driftslokaler for teknisk drift (rebudsjettering)	10 000							10 000
Vann og avløp, rammebevilgning	10 400	5 500	2 000	2 000	7 500	7 500	7 500	42 400
Vannforsyning, høgdebasseng Fagernes - Leira		2 000	13 000					15 000
Opprusting av veger, rammebevilgning	2 500	2 500	750	750	500	2 500	2 500	12 000
Skilte m. veinavn (adresseringsprosjektet, rebudsjettering)	200							200
Kultur- og rådhus, ventilasjon, klimaskall og enøk				2 100	27 000	27 000		56 100
Blåbærmyra, tilstandsrapport og prosjektering	4 714							4 714
Omsorgsboliger for demente, Aurdal, forprosjekt		700						700
Sum	56 726	40 551	47 500	6 350	36 500	38 500	11 500	237 627

Til driftslokaler teknisk drift er det bevilget 25 mill. kr i 2014; fordi byggene ikke blir ferdigstilt i 2014, må det bevilges midler i 2015 (rebudsjetteres). I tillegg er rammen for prosjektet økt noe, se omtalen av prosjektet på s. 80. Også til skilting er det foreslått en mindre rebudsjettering.

Rammen for investeringsprosjektene er både at de må gjennomføres innenfor bevilgningen det enkelte år og at de må gjennomføres innenfor det enkelte prosjekts kostnadsramme.

Investeringsprosjektene, med unntak av Blåbærmyra og planlegging av demensboliger¹², er beskrevet i kapittel ”17 Vedlegg I: Investeringsprosjekter” fra s. 72.

¹² Fordi disse prosjektene ble innarbeidet i den politiske behandlingen av økonomiplanen.

Til ombygging av NAUS kan det brukes midler til skisseprosjekt og prosjektering i 2015; igangsetting av bygging skjer etter politisk behandling av et planlagt bygg. Midlene bevilget til parkeringsareal knyttet til Valdres lokalmedisinske senter kan disponeres av formannskapet til grunnkjøp og/eller opparbeiding. Øvrige investeringsprosjekt i 2015 kan gjennomføres basert på kommunestyrets vedtak av årsbudsjettet og innenfor de rammene som ligger i økonomiplanen.

Kommunens kostnader øker sterkt i økonomiplanperioden. En av grunnene til dette er et stort investeringsomfang og økende kapitalkostnader. På denne bakgrunn er de løpende bevilgningene til investeringer i vann, avløp og vei redusert i årene 2017 – 2019.

Finansiering av investeringene

Investeringene er finansiert slik tabellen nedenfor viser (i 1000 kr):

	2015	2016	2017	2018	Totalt
Finansieringsbehov	56 726	40 551	47 500	6 350	151 127
Egenkapital:					
Inntekt, salg eiendom	11 700	0	0	0	11 700
Refundert mva (investeringer)	8 965	6 710	8 800	570	25 045
Prosjektavh. inntekter (tilskudd)	7 972	0	0	0	7 972
Egenkapital fra drift (disposisjonsfond)	5 999	5 000	5 000	5 000	20 999
Sum egenkapital	34 636	11 710	13 800	5 570	65 716
Lån:	22 090	28 841	33 700	780	85 411
Sum finansiering	56 726	40 551	47 500	6 350	151 127

Salgsinntektene i investeringsbudsjettet er oppgjøret for brannstasjonstomta, erstatning for frivillig vern i kommuneskogen og tomtosalg i Primbakken.

Det er budsjettet med bruk av egenkapital fra disposisjonsfondet med 6,0 mill. kr i 2015 og 5,0 mill. kr i hvert av de påfølgende årene i økonomiplanperioden.

2.6 Lånegjeld

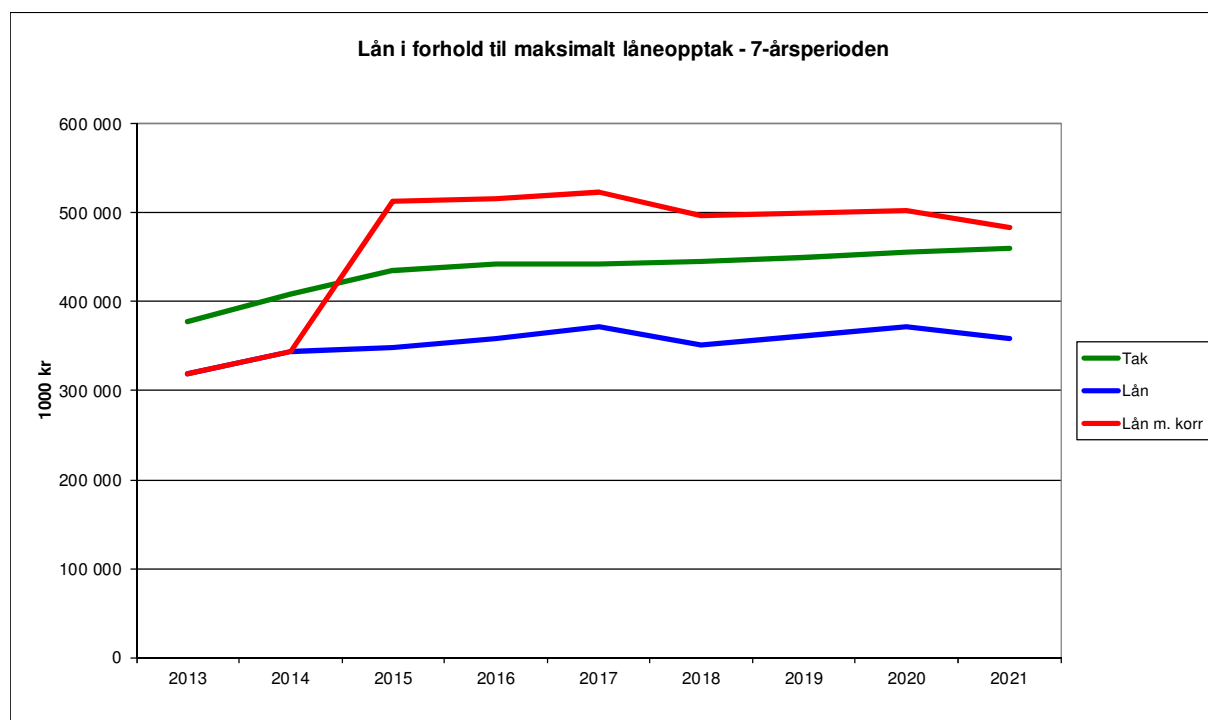
Økonomiplanen gir slik utvikling i kommunens lånegjeld¹³ (i 1000 kr):

	2015	2016	2017	2018
Lånegjeld 1. jan	343 490	347 912	357 930	371 460
- avdrag	17 669	18 822	20 170	20 201
+ nye lån	22 090	28 841	33 700	780
Lånegjeld 31. des	347 912	357 930	371 460	352 039

Kommunestyret har vedtatt et mål for maksimal lånegjeld. Dette er et virkemiddel for å holde investeringsomfanget på et nivå som ikke gir for stramme rammer for driftsutgifter til tjenesteytinga. Investeringsplanen gir en lånegjeld som overstiger det vedtatte taket, både i økonomiplanperioden og i 7-årsperioden.

¹³ Dette er lånegjeld Nord-Aurdal kommune sjøl har tatt opp. Denne lånegjelden er lavere enn den korrigerte lånegjelda som skal ligge under 70% av driftsinntektene, se nedenfor.

Grafene nedenfor viser utviklinga i lånegjeld holdt opp mot målet om at lånegjelden ikke skal overstige 70% av brutto driftsinntekter.

Grafen viser at kommunens egen lånegjeld ligger under taket i hele økonomiplanperioden. Den korrigerte lånegjelda vil i 2015 ligge 77 mill. kr over den grensen som er satt i handlingsregelen. I den korrigerte lånegjelda ligger lån til institusjonsplasser, omsorgsboliger, lokaler til hjemmetjenesten og hjelpemiddellager knyttet til VLMS. Lån til dette betjener kommunen indirekte gjennom husleie. Omsorgsboligene skal i utgangspunktet leies ut til selvkost, men det er i budsjettet lagt inn en post for å sikre at leien i 2015 ikke kommer over 10 000 kr/mnd.

Grafen viser at korrigert lånegjeld nærmer seg målet på maksimalt 70% av driftsinntektene mot slutten av 7-årsperioden. Dette er dels et utslag av at det er lagt inn en sterk reduksjon i rammebevilgninger til vann, avløp og vei i denne perioden. Videre vil en investeringsplan for 7 år undervurdere investeringsbehovet mot slutten av planperioden. Figuren gir derfor et noe optimistisk bilde av den langsiktige utviklingen.

2.7 Finansielle utgifter

Norges Banks prognose for utvikling av styringsrenta¹⁴ og for margin mellom styringsrente og NIBOR, er lagt til grunn for budsjettering av renteinntekter og -utgifter. På innlån er det lagt en margin mellom 3 mnd NIBOR og lånerente på 0,4 prosentpoeng i samsvar med kommunens lån p.t. Det gir følgende lånerente:

	2015	2016	2017	2018
Lånerente	2,4 %	2,7 %	3,8 %	5,0 %

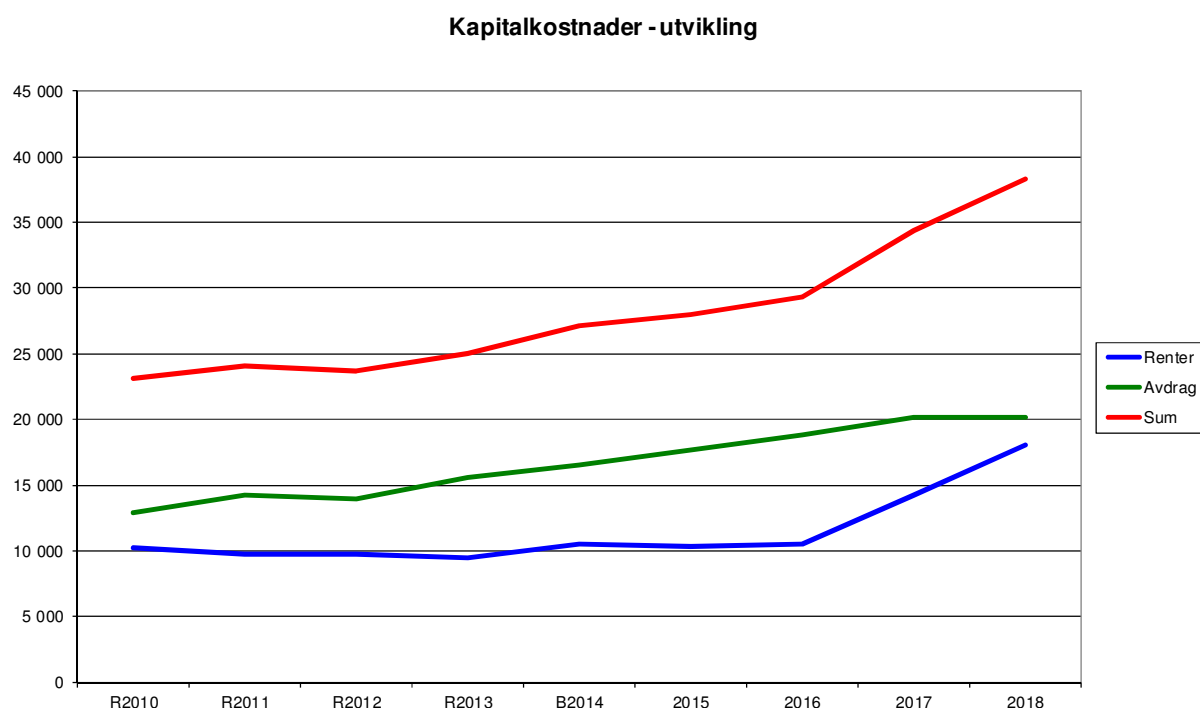
¹⁴ Pengepolitisk rapport nr. 3 2014, 18. september 2014.

Det er budsjettet med avdragstid på 25 år i samsvar med prinsipp nedfelt i økonomiplanen for 2011 – 2014. Dette gir erfaringsmessig noe høyere avdrag enn minste lovlig avdrag.

Kapitalkostnadene i økonomiplanperioden (i 1000 kr) er som følger:

	R2012	R2013	B2014	2015	2016	2017	2018
Renter	9 753	9 444	10 547	10 317	10 496	14 210	18 087
Avdrag	13 974	15 601	16 577	17 669	18 822	20 170	20 201
Sum	23 727	25 045	27 124	27 985	29 318	34 381	38 289

Grafen nedenfor viser utviklingen i kapitalkostnader fra regnskap 2010 – 2013, budsjett 2014 og i planperioden (tall i 1000 kr):

2.8 Fond – avsetning og bruk

Tabellen nedenfor viser utviklingen i det ordinære disposisjonsfondet i økonomiplanperioden (i 1000 kr):

	2015	2016	2017	2018
Fond pr 1. januar	83 170	73 497	65 760	58 023
Avsetning til disp.fond	0	0	0	0
Finansiering av investeringer	-5 999	-5 000	-5 000	-5 000
Bruk av disp.fond i drift	-3 674	-2 737	-2 737	-4 037
Fond pr 31. desember	73 497	65 760	58 023	48 986

Det er budsjettet med en avsetning til disposisjonsfond premieavvik på 6,6 mill. kr i 2015, basert på prognose fra KLP og SPK. Denne avsetningen er videreført i planperioden.

2.9 Finansforvaltning

Finansforvaltningen skjer i samsvar med reglementet¹⁵.

Økonomiplanen bygger på at finansaktiva er plassert i form av innskudd i bank. Den bygger videre på at lån er ordinære banklån med flytende rente, ett sertifikatlån på 88 mill. kr med løpetid 6 mnd, ett fastrentelån på 20 mill. kr. Videre har kommunen hatt 3 rentebytteavtaler hver på 50 mill. kr og med ulik rente og løpetid. Den første utløp i august 2014 og er ikke fornyet. De to øvrige utløper i 2016 og 2017.

2.10 Oppsummering

Fylkesmannen påpeker i Kommunebilde 2014 – Valdres at Nord-Aurdal kommune har lavt inntektsnivå når en ser bort fra lokale inntekter (95%). Videre har kommunen en forholdsvis stor belastning av finans og avdrag, noe som begrenser den økonomiske handlefriheten.¹⁶

Økonomiplanen legger opp til en noe svakere økonomi med lavere netto driftsresultat, noe redusert ordinært disposisjonsfond og vesentlig høyere korrigert lånegjeld enn det kommunen har hatt de siste årene.

Det vil alt i 2016 kunne komme endringer i inntektssystemet (selskapsskatten) som kan slå negativt ut for kommunen.

Et nytt inntektssystem fra 2017 kan forventes å understøtte regjeringens mål med kommunestrukturen og gi Nord-Aurdal kommune lavere inntekter fram til kommunen eventuelt er del av en ny og vesentlig større kommune.

Kommunen har økende kapitalkostnader. En vesentlige utfordring vil være å tilpasse seg et normalt rentenivå.

Kommunen har følgelig et noe for høyt nivå på driftsutgiftene og noe høye kapitalkostnader. Sammen med usikkerhet knyttet til inntektene med nytt inntektssystem gjør dette at kommunen har en utfordring i ikke å øke de varige driftskostnadene. For å nærme seg prioritering av oppvekstkommunen Nord-Aurdal, er det et vesentlig behov for å arbeide videre med utvikling og omstillinger som reduserer kommunens kostnader per mottaker av pleie- og omsorgstjenester utover i økonomiplanperioden.

¹⁵ Reglement for finansforvaltning, vedtatt av kommunestyret 17.02.2011.

¹⁶ Kommunebilde 2014 – Valdres, Fylkesmannen i Oppland, s. 14.

3 Folkehelse

Folkehelseloven skal bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner sosiale helseforskjeller og kommunen skal innarbeide folkehelse i planer.

Folkehelseloven

Folkehelsearbeidet skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse. Loven skal bl.a. sikre at kommunene setter i verk tiltak og samordner sin virksomhet i folkehelsearbeidet på en forsvarlig måte. Loven skal legge til rette for et langsiktig og systematisk folkehelsearbeid.¹⁷ Kommunen skal etter § 6 fastsette overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet i kommuneplaner, herunder økonomiplanen.

Helseoversikten

Helseoversikten for Nord-Aurdal kommune skal ligge til grunn for arbeidet med folkehelse. Denne viser kommunens ressurser og utfordringer hva gjelder folkehelse. Resultater fra den største levekårs- og folkehelseundersøkelsen, som noen sinne har blitt utført i Oppland, har også gitt god og nyttig informasjon om negative og positive påvirkningsfaktorer i kommunen. Ved revidering av helseoversikten vil en innarbeide resultatet fra denne undersøkelsen.

Nord-Aurdal kommune er en naturskjønn kommune, og levekårsundersøkelsen viste at et av de viktigste bomotivene folk i kommunen har, er naturen. Dette er også kanskje den viktigste folkehelseressursen kommunen har, og tiltak for å fremme bruken av naturen bør prioriteres. De siste årene har dette vært et satsingsområde innen folkehelsearbeidet i kommunen der skilting, klopping og turkonkurranse har vært sentrale tiltak. Nord-Aurdal kommune har mange lavinntektsfamilier, har mange med psykiske lidelser, og har et problem med overvekt i befolkningen. Tiltak for å få flere til å bruke naturen til trim, rekreasjon og som en sosial arena, kan imøtekomme noen av disse utfordringer. Noe av det viktigste er at det er gratis, og vil være bra tiltak for å utjevne sosiale helseforskjeller.

Satsinger på folkehelse

Fem viktige satsninger innen folkehelse i økonomiplanperioden er organiseringen av folkehelsearbeidet i egen organisasjon, kommunedelplanen for kultur, idrett og friluftsliv (KIF), revideringen av helseoversikten, satsingen på å få folk i arbeid og satsingen på kommunalt arbeid med rus og psykisk helse.

Organisatorisk er ansvaret for folkehelse plassert i rådmannskontoret. Folkehelsekoordinatoren er en del av rådmannskontoret og blir involvert i arbeidet med planstrategi, økonomiplan, tematiske kommunedelplaner og arealplaner. Gjennom dette får vi gode forutsetninger for å ivareta folkehelseperspektivet i alle planer og i kommunens strategiske ledelse.

I økonomiplanen er det funnet plass til gjennomføring av de tiltakene i **kommunedelplanen** (KIF) som er relatert til folkehelse. Det gjelder sommervandring, skilting og klopping, samarbeidet med frivillig sektor og tilskudd til preparering av skiløyper. Videre er planen å etablere et tilbud om vintervandring høsten 2015.

¹⁷ Folkehelseloven § 1.

Helseoversikten vil bli revidert i 2015. Den vil være et viktig grunnlag for ny planstrategi som skal vedtas i 2016. Den vil også være grunnlag for nye og revidere kommunedelplaner. Arbeidet vil bli organisert på en måte som skal sikre involvering og eierskap i store deler av organisasjonen.

Arbeid er en viktig folkehelsefaktor og kommunens arbeid gjennom NAV Valdes for å få folk i aktivitet og arbeid er derfor en viktig del av folkehelsearbeidet.

Kommunene gjennomfører i økonomiplanperioden en stor satsing på **kommunalt rusarbeid** gjennom NAV Valdres (se omtalen av NAV i kapittel 13, særlig s. 55, og tiltakene, s. 59). Dette er også en viktig folkehelsesatsing.

Mobilisering

Kommunen ønsker i planperioden å øke satsingen på mobilisering. Folkehelseloven har som mål at samfunnsutviklingen skal gi god folkehelse og kommunen skal medvirke til at helsemessige hensyn blir ivaretatt av andre virksomheter og skal legge til rette for samarbeid med frivillig sektor¹⁸.

Kommunen som institusjon må i større grad ta inn over seg det faktum at kommunen har begrenset påvirkningskraft på komplekse problemstillinger i samfunnet, og at sosial kapital blir en verdi man alltid bør ta hensyn til i økonomiske prioriteringer og utforming av kommunale tiltak og tjenester. Det er derfor behov for å øke fokuset på samhandling og nettverksbygging. Det er derfor et mål å mobilisere resten av lokalsamfunnet, herunder næringsliv, frivillig organisasjoner, kommersielle aktører etc. Gjennom økt engasjement, dugnadsinnsats, stolthet av egen kommune og fellesskapsfølelse kan en dra bedre nytte av de kreftene som ligger i lokalbefolkningen. Dette er faktorer som gjør at kommunen er i stand til å løse flere oppgaver på en bedre måte, men faktorene er i seg selv også helsefremmende for hver enkelt innbygger.

¹⁸ Folkehelseloven §§ 1 og 4.

4 Organisasjon

4.1 Organisasjonsutvikling

Antallet årsverk i kommunen har gått ned sammenhengende fra 2008 til 2014. Økninger gjelder i hovedsak overtakelse av vertskommunefunksjoner, mens resten av organisasjonen har en fallende tendens. I 2015 blir det en sterk vekst i antall stillinger i interkommunale tjenester, mens resten av organisasjonen i større grad stabiliserer seg. Nord-Aurdal kommunes rolle som vertskommune for de regionale tjenestene i Valdres lokalmedisinske senter og som tjenesteleverandør av vaktmester- og renholdstjenester der, gjør at kommunen i 2015 får en vekst på hele 22 årsverk i interkommunale stillinger, mens resten av organisasjonen forblir tilnærmet uendret.. Tatt i betraktning Nord-Aurdals store andel av de interkommunale tjenestene, innebærer dette en klar økning av Nord-Aurdal kommunes bruk av ressurser til tjenesteyting.

Virksomhet	Årsverk 31.12.13	Årsverk 31.12.14	Årsverk 31.12.15	Endring 2015
Rådmannen	5,00	30,30	29,95	-0,35
Staben	15,35	14,35	14,50	0,15
Barnehagene	64,55	63,55	65,05	1,50
Barneskolen	49,29	49,79	51,29	1,50
Ungdomsskolen	33,99	33,64	34,14	0,50
VLMS/Helse	21,94	14,75	27,00	12,25
Omsorg og rehab	110,73	103,90	107,91	4,01
Tilrettelagte tjenester	62,43	66,63	64,05	-2,58
Familiens Hus	33,68	33,68	31,48	-2,20
NAV Valdres	14,30	15,30	17,80	2,50
Kultur og Service	16,66	16,01	16,01	0,00
Teknisk og næring	63,96	60,77	65,82	5,05
Totalt NAK	504,85	502,67	525,00	22,33

Organiseringen av virksomhetene er under kontinuerlig utvikling. Virksomheten eiendom og kvalifisering har i 2014 sitt siste driftsår. I 2015 går eiendomsavdelingen inn i teknisk og næring. Tjenesten kvalifisering heter fra 2015 Introduksjonssenteret og legges under Nord-Aurdal ungdomsskole.

Arbeidet med innføring av det digitale kvalitetssikringssystemet Kvalitetslosen har pågått i hele 2014. Implementeringen i virksomhetene skjer gradvis, med mål om at systemet skal være tatt i bruk i løpet av året. Det vil si at 2015 blir det første hele driftsåret med systemet. Det vil være sentralt for rådmannens internkontroll etter kommunelovens bestemmelser, men også viktig i forhold til virksomhetenes rapportering overfor politisk nivå. Etter hvert vil det bli brukt til både avvikshåndtering og ROS-analyser.

4.2 Ledelse og kompetanseheving

I 2014 ble det felles lederutviklingsprogrammet Veksthuset fullført. Dette omfattet hele den administrative ledelsen i kommunen, det vil si rådmann, kommunalsjefer, stabsleder, virksomhetsledere og avdelingsledere, i alt cirka 50 personer. Videre arbeid med lederutvikling

vil i 2015 bestå i å få i gang en mentorordning i samarbeid med ledelsen i Gausdal og Nordre Land, implementering og bruk av Veksthustenkingen og videre utvikling av enheten fra og med avdelingsledere til og med rådmann som den administrative ledelsen i kommunen, blant annet gjennom halvårslige ledersamlinger der avdelingslederne er med.

4.3 Tilstedeværelse og annen inkludering

Arbeidet med økt tilstedeværelse har vært gitt høyeste prioritet i 2014. Nord-Aurdal kommune har maktet å få det totale sykefraværet betydelig ned. Det gode og målrettede arbeidet for økt tilstedeværelse vil bli videreført også i 2015 gjennom Raskt Tilbake og gjennom fokus i lederlinja og samarbeid med NAV, legene, bedriftshelsetjenesten, tillitsvalgte og verneombud. Målet er å stabilisere sykefraværet på et nytt og lavere nivå og med det sikre oppfyllelsen av IA-avtalens mål om tilstedeværelse på 92 pst. i løpet av 2015.

Virksomhet	Mål 2015	Mål 2014
Rådmann	3%	3%
Stabsavdeling	5%	8%
Ungdomsskole	7%	8%
Barneskole	8%	8%
Barnehage	11%	12%
Omsorg og rehabilitering	10%	10%
VLMS (jordmortjeneste, legevakt, dialyse, spesialistpoliklinikk, røntgen og intermedisæravdeling)	7%	
NAV Valdres	6,5%	6,7%
Familiens hus	8%	8%
Tilrettelagte tjenester	9%	
Teknisk og næring	5%	5%
Kultur og service	6%	6%

Målsettingen er at sykefraværet skal ligge lavere enn tallene som fremkommer i tabellen over.

Inkluderende arbeidsliv handler i tillegg til nærværarbeid om arbeid for å inkludere seniorer, begge kjønn, personer med nedsatt funksjonsevne og personer som omfattes av de nye lovene mot diskriminering på grunnlag av etnisitet, religion, livssyn, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. Lovenes krav om planmessig arbeid mot slik diskriminering vil være prioritert i 2015.

4.4 Rekruttere og beholde medarbeidere

Rekruttering av nye medarbeidere er en utfordring for kommunen i varierende grad, alt etter type stilling, virksomhet etc. Spesielt er det vanskelig å få kvalifiserte søkere til ledige stillinger som vernepleier. For øvrig har det vært tilfredsstillende søkning til ledige stillinger.

Kommunestyret vedtok i 2011 en opptrapping av antall lærlinger, med inntil 12 plasser. Kommunen skal ifølge denne planen øke med en lærling årlig fra og med 2012, slik at Nord-Aurdal i løpet av en seksårsperiode kommer opp i 12 lærlingeplasser, tilsvarende to lærlinger per 1 000 innbyggere.

5 Politisk og administrativ ledelse

5.1 Politisk ledelse

Området politisk ledelse består av kostnadene til godtgjøring for ordfører og øvrige politikere, kostnadene til politiske møter, støtten til politiske partier, kostnader til valg og formannskapetets disposisjonskonto. Budsjettet for politisk ledelse er en del av budsjettet for stabsavdelingen. Budsjettet er i 2015 på 4,0 mill. kr. Dette er en økning på 412 000 kr fra 2014, økningen består av 250 000 kr til gjennomføring av valg og 228 000 kr i økte godtgjøringer til folkevalgte samt mindre reduksjoner i driftsposter på 66 000 kr.

5.2 Rådmannskontor

2015 blir første hele driftsår med ny organisering og ordfører- og rådmannskontor i 3. etasje i rådhuset. Omorganiseringene innebærer at kommunalsjef økonomi, teknisk og næring og økonomirådgiver, to planleggere og folkehelsekoordinator nå hører til rådmannskontoret sammen med rådmann, kommunalsjef og rådgiver helse, omsorg og velferd og kommunalsjef og rådgiver oppvekst og kultur. Ny organisering innebærer at legesenter, regnskapsavdeling og skatteoppkrever hører til enheten ved å sortere under kommunalsjef.

Hovedmålet for rådmannskontoret er

- å være bindeleddet mellom politisk og administrativ side.
- å lede det strategiske utviklings- og planarbeidet i kommunen.
- å lede kommunens tjenesteapparat gjennom virksomhetslederne.
- å videreutvikle vertskommunerollen for regionale tjenester.
- å sikre folkehelseperspektivet i all planlegging og være pådriver i folkehelsearbeidet.
- å sørge for regnskapsføring som er à jour og holder høy kvalitet.
- å være pådriver og støttespiller for god økonomiforvaltning og god budsjett disiplin i hele organisasjonen.
- å drive effektiv innfordring.
- å drive skatteinnfordring med høy innbetalingsgrad, likebehandling og med et robust fagmiljø.

I 2015 vil følgende områder ha hovedprioritet:

- videreutvikle styringsdialogen mellom politisk og administrativ side, særlig i oppstarten av ny kommunestyreperiode.
- innflytting og oppstart av kommunale og regionale tjenester i nytt VLMS.
- omstilling av tjenestene i pleie og omsorg fram mot drift av nytt VLMS.
- planlegging av rehabilitering av Nord-Aurdal ungdomsskole og Valdreshallen.
- implementering av det digitale kvalitetsstyringssystemet *Kvalitetsloven*.
- arbeid med beredskap og informasjonssikkerhet – Nord-Aurdal skal øves høsten 2015.
- etablere den nye planfunksjonen med høy faglig kvalitet og arbeid etter planstrategien.
- større helhet i arbeidet med tematiske kommunedelplaner og arealplaner.
- utarbeiding av ny helseoversikt og involvere folkehelse i alt planarbeid (etter plan- og bygningsloven).
- etablering av ny styringslinje overfor Fagernes legesenter.

Som et sparetiltak neste år vil det være vakanse i et kvart planleggerårsverk og et femtedels kommunalsjefårsverk, som er leid ut til skoleutviklingsprogrammet *Veilederkorpset*. Det er en utfordring å kunne løse alle oppgaver på en tilfredsstillende måte innenfor gjeldende ressursramme, særlig å ta tak i nødvendige strategi- og utviklingsoppgaver. Omorganiseringen skal bøte på dette.

Budsjettposten *Fellesområde skole* er styrket som følge av økt bruk av spesialundervisning i de private skolene og nye vurderinger av trafikkfarlige skoleveier, jf. KS 10/14.

Kostnadene til revisjon ligger høyt for Nord-Aurdal, jf. KOSTRA-tabellen nedenfor. Den høye kostnaden skyldes at Nord-Aurdal er den mest folkerike kommunen i Valdres, og at kostnadene til revisjon av Valdreskommunene fordeles etter folketall. Nord-Aurdal kommune brukte i 2013 39 kroner mer per innbygger til revisjon enn gjennomsnittet for kommune-gruppen. I budsjettet for 2015 er det lagt til grunn en kostnad i retning den som ville følge av betaling etter timeforbruk, i samsvar med kommunestyrevedtak i 5 av Valdreskommunene og slik kostnadsfordelingen er i de øvrige 6 eierkommunene (i Hallingdalen).¹⁹

Fra 2015 er Fagernes legesenter skilt ut som egen virksomhet. Økonomisk (i budsjettet) er dette en del av rådmannskontoret. Fra 2016 vil det organisatorisk være plassert direkte under kommunalsjef helse og omsorg.

Legesenteret skal yte gode helsetjenester og sikre kommunens innbyggere et best mulig differensiert behandlings- og servicetilbud. Kommunen har ni fastleger og én turnuslege. Hjelpepersonellet er kommunalt tilsatt og fastlegene er privatpraktiserende leger med kommunal avtale. Legene er tilplassert ulike stillingsstørrelser for kommunalt arbeid, til sammen 1,26 årsverk.

Fastlegene prioriterer å bruke store ressurser på tverrfaglig samarbeid. Eksempler på samarbeidspartnere er NAV, andre kommunale virksomheter og fagpersoner, ansvarsgrupper mm. Prosjektet "Raskt tilbake" er initiert av fastlegene som ser en verdi i å komme tidligere i kontakt med arbeidsgiver for å unngå unødvendig lange sykmeldinger.

Når legevakt og spesialisthelsetjenester flytter ut av Fagernes legesenter i løpet av mars 2015, innebærer det at fastlegene og medhjelperne får bedre arbeidsforhold. Laboratorium som bygges inntil VLMS tilhører Nord-Aurdal kommune og legesenteret. Intermediæravdelingen i VLMS skal kjøpe laboratorietjenester av kommunen.

5.3 Stabsavdelingen

Hovedoppgavene er:

- Lønn og personal (lønnskjøring også for noen eksterne oppdragsgivere).
- Sekretariat (politisk og administrativt, inkludert SATS for barnehagene).
- Post (inkludert kommunens e-postmottak), arkiv og fakturamottak.
- Systemansvar og saksbehandlingsressurs.
- Budsjettansvar for kommunale fellesfunksjoner og politisk ledelse.
- Koordinator/rådgiver for kommunens HMS-arbeid.

¹⁹ Den siste kommunen, Vestre Slidre skal behandle saken på nytt i sitt kommunestyre 6. november og innstillingen er at de slutter seg til betalingsmodellen. En viser for øvrig til omtale av problemstillingen i Økonomiplan 2014 – 2017 på s. 24 – 25.

- Kommunens bindeledd til arbeidstakerorganisasjonene og hovedverneombudet samt verneombudene.
- Formelt ansvar for kommunens lærlinger.

Eksempler på daglige driftsoppgaver som er omfattende og tar mye kapasitet er journalføring, skanning, arkivering, postfordeling, registrering ifm fastlønn og timelønn, hjemmelsregisteret, bistand ifm tilsetninger, bistand ifm løpende personalsaker, inntektsopplysninger og refusjonskrav, fraværsregistrering og bistand ifm sykefraværsoppfølging.

Oppgaver som vil prege avdelingens arbeid i 2015:

- Krav om faste tilsetninger i hht AMLs såkalte fireårsregel.
- Omorganisering/nedbemanning.
- Rådgivning og bistand i enkelte spesielt krevende personalsaker.
- Prosjektansvar for tilstedeværelsesprosjektet Raskt tilbake.
- Dedikert ressurs ifm arbeidet med Kvalitetslosen, systemet for kvalitetsstyring i NAK.
- Revisjon av kommunens lederhåndbok.
- Etterarbeid ifm medarbeiderundersøkelsen.
- Planlegging, gjennomføring og etterarbeid ifm lønnsforhandlingene.
- Innføring av digitale reiseregninger.
- A-ordningen, ny rapportering til Skatteetaten og NAV fra 1.1.2015.

5.4 Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)

Administrasjon og styring	Nord-Aurdal 2010	Nord-Aurdal 2011	Nord-Aurdal 2012	Nord-Fron 2012	Sel 2012	Tynset 2012	Kom.gr. 11 2012	Oppland 2012	Landet u. Oslo 2012
Politisk styring og kontroll									
Brutto driftsutgifter til funksjon 100 Politisk styring, i kr. pr. innb., konsern	580	557	580	838	528	605	483	483	401
Netto driftsutgifter styring og kontroll, i % av totale netto driftsutg. konsern	1,6	1,5	1,5	1,3	1,3	1,2	1,1	1,1	1,0
Brutto driftsutgifter til funksjon 110 Kontroll og revisjon, i kr. pr. innb., konsern	237	234	195	1	876	114	154	147	114
Administrasjon									
Brutto driftsutgifter administrasjon, i % av tot.brt. driftsutg., konsern	6,0	5,5	5,3	6,2	4,4	4,8	5,5	5,7	5,7
Brutto driftsutgifter til funksjon 120 Administrasjon, i kr. pr. innb., konsern	3 650	3 769	3 575	4 458	3 232	3 986	3 700	3 671	3 423
Netto driftsutgifter administrasjon, i % av totale netto driftsutg. konsern	9,0	8,0	7,8	8,0	5,6	6,8	6,9	7,2	7,2
Lønn administrasjon, i % av totale lønnsutgifter, konsern	5,7	5,9	5,7	6,8	5,2	5	5,9	5,7	6,1
Brutto driftsutg. interkommunale samarbeid (§ 27-samarbeid), i % av totale brutto driftsutgifter, konsern	5,0	8,5	9,1	0,0	6,2	7,2	1,0	0,9	0,5
Lønn interkommunale samarbeid (§ 27-samarbeid), i % av totale lønnsutgifter, konsern	7,6	11,1	11,1	0	6,2	7,8	1,2	1,1	0,7

Brutto driftsutgifter til politisk styring pr innbygger ligger 20% over gjennomsnittet i kommunegruppa og i Oppland.

Brutto driftsutgifter til administrasjon pr innbygger ligger litt under gjennomsnittet i kommunegruppa og i Oppland og litt over gjennomsnittet i landet.

Kommunen har svært høye kostnader til interkommunalt samarbeid sammenlignet med sammenligningsgruppene, både målt som andel brutto driftsutgifter og andel av lønnsutgifter. Dette reflekterer det utstrakte interkommunale samarbeidet i Valdres samt det forhold at Nord-Aurdal kommune er vertskommune for en stor del av samarbeidene.

5.5 Stillingsramme

I 2013 og deler av 2014 var økonomiavdelingen en egen organisatorisk enhet mens den i 2015 inngår i rådmannskontoret. Dette er en vesentlig årsak til veksten fra regnskap 2013 og budsjett 2014 til budsjett 2015. For å gi et grunnlag for sammenligning er det tatt med tall for den tidligere økonomiavdelingen i egen tabell.

Videre er arealplanlegging og folkehelse lagt inn i rådmannskontoret (fra tidligere Areal og næring), flyttingen av budsjettmidler på disse områdene bidrar vesentlig til å øke budsjettet for rådmannskontoret.

Endelig er Fagernes legesenter fra 2015 lagt inn som en del av virksomheten, noe som også øker kostnadene i denne virksomheten vesentlig.

Rådmann	Årsverk 31.12.13	Årsverk 31.12.14	Årsverk 31.12.15	Endring i 2015	Merknad
Rådmannskontor	5,00	9,60	9,60		
Regnskapsavdeling		5,00	5,00		
Skatt		6,20	6,20		
Fagernes Legesenter		9,50	9,15	-0,35	Overlege VLMS overtar oppgavene
Sum	5,00	30,30	29,95	-0,35	

Stabsavdeling	Årsverk 31.12.13	Årsverk 31.12.14	Årsverk 31.12.15	Endring i 2015	Merknad
Stabsavd.	10,85	9,85	10,00	0,15	Økning
Politisk ledelse	2,60	2,60	2,60		
Komm.fellesfunksj.	1,90	1,90	1,90		
Sum	15,35	14,35	14,50	0,15	

Økonomiavdeling	Årsverk 31.12.13	Årsverk 31.12.14	Årsverk 31.12.15	Endring i 2015	Merknad
Økonomiavd.	6,60				Flyttet til Rådmannskont. i -14
Skatt	6,20				Flyttet til Rådmannskont. i -14
Sum	12,80				

5.6 Økonomiske hovedtall

RÅDMANN	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
LØNNSKOSTNADER, BRUTTO	4 811	4 126	18 693	18 832	18 832	18 832
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	5 504	4 607	6 729	6 700	6 700	6 700
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	470	137	1 921	1 921	1 921	1 921
KJØP AV TJENESTER	5 724	5 489	9 218	9 218	9 218	9 218
OVERFØRINGSUTGIFTER	8 099	65	34	34	34	34
FINANSUTGIFTER	1 611	0	0	0	0	0
Sum utgifter	26 219	14 424	36 595	36 705	36 705	36 705
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	0	0	-2 412	-2 412	-2 412	-2 412
REFUSJONSINNTEKTER	-746	-427	-7 922	-7 812	-7 812	-7 812
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	-2 584	-114	-114	-114	-114	-114
FINANSINNTEKTER	-1 408	0	-150	-150	-150	-150
Sum inntekter	-4 738	-541	-10 598	-10 488	-10 488	-10 488
Totalt	21 481	13 883	25 997	26 217	26 217	26 217

STABSAVDELING	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
LØNNSKOSTNADER, BRUTTO	12 171	11 970	12 995	12 745	12 945	12 745
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	2 977	2 660	2 420	2 420	2 420	2 420
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	376	592	432	432	432	432
KJØP AV TJENESTER	794	638	638	638	638	638
OVERFØRINGSUTGIFTER	611	100	111	111	111	111
Sum utgifter	16 929	15 960	16 596	16 346	16 546	16 346
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-462	-200	-350	-350	-350	-350
REFUSJONSINNTEKTER	-1 470	-4	-4	-4	-4	-4
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	-153	-200	-200	-200	-200	-200
Sum inntekter	0	0	0	0	0	0
Totalt	14 844	15 556	16 042	15 792	15 992	15 792

ØKONOMIAVDELING	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
LØNNKOSTNADER, BRUTTO	7 150	7 357	0	0	0	0
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	601	786	0	0	0	0
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	1 196	1 491	0	0	0	0
KJØP AV TJENESTER	182	259	0	0	0	0
OVERFØRINGSUTGIFTER	60	0	0	0	0	0
FINANSUTGIFTER	128	0	0	0	0	0
Sum utgifter	9 318	9 893	0	0	0	0
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-908	-871	0	0	0	0
REFUSJONSINNTEKTER	-3 611	-4 087	0	0	0	0
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	-150	0	0	0	0	0
FINANSINNTEKTER	-361	-150	0	0	0	0
Sum inntekter	-5 030	-5 108	0	0	0	0
Totalt	4 288	4 785	0	0	0	0

5.7 Tiltak

Tiltak politisk og administrativ ledelse	2015	2016	2017	2018	Total
Økning spesialpedagogiske tiltak privatskoler	500	500	500	500	2000
Økning i kostnader til skoleskyss – trafikkfarlig veg	100	100	100	100	400
Innsparingskrav rådmannskontor – vakanser/reduerte driftskostnader	-844	-629	-629	-629	-2516
Løypelagstilskudd – økning	50	50	50	50	200
Fagernes legesenter – avtalerevisjon	-500	-500	-500	-500	-2000
Forsikringspremie gruppeliv m.m.	200	200	200	200	800
Utvidelse i stabsavdelinga, 0,15 årsverk	71	71	71	71	284
Innsparingskrav stabsavdeling – reduserte driftskostnader/konsulentbruk	-400	-400	-400	-400	-1600
Godtgjørelser til folkevalgte	70	70	70	70	280
Valgavvikling	250	0	200	0	450

6 Barnehage

Barnehagetilbudet i Nord-Aurdal består av fem kommunale barnehager og en privat. De kommunale barnehagene er samlet i en virksomhet og det er disse som blir omtalt her.

6.1 Mål og utvikling

Hovedmål

- Overordnet mål er full barnehagedekning
- Satse på barn med særskilte behov
- Identitetsutvikling og helhetlig tenkning mellom barnehage og skole
- Barnehagen skal være en språkutviklingsarena
- Sikre likeverdig og høy kvalitet i alle barnehagene
- Styrking av barnehagens personale, jf. Kompetanse for framtidens barnehage. Strategi for kompetanse og rekruttering 2014 – 2020

Det er økt fokus på kvalitet og holdning i barnehagene i samsvar med St.meld.nr.41, Kvalitet i barnehagen.

6.2 Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)

Virksomhet Barnehage	Nord- Aurdal 2011	Nord- Aurdal 2012	Nord- Aurdal 2013	Nord- Fron 2013	Sel 2013	Tynset 2013	Kom.gr. 11 2013	Oppland 2013	Landet u. Oslo 2013
Kvalitet									
Andel styrere og pedagogiske ledere med førskolelærerutdanning	91,7	100	96,6	87,1	88,6	89,1	89	88,4	87,3
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til alle barn med plass	5,1	5,4	10,3	5,4	9,1	8,8	8,9	9,4	11,2
Prioritering									
Netto driftsutgifter barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	10,0	10,6	10,1	9,2	9,0	13,0	12,1	11,2	14,3
Netto driftsutgifter til barnehage pr innbygger	4 613	5 179	4 937	5 874	5 088	7 476	6 563	5 930	7 279
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager	88 244	102548	101545	122256	105906	124961	115446	114788	118852
Dekningsgrad									
Andel barn 1-5 år med Barnehageplass	86,3	85,4	86,9	93,1	91,3	96,4	90,6	91,2	90,8
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år	66,1	65,8	72,2	76,6	75,8	90,3	80,0	80,2	80,8
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5-år	98,6	97,0	95,4	103,5	99,5	99,5	97,2	97,7	97,1
Produktivitet/enhetskostnader									
Korrigerte brutto driftsutgifter per barn i kommunal barnehage	132 362	146 607	144 434	155 000	140 204	157 947	155 999	156 039	162 216

Nord-Aurdal ligger på topp når det gjelder utdanning på styrere og pedagogiske ledere. Vi har til dags dato hatt meget god rekruttering av førskoleutdannede, og yrkesgruppa er stabil med lite gjennomtrekk.

Vi har mange minoritetsspråklige barn i barnehagene, spesielt i de sentrumsnære barnehagene. Årsaken til dette er at mange av foreldrene til de minoritetsspråklige barna ikke kjører bil selv, hvilket gjør det vanskelig for disse å takke ja til plass i en utkantbarnehage. Etter at kvalifiseringssenteret ble flyttet til Leira er pågangen av minoritetsspråklige blitt større der.

Når det gjelder netto driftsutgifter kan vi se at Nord-Aurdal ligger jevnt i forhold til sammenlignbare kommuner hva gjelder prosent av kommunens totale netto driftsutgifter. Ser man på netto driftsutgifter pr innbygger ligger Nord-Aurdal lavest av alle kommunene, hvilket tilsier at driften er nøktern. Også i forhold til netto driftsutgifter pr innbygger 1-5 år kan vi se at Nord-Aurdal ligger på et kostnadmessig lavt nivå i forhold til sammenligningskommunene.

Det er en noe lavere andel barn som har barnehageplass i Nord-Aurdal enn i de sammenlignbare kommunene. Det er den yngste aldersgruppen, 1-2 år, som har lavest andel plass, i aldersgruppen 3-5 år ser vi at andelen barn i barnehagen øker merkbart. Dette viser at barna venter litt med å begynne i barnehagen.

Når det gjelder korrigerte brutto driftsutgifter per barn i kommunal barnehage kan vi se at Nord-Aurdal har lave kostnader, bare én av sammenligningskommunene har lavere kostnader. Noe av grunnen kan være at barnehagene her i kommunen har hatt lite «støttepersonell», det vil si stillinger som ikke arbeider direkte på barnegruppa.

6.3 Stillingsramme

Barnehage	Årsverk 31.12.13	Årsverk 31.12.14	Årsverk 31.12.15	Endring i 2015	Merknad
Barnehageadministrasjon	2,50	2,50	3,50	1,00	Utviklingsveileder
Fagernes barnehage	14,30	14,50	14,50		
Leira barnehage	7,70	7,80	7,80		
Skrautvål barnehage	14,50	12,20	11,20	-1,00	1 årsv. styrking omgjort til utviklingsveileder
Ulnes barnehage	7,60	8,05	9,65	1,50	Økt barnetall
Vestringsbygda barnehage	17,95	18,40	18,40		
Sum	64,55	63,55	65,05	1,50	

6.4 Økonomiske hovedtall

BARNEHAGE	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
LØNNSKOSTNADER, BRUTTO	32 147	31 015	33 681	33 681	33 681	33 681
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	1 265	1 272	1 223	1 223	1 203	1 203
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	195	112	43	43	43	43
KJØP AV TJENESTER	3 723	3 226	3 026	3 026	3 026	3 026
OVERFØRINGSUTGIFTER	306	80	80	80	80	80
Sum utgifter	37 637	35 705	38 053	38 053	38 033	38 033
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-6 761	-6 893	-6 715	-6 715	-6 715	-6 715
REFUSJONSINNTEKTER	-2 951	-139	-151	-151	-151	-151
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	-1	0	0	0	0	0
FINANSINNTEKTER	-38	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-9 752	-7 032	-6 866	-6 866	-6 866	-6 866
Totalt	27 885	28 673	31 187	31 187	31 167	31 167

6.5 Tiltak

Tiltak barnehage	2015	2016	2017	2018	Total
Barnehagene- innsparinger i driftsbudsjettet Kurs, kjøregodtgjørelse, kontormateriell	-26	-26	-26	-26	-104
Barnehagene - redusert tilskudd privat barnehage	-200	-200	-200	-200	-800
Barnehagene – reduserte driftsmidler administrasjon	-70	-70	-70	-70	-280
Barnehagene – reduksjon vikarbudsjett og annen lønn	-165	-165	-165	-165	-660
Barnehagene – reduksjon foreldrebetaling og flere barn under 3 år	225	225	225	225	900
Barnehagene Kompetanseheving: Styrerutdanning og veiledning barnehagelærerstudenter, nasjonal satsing	70	70	70	70	280
Barnehagene - økt makspris	-201	-201	-201	-201	-804
Barnehagene – justering lærlingetilskudd	-12	-12	-12	-12	-48
Barnehagene - økt bemanning Flere barn i Ulnes barnehage	567	567	567	567	2 268
Barnehagene- utviklingsveileder Omgjøring av styrkingsressurs assistent til pedagogressurs	52	52	52	52	208

Nærmere beskrivelse

Det etableres en utviklingsveileder i barnehagen i samsvar med tiltaket i kommunedelplan for barnehage og skole. Dette får en til gjennom å omdisponere en eksisterende styrkingsressurs i form av assistent. Det planlegges et tettere samarbeid med Familiens hus (familieveileder) med tanke på tidlig innsats. Totalt sett vil dette bidra til å styrke oppvekstkommunen Nord-Aurdal.

7 Grunnskole og introduksjon

Fra 2015 er bosetting av flyktninger og introduksjonsprogrammet lagt inn i virksomheten Nord-Aurdal ungdomsskole.

7.1 Mål og utvikling

Kommunedelplan for barnehage og skole har følgende mål:

*Vi ønsker kompetente og glade barn som er godt rustet for det videre livet.
Dette skal vi greie gjennom fokus på de tre K-er:
Kvalitet, kunnskap og kulturbygging*

Nord-Aurdal barneskole og Nord-Aurdal ungdomsskole har etter handlingsdelen til kommunedelplanen særskilt fokus på lesing/ leseopplæring og klasseledelse/ læringsmiljø.

Systematisk observasjon av lesing (SOL) startes for alle elevene høsten 2015.

I arbeidet med læringsmiljøet er systematisk, helhetlig og langsiktig tenking lagt til grunn for arbeidet og dette ansees som avgjørende for å skape godt læringsmiljø.

Begge skolene får stadig flere elever med psykososiale vansker. Vi ser nødvendigheten av å få tilført kompetanse og ressurser på dette område ut over det samarbeidspartnere som helsesøster og PPT kan bidra med i hverdagen. Dette er omtalt som «sosiallærer» i handlingsdelen i kommunedelplan og ble særskilt omtalt i dialogseminaret i juni 2014.

Kommunedelplanen legger også vekt på gode overgangsordninger mellom barnehage, barneskole og ungdomsskole og videre til videregående skole. Videre utfordrer planen skolene til å utnytte og skape et felles miljø der det er mulig å få til synergieffekter innen driften av skolene. Skolene i Nord-Aurdal driver med svært stramme økonomiske rammer, men har mange dyktige ansatte som forvalter ressursene på en god måte.

Nord-Aurdal barneskole

- Hovedmål er et godt læringsmiljø for både elever, ansatte og foreldre. Skolen bruker den skoleomfattende modellen Positiv Atferd, støttende Læringsmiljø og positiv Samhandling som verktøy i dette arbeidet. Her står begrepene ansvar, omsorg og respekt sentralt når vi drøfter krav og forventninger på skolens ulike arenaer.
- Skolen vil også i 2015 arbeide med å smelte sammen ulike kulturer både mht ansatte, elever og foreldre. Dette arbeidet vil erfaringsmessig ta mange år, før vi til slutt kan slå fast at de tre (seks) skolene er blitt til én organisasjon. Det er et mål at mye er på plass innen utgangen av 2016. Gjennom det skolebaserte arbeidet med de to nevnte prioriterte områdene vil både elever og lærere kunne oppleve mestring og arbeidsglede, og gjennom dette vil felles kultur bygges.

Nord-Aurdal ungdomsskole

- Hovedmål er å ha et godt læringsmiljø for både elever, ansatte og foreldre. Nord-Aurdal ungdomsskole er med i den nasjonale GNIST-satsingen «Ungdomstrinn i utvikling». Skolene gjennomfører her et skolebasert kompetansehevingsprogram i samarbeid med høyskolen i Hedmark. Utviklingsområdet er klasseledelse med hovedfokus på læringskultur og støttende relasjoner. Dette er i tråd med den satsingen som gjenspeiles i kommunedelplanen.
- Planlegging av rehabiliteringen av Nord-Aurdal ungdomsskole blir viktig i 2015.

Introduksjonssenteret

Hovedmål

- Bidra til en positiv omorganisering av tjenesten
- Øke den digitale kompetanse hos deltakere i introduksjonsprogrammet
- Økt samhandling gjennom felles retningslinjer og praksis for kommunene i Valdres

Det er en økning i antall flyktninger som skal bosettes ute i kommunene.

7.2 Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)

Grunnskole	Nord-Aurdal 2012	Nord-Aurdal 2013	Nord-Aurdal 2014	Nord-Fron 2014	Sel 2014	Tynset 2014	Kom.gr. 11 2014	Oppland 2014	Landet 2014
Kvalitet									
Skriftlig eksamen 10.trinn Engelsk	4,0	3,5	3,8	3,7	3,6	3,5		3,7	3,7
Skriftlig eksamen 10.trinn Matematikk	3,5	2,8	2,5	3,3	3,3	3,0		2,9	3,0
Skriftlig eksamen 10.trinn Norsk, hovedmål	3,2	3,6	3,2	3,5	3,4	3,7		3,4	3,4
Skriftlig eksamen 10.trinn Norsk, sidemål	3,1	3,1	3,3	3,3	3,3	3,0		3,0	3,1
Prioritering									
Netto driftsutgifter til grunnskoleopplæring (202, 215, 222, 223), per innbygger 6 – 15 år	89 165	91 443	85 832	119 499	119 348	114 550	106 433	108 880	98 418
Dekningsgrad									
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, prosent	9,1	8,1	9,0	8,6	8,5	5,5	9,5	7,7	8,4
Produktivitet/enhetskostnader									
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole (202, 215, 222, 223) per elev	93 322	93 963	90 539	118 595	120 487	119 426	113 673	115 184	107 996
Gjennomsnittlig gruppestørrelse 1. – 4. årstrinn	12,0	12,7	13,3	9,7	10,1	9,8	11,9	11,9	13,3
Gjennomsnittlig gruppestørrelse 5. – 7. årstrinn	12,0	14,7	12,7	10,6	10,3	11,6	11,5	12,0	12,9
Gjennomsnittlig gruppestørrelse 8. – 10. årstrinn	15,0	16,2	16,6	13,0	13,3	12,6	13,6	13,5	14,3

Eksamensresultatene viser at vi er bedre i engelsk og norsk sidemål enn landet og fylket. Vi er dårligere enn landet og fylket i norsk hovedmål og matematikk.

Nord-Aurdal ligger om lag på landsgjennomsnittet i andel elever som får spesialundervisning. Her er det store variasjoner mellom kommunene.

Nord-Aurdal kommune ligger under sammenligningskommunene i netto driftsutgifter per innbygger i aldergruppen (per elev). Dette brukes i KOSTRA-sammenheng som et uttrykk for prioritering. Vi ligger videre under sammenligningskommunene i brutto driftsutgifter per elev. Dette gjenspeiler seg i gjennomsnittlig gruppestørrelse. Barnetrinnet i Nord-Aurdal kommune har større elevgrupper enn de kommunene vi sammenligner oss med, men om lag som landsgjennomsnittet på 1.-7. trinn. Ungdomsskolen i Nord-Aurdal kommune har større elevgrupper enn både de kommunene vi sammenligner oss med og landsgjennomsnittet.

Nedgangen i utgifter per elev har sammenheng med at vi i 2013 fikk helårsvirkning av omlegging til én barneskole i kommunen.

7.3 Tiltak

Nord-Aurdal barneskole

Tiltak Nord-Aurdal barneskole	2015	2016	2017	2018	Total
NABS – Styrking læringsmiljø grunnskolen	600	1 200	1 200	1 200	4 200
NABS - Avvikling ferie-SFO Lavere pris og fleksibel ordning med å søke enkeltdager har ikke ført til nok søkere.	-250	-250	-250	-250	-1 000
NABS-Økt inntekt SFO Justering betalingssatser	-50	-50	-50	-50	-200
NABS- Personalressurs overført til NAUS Oppfølging elever med vedtak	-215	0	0	0	-215

Nord-Aurdal ungdomsskole

Tiltak Nord-Aurdal Ungdomsskole	2015	2016	2017	2018	Total
NAUS – Sosiallærerstilling	704	704	704	704	2 816
NAUS – Introduksjonssenteret, redusert m. 0,5 årsverk	-273	-273	-273	-273	-1 092
NAUS – økte leieinntekter svømmehall	-15	-15	-15	-15	-60
NAUS- overførte ressurser fra NABS Oppfølging elever med enkeltvedtak	215	0	0	0	215

Nærmere beskrivelse

Det overføres midlertidig ressurser fra NABS til NAUS i 2015 etter en helhetlig vurdering av elevmassen og ressursbehov. Det er gjennom år etablert en kultur der en tenker helhetlig og fordeler ressursene. Dette er basert på en dialog om behov og muligheter.

7.4 Stillingsramme

Barneskole	Årsverk 31.12.13	Årsverk 31.12.14	Årsverk 31.12.15	Endring i 2015	Merknad
NABS	49,29	49,79	51,29	1,50	Red SFO ferie- 0,5+ 2 årsv grunnbem. lærere
Sum	49,29	49,79	51,29	1,50	

Ungdomsskole	Årsverk 31.12.13	Årsverk 31.12.14	Årsverk 31.12.15	Endring i 2015	Merknad
NAUS	27,56	27,81	28,81	1,00	Sosiallærer/miljøterapeut
Svømmehall	0,33	0,33	0,33		
Flyktningetjenesten	5,50	5,50	5,00	-0,50	Effektivisering.
Sum	33,39	33,64	34,14	0,50	

7.5 Økonomiske hovedtall

Fra og med 2015 er introduksjonssenteret (tidligere kvalifisering med bl.a. bosetting av flyktninger og introduksjonsprogram) lagt inn i denne virksomheten.

BARNESKOLE	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
LØNSKOSTNADER, BRUTTO	29 129	28 039	28 820	29 635	29 635	29 635
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	1 195	1 450	1 480	1 480	1 480	1 480
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	417	190	190	190	190	190
KJØP AV TJENESTER	1 757	1 729	1 729	1 729	1 729	1 729
OVERFØRINGSUTGIFTER	234					
Sum utgifter	32 733	31 408	32 219	33 034	33 034	33 034
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-1 301	-1 445	-1 477	-1 477	-1 477	-1 477
REFUSJONSINNTEKTER	-2 631	-16	-16	-16	-16	-16
Sum inntekter	-3 932	-1 461	-1 493	-1 493	-1 493	-1 493
Totalt	28 801	29 947	30 726	31 541	31 541	31 541

UNGDOMSSKOLE	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
LØNSKOSTNADER, BRUTTO	16 370	16 238	23 940	23 998	23 998	23 998
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	671	996	1 287	1 287	1 287	1 287
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	219	106	333	333	333	333
KJØP AV TJENESTER	1 455	1 026	1 270	1 270	1 270	1 270
OVERFØRINGSUTGIFTER	176		50	50	50	50
FINANSUTGIFTER	157					
Sum utgifter	19 048	18 366	26 880	26 938	26 938	26 938
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-296	-342	-404	-404	-404	-404
REFUSJONSINNTEKTER	-1 195	-11	-411	-411	-411	-411
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	-157		-740	-740	-740	-740
Sum inntekter	-1 648	-353	-1 555	-1 555	-1 555	-1 555
Totalt	17 400	18 013	25 325	25 383	25 383	25 383

8 Helse, omsorg og velferd – felleskapittel

I dette kapittelet er det samlet omtale av forhold som er felles for virksomhetene innen helse, omsorg og velferd, vedrørende mål, status, utviklingstrekk, kvalitet og ressursbruk.

8.1 Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk

Hovedprioriteringene for området er basert på kommunedelplanen for helse- og omsorgstjenester 2015-2026 som har følgende satsingsområder:

- Brukermedvirkning.
- Ledelse og kompetanseutvikling.
- Framtidas omsorgstilbud.
- Barn og unge.

Til hvert av satsingsområdene er det tilhørende mål og tiltak. Dette kan leses i planens kapittel fem.

Stortingsmelding nr. 25 (2005-2006) Omsorgsmeldingen, og flere relevante dokumenter, peker på sentrale utviklingstrekk fremover. Den demografiske utviklingen er et av de viktigste områdene kommunen må planlegge i forhold til. Tallet på personer i den eldste delen av befolkningen (80+) vil holde seg stabil fram mot 2020, mens de over 67 år vil øke betraktelig. Denne økningen er nå merkbar i Nord-Aurdal (se Vedlegg III: Befolkningsutvikling på s. 92.) I løpet av årene fra 2020- 2030 vil antallet eldre øke betraktelig og dette medfører utfordringer for kommunen.

Kommunedelplanen beskriver utviklingsbildet og hvilke strategier som legges til grunn for utvikling av tjenestetilbudene slik at utfordringene fram mot 2025 kan håndteres best mulig. Hovedgrepet som gjøres er en omlegging til færre institusjonsplasser og flere omsorgsboliger med hjemmetjenester. I tillegg må det satses på utvikling av mestringstjenester, eksempelvis hverdagsrehabilitering og frisklivstilbud, samt kompetansebygging og velferdsteknologiske løsninger.

Første trinn i tjenestoomstillingen er ferdig i 2015. Da fases Aurdalsheimen ut, og 30 plasser i Valdres lokalmedisinske senter (VLMS) samt 11 institusjonsplasser for demente i Aurdal blir det nye institusjonstilbudet. I tillegg blir 20 nye omsorgsboliger og lokaler for hjemme-tjeneste/kommunalt hjelpemiddellager også tatt i bruk i VLMS.

Omsorgen for demente planlegges bygd ut i Aurdal. Framskrivning av kommunens behov for nye omsorgsplasser viser at det er nødvendig med åtte nye plasser (SSB 2014) i årene framover. I tillegg sier SSB at hjemmetjenesten vil få 196 nye pasienter. Det er grunn til å tro at en vesentlig andel av disse har/vil utvikle demenssykdom og ha behov for en omsorgsplass. I 2014 er det femten pasienter som får omfattende hjemmetjenester. Åtte av disse ønsker omsorgsbolig, noe vi ikke kan tilby da alle er utleid.

Kompetanseløftet 2015 er en delplan til omsorgsmeldingen. Planens tre hovedmål er å sikre god rekruttering, høy kompetanse og stabil bemanning. På grunn av befolkningsutviklingen og en forventning om at flere tjenester skal ytes ute i kommunen, vil det bli behov for flere årsverk, nye tjenester og en generell kompetanseheving. Utfordringen er å rekruttere og beholde kompetanse. I Nord-Aurdal er det et behov for å øke andelen høyskoleutdannende, da

arbeidsoppgavene krever dette. Statsbudsjettet viser at denne satsingen vil fortsette i et nytt Kompetanseløft 2016 – 2020.

Stortingsmelding nr. 47 (2007-2008) - Samhandlingsreformen som ble innført fra 2012 har pålagt kommunen mer ansvar for helsefremmende og forebyggende arbeid, samt økt ansvar for behandling. Vi har ambisjon om å utvikle flere tilbud innen spesialisthelsetjenesten på Fagernes. Avtalen om spesialisthelsetjenester i VLMS, inngått mellom kommunen og Sykehuset Innlandet HF (SI), gir et godt grunnlag for det.

Stortingsmelding nr. 34 (2012-2013) – Folkehelsemeldingen. Det skal utvikles en helse- og omsorgstjeneste som er tilpasset målene i Samhandlingsreformen og helseutfordringer med livsstilsykdommer og flere pasienter med kroniske lidelser. Helsestasjonen og skolehelsetjenesten skal videreutvikles og styrkes, og det skal fortsatt satses på frisklivstilbud og lærings- og mestringstilbud. Planarbeidet bygger på folkehelseprofilen for kommunen; denne ble videreutviklet i 2014 og det skal utarbeides ny i 2015.

Stortingsmelding nr. 10 (2012-2013) – God kvalitet – trygge tjenester. Kvalitet og pasientsikkerhet i helse- og omsorgstjenester. Målet med meldingen er å sørge for et mer brukerorientert helse- og omsorgstilbud, økt satsing på systematisk kvalitetsforbedring og bedre pasientsikkerhet/færre uønskede hendelser. For å nå de overordnede målene skal det gjennomføres tiltak på følgende områder: Mer aktiv pasient- og brukerrolle, kvalitetsforbedringer i tjenestene og tilhørende strukturer, større åpenhet om kvalitet og pasientsikkerhet og bedre kvalitet gjennom kunnskap og innovasjon. Dette er videreført i kommunedelplanen.

Velferdsteknologi - Kommunen har som mål å yte bistand/ gi tjenester slik at evnen til å mestre eget liv opprettholdes så lenge som mulig. I den forbindelse skal kommunen utrede bruk av smarthusteknologi og se på om dette er løsninger som kan være formålstjenlig i forhold til målsetningen. Bruk av videokonferanse er økende, og dette effektiviserer tjenestene. Arbeidet er forankret i kommunedelplanen.

Rettighetsfesting av brukerstyrt personlig assistanse (BPA)

I forslaget til statsbudsjett for 2015 er 300 mill. kr av veksten i frie inntekter begrunnet med at retten til brukerstyrt personlig assistanse (BPA) for personer under 67 år nå er lovfestet. Beløpet tilsvarer den beregnede merkostnaden for kommunene. I rettighetsfestingen er avlastning og støttekontakt inkludert. Loven skal etter planen tre i kraft fra og med 2015. Dette er en av de viktigste endringene for helse- og omsorgsområdet i kommunen. Hoveddelen av brukergruppen i Nord-Aurdal kommune er under 67 år.

8.2 Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)

Pleie og omsorg	Nord-Aurdal 2011	Nord-Aurdal 2012	Nord-Aurdal 2013	Nord-Fron 2013	Sel 2013	Tynset 2013	Kom.gr. 11 2013	Oppland 2013	Landet u. Oslo 2013
Kvalitet									
Legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	0,44	0,41	0,41	0,42	0,65	0,16	0,41	0,55	0,47
Fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	0,67	0,69	0,69	0,44	0,16	0,12	0,28	0,31	0,37
Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	100	100	100	87,7	100	100	95,1	97,2	93,7
Andel plasser i brukertilpasset enerom m/ eget bad/wc	18,3	18,3	18,3	74,1	61,2	100	82,8	77,8	81,9
Prioritering									
Netto driftsutgifter pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	38,8	40,5	39,7	29,7	34,2	34,7	32,9	33,8	30,6
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten	17 813	19 894	19 345	18 938	19 252	20 005	17 835	17 880	15 561
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 80 år og over	318 069	359 441	369 449	348 802	292 644	368 791	332 221	326 766	350 178
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 67 år og over	112 260	123 058	115 367	101 276	103 240	123 753	110 379	104 806	110 059
Institusjoner (f253+261) - andel av netto driftsutgifter til plo	35	33	31	57	46	42	44	45	45
Tjenester til hjemmeboende (f254) - andel av netto driftsutgifter til plo	63	65	66	38	47	45	51	50	50
Dekningsgrad									
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 0-66 år	18	16	19	17	30	14	25	25	20
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 67-79 år.	77	74	81	76	101	79	80	82	72
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 80 år og over.	308	274	277	351	366	415	359	347	339
Andel innbyggere 67 år og over som er beboere på institusjon	3,3	3,3	3,3	5,5	4,5	4,1	5,6	5,3	5,3
Andel beboere 80 år og over i institusjoner	79,1	72,3	74,5	80,8	80,6	71,2	75,1	72,8	71,2
Produktivitet/enhetskostnader									
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner)	278 066	346 948	314 672	170 598	173 094	267 067	218 624	205 260	222 601
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass	729 688	747 719	726 641	856 047	109 8276	1107 185	934 375	965 009	967 230
Lønnsutgifter pr kommunalt årsverk ekskl. fravær, pleie og omsorg	563957	592919	580940	612211	547396	601592	638977	646214	660391
Utdypende indikatorer									
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 0-66 år	49,5	50	38	..	16	36,4	19,5	16,9	19,5
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 67-79 år	25,5	24	23,3	..	6,8	23,4	13,9	12,7	13,2
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 80 år og over	12,6	19,6	16,1	..	11,1	12	12,2	13,1	12,1
Gjennomsnittlig antall tildelte timer pr uke, praktisk bistand	8,5	6,6	7,2	7,4	5,1	11,6	8,6	8,3	8,5
Gjennomsnittlig antall tildelte timer pr uke, hjemmesykepleie	6,1	6,8	4,8	2,5	4	4,7	4,9	3,9	4,7
Gjennomsnittlig antall tildelte timer i uken. Brukere utenfor institusjon	11,5	10,6	9,3	8,3	9,2	12,4	10,2	9,4	10,2

I begrepet hjemmetjenester inngår hjemmesykepleie, praktisk bistand, tjenester fra psykisk helse og tilrettelagte tjenester for voksne (miljøarbeid).

Nord-Aurdal prioriterer pleie og omsorg høyt. Dette vises på tallene for enhetskostnader. Netto driftsutgifter i prosentandel av totalbudsjett er betydelig høyere i Nord-Aurdal enn sammenlignbare kommuner. Tallene viser at kommunen antakelig gir mer omfattende tjenester til personer mellom 67 og 79 år, samt de over 80, enn andre. I 2013 var utgiftene til pleie og omsorg på 121 millioner. Av regnskapet utgjorde tilrettelagte tjenester 40 millioner, dvs. 1/3. Tjenesten har forholdsvis få brukere, men høy andel av disse har omfattende bistandsbehov. Andel gjennomsnittlig tildelte timer for hjemmesykepleie og praktisk bistand ligger likevel enten på linje eller under sammenlignet med andre. Kommunebarometeret, særlige trekk for kommunen, viser at Nord-Aurdal kommune har en større andel psykisk utviklingshemmede i forhold til innbyggertall. Dette kan forklares med at det fortsatt bor flere vertskommunebrukere som valgte å bosette seg i Nord-Aurdal da institusjoner for psykisk utviklingshemmede ble lagt ned på 90-tallet. Behovsprofilen (KOSTRA) viser også at kommunen har en høyere andel uføretrygdete og lavt utdannede enn de vi sammenligner oss med.

De utdypende indikatorene viser at bevisstheten rundt å øke det forebyggende helsearbeidet gjennom å gi flere tjenester som ligger lavt i omsorgstrappa, påvirker behovet for omfattende pleie- og omsorgstjenester. Dette er et langsiktig arbeid som vil fortsette med økt styrke framover da det er nødvendig å utvikle nye tiltak og arbeidsmetoder for å bidra til alle kan bo lengst mulig i egen bolig.

Andel hjemmetjenestemottakere med omfattende bistandsbehov 0-66 år er dobbelt så høyt i Nord-Aurdal som i gr. 11 og Oppland. Andel av alle brukere med omfattende bistandsbehov er også høyere. Sammenlignet med 2012 er trenden nedadgående. Dette er forhold som henger sammen med de to foregående avsnittene, forebyggende tjenester og dag- og aktiviseringsstilbud.

Tilrettelagte tjenester har flere vakante stillinger både på høyskole- og fagskolenivå. Andel ufaglært personell er derfor høyere enn det hjemmelsregistrene tilsier. Lave utgifter pr årsverk forklares i lønnsforskjellene på fag- og ufaglært arbeidskraft. Dette påvirker igjen hvilke kvalifikasjoner og kvalitet man får ut av hvert årsverk. Mye tyder på at kommunen bruker flere personer pr årsverk til å dekke opp for manglende faglighet, noe som øker utgiftene totalt, også jf. høyt sykefravær $\frac{3}{4}$ av 2013.

9 Valdres lokalmedisinske senter

9.1 Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk

Valdres Lokalmedisinske Senter skal ved effektiv og rasjonell utnytting av personell og materielle ressurser sikre regionens innbyggere et best mulig differensiert behandlings- og servicetilbud. Det etableres en organisasjon som ivaretar brukermedvirkning på systemnivå gjennom brukerutvalg.

Virksomheten har følgende tjenester: legevakt, jordmortjeneste, røntgen, dialyse og spesialistpoliklinikk. Nye tjenester som etableres er intermedieæravdeling med kommunale akutte døgnplasser (KAD). Dette er en regional sengeavdeling med 10 intermedieære plasser og to KAD.

Valdres legevakt

Legevakten sikrer regionens behov for akutt helsehjelp når de enkelte legekontorer er stengt. Nytt nasjonalt sekssifret legevaktsnummer planlegges innført i 2015. En vil automatisk få svar på nærmeste legevaktsentral uansett hvor i landet man befinner seg. Helsedirektoratet styrer denne prosessen, og håndtering av antall henvendelser pr kommune vil det bli ført statistikk på. Øyeblikkelig hjelp 113 vil fortsatt være i drift.

Legevakten har ansvar for å skrive pasienter inn og ut av KAD. Tilbudet blir lovpålagt for alle kommuner fra 01.01.16.

Valdres Jordmortjeneste

Jordmortjenesten tar hånd om svangerskapsomsorgen og utfører barselbesøk. Jordmødrene har i tillegg døgnkontinuerlig beredskapsvakt for følgetjenesten og oppgaver ved gynekologisk poliklinikk. Kostnadene for dette dekkes av helseforetaket.

Intermedieæravdeling

Intermedieæravdelingen åpner med 10 plasser og kan utvides til 15 intermedieære plasser. Enkeltvedtak om opphold i intermedieæravdeling fattes av vertskommunens tildelingskontor. Avdelingen vil ha høyere kompetanse enn sykehjemmene i regionen både når det gjelder sykepleiere, fysioterapi og lege.

Intermedieæravdelingen skal i følge kommunestyrevedtak i kommunene åpne 1. april. Det er satt i gang et arbeid med å utrede tilpasninger og oppstartstidspunkt, og det er enighet på rådmannsnivå i Valdres om å foreslå for kommunestyrene oppstart 1. september. Kommunestyret har budsjettert med oppstart 1. juni. Se nærmere omtale i avsnittet Reserverte tilleggsbevilgninger på s. 13.

Spesialisthelsetjenesten

I 2014 er det ni spesialisthelsetjenestetilbud, samt ortopedingeniør, røntgen og dialyse som gis til befolkningen i Valdres. I dialog med Sykehuset Innlandet planlegges det nå med mulighet for nye spesialisttilbud innen lungemedisin, smertebehandling og kreft (cellegift). Medarbeidere på røntgen, dialyse og spesialistpoliklinikk er tilsatt i Nord-Aurdal kommune. Spesialis-

tene er tilsatt i helseforetaket. All aktivitet er helseforetakets ansvar og kostnadene dekkes herfra.

9.2 Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)

Virkksomhet VLMS	Nord- Aurdal 2011	Nord- Aurdal 2012	Nord- Aurdal 2013	Nord- Fron 2013	Sel 2013	Tynset 2013	Kom.gr. 11 2013	Oppland 2013	Landet u. Oslo 2013
Prioritering									
Netto driftsutg. til diagnose, behandling og rehabilitering pr. innbygger	1 587	1 622	1 771	2 416	1 791	2 664	1 704	1 778	1 511
Dekningsgrad									
Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	10,6	10,6	10,6	12,8	11,7	10,7	11,1	11,6	10,2
Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241	9	9,1	9	9,6	8	9,4	8,9	9,2	8,3
Andel timer av kommunalt ansatte leger og turnuskandidater	17,2	17,2	17,2	17,1	16,7	..	26,4	19,6	20,6
Produktivitet/enhetskostnader									
Gjennomsnittlig listelengde korrigert for kommunale timer	848	961	749	1240	1210	1258	1198	1141	1256

Kommunens driftsutgifter til legetjenesten ligger på linje med Oppland samlet, men noe lavere enn sammenlignbare kommuner, og høyere enn landet foruten Oslo.

Nord-Aurdal bruker noe mindre tilpliktet kommunalt arbeid enn sammenligningskommunene utenom landet.

Fastlegene har lavere antall pasienter på listene enn alle sammenligningskommunene og landet. Fastlegene i Nord-Aurdal har selv valgt å ha lavt listetak for å ha bedre tid til samhandling.

9.3 Stillingsramme

VLMS	Årsverk 31.12.13	Årsverk 31.12.14	Årsverk 31.12.15	Endring i 2015	Merknad
VLMS admin	0,00	1,00	1,00		
VLMS intermediær		1,00	13,80	12,80	Turnus 10,8 årsv., lege 1,0 årsv, fysioterapeut 1,0 årsv.
Jordmortjenesten	3,60	3,40	2,95	-0,45	Red ledelsesressurs
Valdres legevakt	5,44	6,15	6,15		
Spesialistpoliklinikk	0,00	0,20	0,10	-0,10	Reduksjon
Dialyse	2,00	2,00	2,00		
Røntgen	1,00	1,00	1,00		
Fagernes legesenter	0,35	0,00	0,00		
Fagernes legesenter	9,55	0,00	0,00		
Sum	21,94	14,75	27,00	12,25	

9.4 Økonomiske hovedtall

VLMS	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
LØNNKOSTNADER, BRUTTO	0	20 878	20 222	27 147	27 147	27 147
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	0	1 967	1 800	2 738	2 738	2 738
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	0	4 854	7 462	10 413	10 413	10 413
KJØP AV TJENESTER	0	3 122	1 095	1 644	1 644	1 644
OVERFØRINGSUTGIFTER	0	334	100	100	100	100
Sum utgifter	0	31 155	30 679	42 042	42 042	42 042
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	0	-1 199	-996	-1 312	-1 312	-1 312
REFUSJONSINNTEKTER	0	-19 390	-25 296	-32 776	-32 776	-32 776
Sum inntekter	0	-20 589	-26 292	-34 088	-34 088	-34 088
Totalt	0	10 566	4 387	7 954	7 954	7 954

Budsjettet for 2014 inneholder på dette området prosjektet samhandling i Valdres (SIV), jordmortjenesten, Valdres legevakt, Fagernes legesenter og spesialisthelsetjenestene.

9.5 Tiltak

Tiltak VLMS	2015	2016	2017	2018	Total
Uniformer legevakt og intermedieæravdeling	250				250
Reduksjon kommunejordmor, 0,4 årsverk og 0,15 årsverk spesialisthelsetjeneste	-313	-313	-313	-313	-1 252
Redusert bemanning i turnus intermedieæravd. fra 12,7 til 10,8 årsverk	-1 400	-1 400	-1 400	-1 400	-5 600
Reduserte driftskostnader intermedieæravdeling	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-4 000

Nærmere beskrivelse

Omorganisering av kommunejordmortjenesten er omtalt i Regionalt helseprosjekt, delprosjekt 1 og gjennomføres fra 2015. Endringer i spesialisthelsetjenestetilbud med nedlegging av fødestue og redusert tilbud i gynekologisk poliklinikk er bakgrunn for andre endringer. Budsjettet for intermedieæravdelingen er gjennom videre bearbeidelse redusert til et akseptabelt og for-svarlig driftsnivå. Videre utredninger og erfaringer 2015 vil vise om dette var et korrekt an-slag med hensyn til driftsmidler. Reduksjon i antall årsverk i turnus gir en fortsatt god bemanning.

10 Omsorg og rehabilitering

10.1 Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk

Hjemmetjenester

Nord-Aurdal hjemmetjeneste deltar i et pilotprosjekt i samarbeid med Sykehuset Innlandet om implementering av Sam-Aks i hjemmetjenesten. Prosjektet inneholder opplæring og implementering av kartleggingsverktøy som har som formål å avdekke demens hos hjemmeboende.

Sykepleiekliviken skal videreutvikles og være et lavterskeltilbud til personer som trenger hjelp til enkle prosedyrer og veiledning.

Hjemmetjenesten implementerer i 2015 bruk av Mobil omsorg, som er et digitalt verktøy for å forbedre dokumentasjon og pasientsikkerhet.

Kommunen skal i løpet av 2015 legge om driften til færre institusjonsplasser og flere omsorgsboliger, samt ha større fokus på dagaktivitetstilbud for flere brukergrupper. I løpet av 2015 åpnes 20 nye omsorgsboliger på Fagernes i Valdres lokalmedisinske senter. Disse boligene skal erstatte dagens langtidsopphold i sykehjem. Hjemmetjenesten og kommunalt hjelpemiddellager flytter inn i etasjen under omsorgsboligene.

Dagaktivitetstilbud er etablert på Leirali Aktivitetshus, herunder dagaktiviteter for hjemmeboende personer med demens.

Institusjonstjenester

Institusjonstjenestene er fra 2015 fordelt på 30 plasser på Fagernes i VLMS og 11 plasser i Aurdal. Kommunen skal ha større fokus på behandling i korttidsplasser i institusjon, enn tidligere. Dette er i tråd med innbyggernes ønske og behov om å bo hjemme lengst mulig. I demensomsorgen vil det totalt bli 44 plasser, herav 11 institusjonsplasser og 23 omsorgsleiligheter.

Kommunens demensomsorg skal arbeide etter målsetninger i demensplan. Kjøkkentjenestene flytter inn i VLMS på Fagernes. Her blir det produksjonskjøkken og kantinedrift. Kantina i VLMS vil være åpen for alle. Kjøkkenet produserer mat som kjøres ut til hjemmeboende og til omsorgsboliger i kommunen.

10.2 Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)

Kvalitet og ressursbruk (KOSTRA) for pleie og omsorg er omtalt felles for helse, velferd og omsorg i avsnitt 8.2 på s. 39.

10.3 Stillingsramme

Omsorg og rehabilitering	Årsverk 31.12.13	Årsverk 31.12.14	Årsverk 31.12.15	Endring i 2015	Merknad
Institusjonstjenster	57,42	57,69	31,20	-26,49	Omorganisering
Demensomsorg		0,00	26,88	26,88	Ny avdeling, omorganisering
Hjemmebaserte tjenester	53,31	46,21	40,56	-5,65	Omorganisering
Fysio/ergoter			2,50	2,50	Omorganisering, 2 årsverk fra Familiens hus
Kjøkken			6,77	6,77	2 nye årsverk, resten omorganisering
Sum	110,73	103,90	107,91	4,01	

10.4 Økonomiske hovedtall

OMSORG OG REHABILITERING	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
LØNSKOSTNADER, BRUTTO	0	68 630	71 068	71 068	71 068	71 068
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	0	5 125	5 668	5 768	5 768	5 768
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	0	1 317	2 299	2 299	2 299	2 299
KJØP AV TJENESTER	0	2 422	4 111	4 111	4 111	4 111
OVERFØRINGSUTGIFTER	0	7 308	0	0	0	0
Sum utgifter	0	84 802	83 146	83 246	83 246	83 246
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	0	-9 744	-8 645	-8 645	-8 645	-8 645
REFUSJONSINNTEKTER	0	-277	-739	-739	-739	-739
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	0	-313	0	0	0	0
Sum inntekter	0	-10 334	-9 384	-9 384	-9 384	-9 384
Totalt	0	74 468	73 762	73 862	73 862	73 862

I 2013 eksisterte ikke denne virksomheten. For sammenligningens skyld viser de to neste tabellene regnskapet for de to virksomhetene som inneholdt de tjenestene som nå ligger i Omsorg og rehabilitering. Virksomheten Helse og omsorg inneholdt også tjenester som i 2015 ligger i andre virksomheter.

I løpet av 2014 er tildelingskontoret flyttet fra denne virksomheten til virksomheten Tilrettelagte tjenester.

HJEMMETJENESTEN	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
LØNSKOSTNADER, BRUTTO	39 163	0	0	0	0	0
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	1 778	0	0	0	0	0
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	1 165	0	0	0	0	0
KJØP AV TJENESTER	1 590	0	0	0	0	0
OVERFØRINGSUTGIFTER	705	0	0	0	0	0
FINANSUTGIFTER	57	0	0	0	0	0
Sum utgifter	44 458	0	0	0	0	0
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-660	0	0	0	0	0
REFUSJONSINNTEKTER	-2 566	0	0	0	0	0
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	-129	0	0	0	0	0
FINANSINNTEKTER	-181	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-3 536	0	0	0	0	0
Totalt	40 922	0	0	0	0	0

HELSE OG OMSORG	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
LØNSKOSTNADER, BRUTTO	58 716	0	0	0	0	0
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	5 764	0	0	0	0	0
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	5 772	0	0	0	0	0
KJØP AV TJENESTER	598	0	0	0	0	0
OVERFØRINGSUTGIFTER	1 488	0	0	0	0	0
FINANSUTGIFTER	1 924	0	0	0	0	0
Sum utgifter	74 262	0	0	0	0	0
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-9 525	0	0	0	0	0
REFUSJONSINNTEKTER	-21 289	0	0	0	0	0
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	-1 917	0	0	0	0	0
FINANSINNTEKTER	-722	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-33 453	0	0	0	0	0
Totalt	40 810	0	0	0	0	0

10.5 Tiltak

Tiltak Omsorg og rehabilitering	2015	2016	2017	2018	Total
Opplæring til selvhjelp i hjemmetjenesten	-150	-150	-150	-150	-600
Fra tilsynsbesøk til velferdsteknologi (alarm)	-79	-79	-79	-79	-316
2 nye årsverk kjøkken/kantine VLMS	1 070	1 070	1 070	1 070	4 280
Konsekvensjustering av driftsposter	2 200	2 200	2 200	2 200	8 800
Kutt kursbudsjett – bruke bundet driftsfond	-58				-58

Nærmere beskrivelse

Bortfall av langtidsplasser gir lavere inntekter på brukerbetaling. Nye digitale løsninger, medisinkabinett og lagerstyring, gir økte driftskostnader, men er besparende ifht personalkostnader.

11 Tilrettelagte tjenester for barn, unge og voksne

11.1 Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk

Tilrettelagte tjenester for barn, unge og voksne skal gi helhetlige og koordinerte tjenester tilpasset den enkelte brukes behov. Gjennom målretta miljøarbeid med veiledning og bistand til personer med nedsatt funksjonsevne og deres pårørende, skal kommunen bidra til at hver enkelt bruker vedlikeholder og utvikler egne ferdigheter og ressurser. Brukerne skal oppleve medvirkning, selvstendighet, mestring av dagliglivets gjøremål og et aktivt liv.

Tilrettelagte tjenester for barn, unge og voksne var en ny virksomhet fra desember 2013. Det er et overordnet mål for 2015 å videreutvikle tjenestene gjennom faglig kvalitet, kompetanseutvikling, planverk, verktøy, kultur og holdninger, med samhandling på tvers av avdelinger og virksomheter. Herunder vil vi arbeide for å tilrettelegge for turnus i samarbeid mellom avdelinger. Samlet skal arbeidet resultere i felles kvalitetsmål og strukturer og sikre internkontroll i virksomheten. Oppfølging av tilsynet i 2014 er et ledd i dette arbeidet.

Tilrettelagte tjenester skal i tverrfaglig samarbeid med andre virksomheter ha stort fokus på vedtaksprosessen, fra kartlegging av brukers behov og rettigheter til utøvelse, dokumentasjon og evaluering av tjenesten som ytes. Tildelingskontoret har en nøkkelrolle. Brukermedvirkning skal ha fokus i hele tjenestelinja og det skal utarbeides en formell struktur for brukermedvirkning, på system og individnivå. Samarbeid med verger, pårørende og interesseorganisasjonen NFU står sentralt i dette arbeidet.

Virksomheten skal jobbe aktivt for å øke andelen høgskoleutdannet personell og særlig rekruttering av vernepleierkompetanse. Andel av helsefaglig kompetanse skal også styrkes.

Dag- og aktivitetstilbudet på Leirali skal videreutvikles. Aktiviteter innen- og utendørs tilrettelegges for brukergrupper ut fra interesser og funksjonsnivå. Leirali skal ha fokus på aktiviteter som gir positivitet og mestring, basert på brukernes grunnleggende behov for aktivitet og sosialisering. Medarbeidernes kompetanse må tilpasses brukergruppenes sammensetting. For å sikre en helhetlig hverdag for brukerne vil samhandling på tvers av avdelinger og virksomheter være sentralt. Andelen av personellet som følger bruker fra bolig over i dag- og aktivitetstilbudet evalueres ut fra behov og etterspørsel.

Tildelingskontoret har et virksomhetsovergrepene ansvar for tildeling av helse- og omsorgstjenester i kommunen. Fra april 2015 skal tildelingskontoret også ha en regional saksbehandlingsfunksjon for Intermediæravdelingen i VLMS. Tildelingskontoret er en viktig premissleverandør for tverrfaglig samhandling, og for organisering og utvikling av helse- og omsorgstjenestene. Helhetlige tjenester skal sikres blant annet gjennom ansvarsgrupper med personlig koordinator og individuell plan for brukere. Nord-Aurdal kommune skal styrke bruk av individuell plan for å sikre gode overganger mellom tjenester slik at brukers målsettinger og tiltak ivaretas best mulig. Tildelingskontoret har gjennom koordinerende enhet også et særskilt ansvar for å koordinere enkeltvedtak om tjenester for å fremme rehabilitering. Koordinerende enhet skal ha fokus på opplæring i bruk av individuell plan og opplæring av koordinatorene.

11.2 Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)

Kvalitet og ressursbruk (KOSTRA) for pleie og omsorg er omtalt felles for helse, velferd og omsorg i avsnitt 8.2 på s. 39. I tallene for hjemmebaserte tjenester inngår både tjenesteyting i denne virksomheten og i hjemmetjenestene som er en del av virksomheten Omsorg og rehabilitering.

11.3 Stillingsramme

Tilrettelagte tjenester for barn, unge og voksne	Årsverk 31.12.13	Årsverk 31.12.14	Årsverk 31.12.15	Endring i 2015	Merknad
TT adm	5,19	5,19	1,00	-4,19	Barneavlastning omorganisert. 0,5 årsverk overføres tildelingskontor og 0,5 årsverk TT Leira
TT Fagernes	28,48	28,48	28,48		
TT Leira	22,19	21,19	21,69	0,50	Fra barneavlastningen, 0,5 årsv.
TT Leirali	6,57	6,97	6,78	-0,19	18,8% voksenoppl
Tildelingskontoret	0,00	4,80	6,10	1,30	Fra barneavlastninga 0,5 årsv., 0,6 årsv saksbehandling for intermed.avd. og 0,2 fra psykisk helse
Sum	62,43	66,63	64,05	-2,58	

11.4 Økonomiske hovedtall

TILRETTELAGTE TJENESTER FOR BARN, UNGE OG VOKSNE	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
LØNNSKOSTNADER, BRUTTO	0	39 384	41 697	40 264	40 264	40 264
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	0	762	639	639	639	639
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	0	137	165	165	165	165
KJØP AV TJENESTER	0	250	2 709	2 709	2 709	2 709
OVERFØRINGSUTGIFTER	0	945	945	945	945	945
Sum utgifter	0	41 478	46 155	44 722	44 722	44 722
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	0	-250	-250	-250	-250	-250
REFUSJONSINNTEKTER	0	-422	-522	-522	-522	-522
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	0	0	-13 188	-13 188	-13 188	-13 188
Sum inntekter	0	-672	-13 960	-13 960	-13 960	-13 960
Totalt	0	40 806	32 195	30 762	30 762	30 762

I 2013 var tjenestene i denne virksomheten i det alt vesentlige en del av Familiens hus. I tillegg ligger Tildelingskontoret i denne virksomheten i 2015, deler av 2014 lå denne tjenesten i Omsorg og rehabilitering.

11.5 Tiltak

Tiltak Tilrettelagte tjenester	2015	2016	2017	2018	Total
Reduksjon fra 1,0 til 0,5 årsverk veiledning/rekruttering av private avlastere, jf KS –budsjettvedtak	-260	-260	-260	-260	-1 040
Justering av diverse driftsposter	-361	-361	-361	-361	-1 444
Reduksjon voksenopplæring, 18,8 % st	-103	-103	-103	-103	-412
Omstilling fra avlastning i institusjon til privat avlastning	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-12 000
Økning 0,6 st tildeling intermedieravd. fra 1. sept.	106	300	300	300	1 006
Opphør 30 % st. VTA-plass – tilbud Leirali	-140	-140	-140	-140	-560

Nærmere beskrivelse

Avlastning barn og unge i institusjon avvikles fra 2015 i samsvar med kommunestyrets budsjettvedtak desember 2013. I 2014 har det pågått en omstillingsprosess for overgang til privat avlastning. I overgangsperiodene ble det avsatt 1 årsverk til dette, med formål om å redusere til 0,5 årsverk fra 2015 når omstillingen er gjennomført. Budsjett for omsorgslønn og privat avlastning er oppjustert i tråd med omleggingen.

12 Familiens hus

12.1 Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk

Familiens hus

I 2015 får Nord-Aurdal kommune Opplands første fysiske familiens hus ved at barneverntjenesten, PP-tjenesten, psykisk helsearbeid og helsesøstertjenesten blir samlokalisert på Vesle-Tveit. Samlokaliseringen skal bidra til bedre samhandling mellom tjenestene og med brukere. I 2015 vil det bli satt av tid til gjennomføring av kompetanseheving innen tverrfaglighet og tverrfaglig ledelse. Virksomheten har fått midler av Fylkesmannen dette. Det er planlagt et prosjekt mellom familiens hus og skolene i 2015. Intensjonen med dette prosjektet er gjennom endringsarbeid å bedre hverdagen for elever med særskilte bistandsbehov. Det er et mål å bedre samhandlingen om gravide rusmisbrukere med den nye kompetansen fra det prosjektet «Med barnet i mente» (avsluttet i 2014).

Barneverntjenesten

Barneverntjenesten har mottatt statlige opptrappingsmidler de siste årene, og er styrket på både saksbehandling og tiltaksoppfølging. Til tross for den interkommunale organiseringen av barneverntjenesten, er ikke antallet medarbeidere i tjenesten høyt nok til at tjenesten kan organisere seg i egne team (undersøkelsesteam, tiltaksteam, etc). En inndeling i slike team ville gitt mulighet for at medarbeidere kunne kompetansehevet seg mer på enkeltområder enn de kan i dag. Dette var en av grunnene til at kommunestyrene i Valdreskommunene ble framlagt forslag om en barneverntjeneste for hele Valdres, noe Vang og Vestre Slidre takket nei til.

Helsesøstertjenesten

Gjennom statsbudsjettet ønsker regjeringen en styrking av helsestasjons- og skolehelse-tjenesten. Dette da helsesøstertjenesten har en sentral forebyggende og helsefremmende rolle ovenfor alle kommunens barn og unge.. I forbindelse med de endringer som er gjennomført i jordmortjenesten, vil det bli utredet tverrfaglig sammensetning i avdelingen.

Psykisk helsearbeid

Regjeringen ønsker en økt satsing til personer med rusproblemer og/eller psykiske lidelser. Dette er en bredt sammensatt brukergruppe, noe som medfører at avdelingen må samhandle med mange samarbeidsparter. Ved siden av utviklingsarbeid i familiens hus må avdelingen prioritere brukere i alle aldersgrupper. Samhandling med NAV, Omsorg og rehabilitering, og Tildelingskontoret vil stå som sentrale utviklingsoppgaver i 2015. Det er planlagt oppstart av samarbeidsmøter med Stabburshella i 2015. Dette vil bidra til en styrket brukermedvirkning. Regional rusmiddelpolitisk handlingsplan er også retningsgivende for avdelingens tjenesteprofil.

PPT

I 2015 vil medarbeidere i PP-tjenesten starte opp med en egen videreutdanning som er etablert for ansatte i PP-tjenester. Videreutdanningen vektlegger blant annet fokus på systemveiledning, noe som sammenfaller godt med de utviklingsoppgaver som er definert lokalt for tjenesten i Valdres. Det vil også være en sentral oppgave for PP-tjenesten å jobbe tettere på skolene og barnehagene i samarbeidskommunene.

12.2 Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)

Virksomhet Familiens hus	Nord- Aurdal 2011	Nord- Aurdal 2012	Nord- Aurdal 2013	Nord- Fron 2013	Sel 2013	Tynset 2013	Kom.gr. 11 2013	Oppland 2013	Landet u. Oslo 2013
Kvalitet									
Stillinger med fagutdanning per 1.000 barn 0-17 år (barnevern)	2,6	3	2,8	3	4,2	3,4	3,9	3,9	3,9
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst	105	100	108	95	113	96	86	85	85
Prioritering									
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten	6947	7835	6958	6382	8833	3837	7384	7853	7194
Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn i barnevernet	94073	128519	116893	82685	108326	58301	:	104889	99320
Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn med tiltak	141109	179927	162352	96829	171517	82017	:	147520	150065
Andel netto driftsutgifter til barn som ikke er plassert av barnevernet (funksjon 251)	14,2	8,2	9,9	19	3,4	21,2	13,2	13,8	13
Andel netto driftsutgifter til barn som er plassert av barnevernet (funksjon 252)	61,5	68,6	63,4	43	76,6	38,4	54,7	60,8	54,6
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-5 år	6641	7065	7605	8616	12341	7243	7885	8524	6894
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år	1708	1799	1848	2109	2799	1870	2033	2146	1896
Dekningsgrad									
Barn med undersøkelse ift. antall innbyggere 0-17 år	3,7	2,7	3,1	2,9	5,5	4,2	:	4	4,1
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år	4,9	4,4	4,3	6,6	5,2	4,7	:	5,3	4,8
Fysioterapiårsverk per 10.000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	11	10,4	10,4	10,2	9,9	8,1	9,4	11,1	8,9
Produktivitet/enhetskostnader									
Andel undersøkelser med behandlingstid over tre måneder	37,2	37	42,9	63	30,6	24,4	31,3	26,6	27,3
Andel barn med tiltak per 31.12. med utarbeidet plan	77	79	93	93	69	85	:	84	78
Innført internkontroll i barnevernstjenesten	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	..	..	..
Brutto driftsutgifter per innbygger 0 - 5 år. Helsestasjons- og skolehelsetjeneste.	6654	7086	7616	8914	15824	8508	9126	9138	7544

Tjenester fra avdeling psykisk helsearbeid framstilles ikke i virksomhetens KOSTRA-oversikt. Dette fordi denne tjenesteproduksjonen i KOSTRA-sammenheng er en del av tabellen for tjenester til hjemmeboende.

Barneverntjenesten har en lavere bemanning enn sammenligningskommunene. Barneverntjenesten fikk opptrappingsmidler i 2013. Bemanningsnormen illustrerer bemannede årsverk på rapporteringstidspunktet. Tjenesten hadde i praksis ikke færre stillinger i 2013 enn de hadde i 2012. Tabellen viser at kommunen ikke har høye utgifter i forhold til sammenligningskommunene pr. innbygger 0-17 år, men at kommunen har høyere utgifter enn enkelte sammenligningskommuner pr. barn med tiltak. I 2013 hadde barneverntjenesten en høy andel undersøkelser med behandlingstid over tre måneder, men hadde framgang i andel barn i tiltak med utarbeidet plan. Bruk av undersøkelsesplaner, avviksrapportering på fristoversitteler og styringsressurser bør få ned behandlingstiden ytterligere.

Nord-Aurdal kommune har full dekning på andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst. Kommunen bruker likevel noe mindre ressurser enn kommunegruppe 11 og Oppland på forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjenester pr. innbygger.

Nord-Aurdal kommune har flere fysioterapiårsverk pr. 10 000 innbyggere enn alle sammenligningsgruppene foruten Oppland.

12.3 Stillingsramme

Familiens hus	Årsverk 31.12.13	Årsverk 31.12.14	Årsverk 31.12.15	Endring i 2015	Merknad
Fam hus admin.	0,50	0,50	0,50		
Barneverntjenesten	10,95	11,95	12,45	0,50	Økning 0,5 årsv. , tilskudd FM
Helsesøstertjenesten	3,11	3,11	3,11		
Psykisk helse	6,77	6,37	6,17	-0,20	20% overført tildelingskont.,
PP-tjeneste	7,75	7,75	7,25	-0,50	Merkantil ressurs
Logoped	1,60	1,60	1,60		
Fysioterapi	3,00	2,40	0,40	-2,00	Overføres Omsorg og rehab.
Sum	33,68	33,68	31,48	-2,20	

12.4 Økonomiske hovedtall

I 2013 inneholdt virksomheten miljøarbeid som i budsjettet for 2015 ligger i virksomheten Tilrettelagte tjenester. I tillegg er fysio- og ergoterapi flyttet til virksomheten Omsorg og rehabilitering.

FAMILIENS HUS	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
LØNSKOSTNADER, BRUTTO	67 961	28 781	29 168	29 042	29 042	29 042
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	5 871	3 350	3 286	3 286	3 286	3 286
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	6 647	5 428	5 153	5 153	5 153	5 153
KJØP AV TJENESTER	6 126	6 152	1 966	1 966	1 966	1 966
OVERFØRINGSUTGIFTER	3 225	660	670	670	670	670
FINANSUTGIFTER	251	0	0	0	0	0
Sum utgifter	90 081	44 371	40 243	40 117	40 117	40 117
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-494	-88	-88	-88	-88	-88
REFUSJONSINNTEKTER	-24 485	-18 718	-18 344	-18 344	-18 344	-18 344
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	-14 929	-14 424	-1 900	-1 900	-1 900	-1 900
FINANSINNTEKTER	-129	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-40 037	-33 230	-20 332	-20 332	-20 332	-20 332
Totalt	50 044	11 141	19 911	19 785	19 785	19 785

12.5 Tiltak

Tiltak Familiens hus	2015	2016	2017	2018	Total
Avvikle merkantiltfunksjon i PPT, 0,5 årsverk	-234	-234	-234	-234	-936
Økte administrative utgifter til krisesenter ²⁰	108	108	108	108	432
Økning statlig tilskudd barnevern	-464	-464	-464	-464	-1 856
Økning barn i barnevernstiltak	1 138	1 138	1 138	1 138	4 552

Nærmere beskrivelse

Avdeling psykisk helsearbeid har sammenlignet med andre kommuner god bemanning- jfr utredningsrapport fra Deloitte. Helsesøstertjenesten er fra regjeringens side et satsingsområde.

Opptrappingsmidler barneverntjenesten forutsettes videreført.

²⁰ Jfr. kommunestyresak 079/14 den 16.10.2014.

13 NAV Valdres

13.1 Mål og utvikling

Overordnede mål for Arbeids- og velferdsetaten

Hovedprioriteringene i budsjettforslaget fra Arbeids- og sosialdepartementet for 2015 er:

- En aktiv arbeidsmarkedspolitikk
- Et sterkere sosialt sikkerhetsnett
- Målrettede velferdsordninger
- Økt innsats mot arbeidslivskriminalitet
- En arbeids- og velferdsforvaltning som bygger opp om målene i arbeids- og velferdspolitikken

Hovedmålene i arbeids- og velferdspolitikken er som følger:

- Et velfungerende arbeidsmarked med høy sysselsetting, lav ledighet og et inkluderende arbeidsliv.
- Sikre økonomisk trygghet.
- Et økonomisk og sosialt bærekraftig pensjonssystem.
- Et sterkere sosialt sikkerhetsnett.
- En brukerorientert, effektiv og helhetlig arbeids- og velferdsforvaltning.

Status og sentrale utviklingstrekk

Virkemidlene og velferdsordningene skal utformes slik at det skal lønne seg å arbeide. De som helt eller delvis kan arbeide, skal motiveres. Samtidig skal de som står utenfor arbeidslivet sikres gjennom gode trygdeytelser.

Gjennom tidlig innsats og utstrakt samarbeid med bedriftene, skal Arbeids- og velferdsetaten arbeide målrettet for at færrest mulig skal falle utenfor arbeidslivet. Bruken av lønnstilskudd trappes opp, slik at bruken av ordinært arbeidsliv som tiltaksarena kan økes. Overlappende tiltak innenfor avklarings- og oppfølgingsområdet skal slås sammen, med den hensikt at tiltakssystemet skal bli enklere og at tjenestetilbudet skal bli mer variert. NAV Valdres vil også i neste periode prioritere samhandling med det lokale arbeidslivet, oppfølging av bedrifter og samarbeid med andre lokale aktører. Vi vil videreutvikle vår kompetanse og kunnskap om det lokale næringslivet gjennom samhandling og samarbeid.

Arbeids- og velferdsetatens kanalstrategi skal legge til rette for at store brukergrupper med enklere behov kan bli mer selvbetjente ved bruk av digitale løsninger. IKT-moderniseringen vil også gi muligheter for økt brukerdiallog og innsyn i egen sak. Det skal medvirke til at NAV-kontorene i større grad kan bruke sine ressurser på oppfølging til arbeid og aktivitet for brukere med et mer sammensatt oppfølgingsbehov. NAV Valdres må omstille seg i forhold til oppgavene som til enhver tid ligger til NAV-kontoret. Fokuset blir i større grad dreid mot veiledning og oppfølging av brukere med større og sammensatte behov, mens ytelser og mer standardiserte tjenester i stor grad vil håndteres gjennom selvbetjeningsløsninger på nett og telefon. Det gjennomføres en evaluering av NAV Valdres i 2014, og resultatet av denne vil være veiledende i arbeidet med å se på hvordan vi skal organisere NAV Valdres for å best mulig møte behovene i valdressamfunnet framover.

Regjeringen tar sikte på å fremme et lovforslag i løpet av høsten om aktivitetskrav for mot-takere av økonomisk stønad med mindre tungtveiende grunner taler imot det. Dette blir i så fall en utfordring der NAV Valdres bl.a. må samarbeide med kommunenes øvrige tjenester for å kunne tilby passende aktiviteter. Arbeidet med å gjøre Kvalifiseringsprogrammet tilgjengelig for alle i målgruppen, og tilrettelegge for individuelle tilpassede program, følges opp i 2015. NAV Valdres vil fortsette å jobbe målrettet for at alle i målgruppen får tilbud om Kvalifiseringsprogram.

Innsatsen knyttet til arbeid og psykisk helse, og forebygging og oppfølging av personer med psykiske helseproblemer eller rusproblemer, skal videreføres. Gjennom Regional rusmiddel-politisk handlingsplan har valdreskommunene vedtatt en styrking av rusfeltet, og NAV Valdres skal forvalte denne satsingen på vegne av kommunene i Valdres. I dette ligger etablering av et rusteam som skal jobbe mer utadrettet mot brukergruppen, og med forebyggende arbeid mot grupper som kan være i faresonen for rusproblematikk. Det skal etableres et ettårig prosjekt for å sy sammen et best mulig tilbud, og i planen ligger en varig styrking med to stillinger til dette arbeidet. Samarbeid med kommunenes øvrige hjelpeapparat, spesialisthelse-tjeneste og frivillige er viktig for å ivareta i dette arbeidet. Boligpolitikken er også sentral her. Innsatsen overfor vanskeligstilte på boligmarkedet skal samles og målrettes, jf. Nasjonal stra-tegi for boligsosialt arbeid. I dette arbeidet vil NAV Valdres være en samarbeidspartner sammen med andre aktuelle kommunale tjenester.

Ungdom er fremdeles en prioritert gruppe, og her er det viktig å få til godt samarbeid med andre sektorer og etater lokalt, som skole og oppfølgingstjeneste, helsetjenester og barnevern. Unge skal prioriteres ved tildeling av tiltaksplasser for å hindre at de faller ut av arbeidslivet. Regjeringen varsler også en lovendring som skal skjerme barn og unges inntekter ved utmå-ling av familiens sosialstønad, for å sikre mer likeverdige vilkår for barn som vokser opp i fattige familier. NAV Valdres har hatt ungdom som prioritert område de siste årene, og har som mål å videreføre satsingen på Ung Energi. I 2014 har NAV Valdres også etablert «Kikkåff» som et nytt tiltak for ungdom som står utenfor arbeidslivet.

Økonomistyring er en viktig faktor for at resten av NAV sine virkemidler skal fungere, og styrkingen av økonomiteamet i NAV Valdres gir gode resultater. I de tre første kvartalene av 2014 har teamet jobbet med totalt 205 saker mot 193 i hele 2013, og har behandlet 33 søk-nader om husbankens lån- og tilskuddsordninger, mot 9 saker i hele fjor. Disse virkemidlene er i noen tilfeller benyttet til å hindre tvangssalg og forbygge sosiale problemer. Bedre økonomistyring har medført reduserte sosialhjelpsutbetalinger for den aktuelle brukeren, og bedre økonomistyring bidrar til at det betales husleie, barnehage, kommunale avgifter etc. til kommunen. Teamet jobber også forebyggende med økonomiske/sosiale problemer overfor ungdom gjennom opplegget «Ungdom og økonomi» som er et tilbud til VVS, vi har et tilbud til innsatte ved Vestoppland fengsel avd. Valdres, og skal delta med tilbud overfor gruppa ungdom som ikke har noen form for aktivitet.

13.2 Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)

Å analysere kostradata for organisasjonen NAV Valdres er en krevende øvelse. Årsaken til dette er:

- 1) Hver kommune tilhører hver sin kostragruppe. Det vil si at kommunene i Valdres ikke er sammenlignbare.
- 2) I kostnader til sosialtjenesten er også sosialtjenesten i flyktningtjenesten en del av datagrunnlaget. Med andre ord forteller ikke driftsutgiftene til sosialtjenesten bare om effektiviteten av NAV, men om kommunens sosialtjeneste som sådan.
- 3) NAV Valdres gjennomførte i 2012 en stor organisasjonsendring som også innebar en endring av kostnadsføring og en konvertering fra samarbeidskommunene til vertskommunen. Det er en del momenter ved tallene fra sosialtjeneste i Nord-Aurdal som gjør at vi ser at det ligger feil inne i datagrunnlaget.
- 4) For mange av parameterne mangler KOSTRA i 2012 data for gjennomsnittet i kommunegruppen eller snittet for fylket.

Tabellen nedenfor viser likevel noen utviklingstrekk som virksomheten ønsker å belyse. For å få en kontinuitet og gi et bilde av utviklingen, bruker vi samme parametere som i fjor.

Øystre Slidre og Vang har lavere netto driftsutgifter på sine samlede sosialtjenester enn sammenlignbare kommuner, mens de fire andre valdreskommunene ligger høyere enn kommunene i sin kostragruppe. Viser her til punkt 2) ovenfor.

Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere har for 4 av 6 kommuner økt i 2013. Vang ligger på snittet av norske kommuner, mens de andre kommunene ligger høyere. Det er også slik at Valdres har færre mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde og færre langtidsmottakere enn snittet av norske kommuner.

Den gjennomsnittlige månedlige utbetalingen varierer som tidligere i vesentlig grad mellom kommunene. Vi ser at i fire av kommunene har vi fått ned den gjennomsnittlige stønadstiden for de yngste stønadsmottakerne, mens andelen av sosialhjelpsmottakere som har økonomisk sosialhjelp som hovedinntektskilde har økt.

				2013		
				Kostra- gruppe	Oppland	Landet u. Oslo
	2011	2012	2013			
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger						
0540 Sør-Aurdal	1113	1334	1457	1149	1591	1810
0541 Etnedal	1124	1563	1925	1151	1591	1810
0542 Nord-Aurdal	1678	1480	1758	1701	1591	1810
0543 Vestre Slidre	1526	1813	2228	1409	1591	1810
0544 Øystre Slidre	1298	1330	1012	1163	1591	1810
0545 Vang	938	984	808	1463	1591	1810
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere						
0540 Sør-Aurdal	3,2	2,7	3,1	:	:	2,5
0541 Etnedal	3,6	2,8	3,6	:	:	2,5
0542 Nord-Aurdal	3,6	1,9	3,8	:	:	2,5
0543 Vestre Slidre	2,9	3,4	3,3	:	:	2,5
0544 Øystre Slidre	3	2,8	2,8	:	:	2,5
0545 Vang	2,3	2,4	2,5	:	:	2,5
Gjennomsnittlig utbetaling pr. stønadsmåned						
0540 Sør-Aurdal	4801	5770	7664	:	:	..
0541 Etnedal	7258	6943	7061	:	:	..
0542 Nord-Aurdal	6664	5883	7272	:	:	..
0543 Vestre Slidre	7758	6738	6982	:	:	..
0544 Øystre Slidre	7316	7993	8245	:	:	..
0545 Vang	7720	8270	6562	:	:	..
Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 18-24 år						
0540 Sør-Aurdal	3	4,4	2,9	:	:	..
0541 Etnedal	3	3,8	3,9	:	:	..
0542 Nord-Aurdal	3,1	4,6	3,9	:	:	..
0543 Vestre Slidre	2,7	3,1	4,3	:	:	..
0544 Øystre Slidre	3,7	3,1	2,8	:	:	..
0545 Vang	3,8	2,3	1,9	:	:	..
Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 25-66 år						
0540 Sør-Aurdal	3,7	4,2	4	:	:	..
0541 Etnedal	2,6	2,8	3,8	:	:	..
0542 Nord-Aurdal	3,7	4,1	3,7	:	:	..
0543 Vestre Slidre	4,5	4,5	5,4	:	:	..
0544 Øystre Slidre	3,9	4,2	5	:	:	..
0545 Vang	3,8	3,4	3,1	:	:	..
Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer						
0540 Sør-Aurdal	22,5	32,1	22,4			33,5
0541 Etnedal	11,8	12,8	24,0			33,5
0542 Nord-Aurdal	23,9	32,5	23,6			33,5
0543 Vestre Slidre	27,7	30,3	39,7			33,5
0544 Øystre Slidre	24,2	26,7	36,7			33,5
0545 Vang	27,0	15,8	12,5			33,5
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde						
0540 Sør-Aurdal	31,4	25	32,7	:	:	44,9
0541 Etnedal	41,2	41	52	:	:	44,9
0542 Nord-Aurdal	26,9	13,8	35,1	:	:	44,9
0543 Vestre Slidre	29,2	22,4	31,5	:	:	44,9
0544 Øystre Slidre	23,2	30	32,2	:	:	44,9
0545 Vang	18,9	28,9	50	:	:	44,9

Tabellene under gir et bilde av volum på de ulike typer bistand og oppfølging i NAV Valdres de tre første kvartalene i 2013 og 2014, og tredje kvartal fordelt på kommune. NAV Valdres har oppfølging på mellom 1600 – 1700 innbyggere med behov for råd, veiledning og tilrettelegging for å komme i arbeid eller tilbake til arbeid. Vi ser en nedgang i antall arbeidssøkere, sykemeldte og brukere på arbeidsavklaringspenger (AAP), mens vi på den andre siden registrerer en økning i antall brukere med sosialhjelp som eneste inntektskilde. Dette kan ha sammenheng med at flere brukere har gått ut makstiden på AAP. Videre ser vi at vi hadde en nedgang på antall brukere i kvalifiseringsprogrammet i starten av 2014, men dette har tatt seg opp i 3. kvartal.

2014	Arbeidssøkere		Sykemeldte		Tilpasset arbeidsretting, AAP		Sosialhjelp eneste inntektskilde		KVP		Aktive brukere med utbetaling Sosialhjelp	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Valdres 1. Kvartal	325	342	621	660	548	614	34	29	10	18	220	203
Valdres 2. kvartal	274	301	571	608	494	590	35	34	11	14	187	202
Valdres 3. kvartal	233	269		547	479	578	49	37	18	12	208	189

Variasjoner i antall brukere de tre første kvartalene i 2013 og 2014

2014	Arbeidssøkere		Sykemeldte		Tilpasset arbeidsretting, AAP		Sosialhjelp eneste inntektskilde		KVP		Aktive brukere med utbetaling Sosialhjelp	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Valdres	233	269	477	547	479	578	49	37	18	12	208	189
Sør-Aurdal	36	42	77	77	96	90	8	2	1	1	31	29
Etnedal	15	24	20	35	36	36	2	7	1	1	22	18
Nord-Aurdal	100	118	170	208	165	224	22	14	5	3	97	63
Øystre Slidre	42	47	92	89	71	88	6	5	3	3	28	36
Vestre Slidre	26	22	67	81	76	92	6	7	6	3	24	34
Vang	14	16	51	57	38	48	5	2	2	1	6	9

Tredje kvartal i 2013 og 2014 fordelt på kommune

13.3 Stillingsramme

NAV VALDRES	Årsverk 31.12.13	Årsverk 31.12.14	Årsverk 31.12.15	Endring i 2015	Merknad
NAV-kontor	14,30	15,30	17,80	2,50	2,0 årsv regionalt kom. rusarbeid, 0,5 årsv. koordinator (prosjekt). Tilskudd FM.
Sum	14,30	15,30	17,80	2,50	

13.4 Økonomiske hovedtall

NAV VALDRES	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
LØNSKOSTNADER, BRUTTO	9 929	13 839	14 215	14 215	14 215	14 215
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	469	1 350	1 385	1 385	1 385	1 385
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	3 575	4 039	4 635	4 635	4 635	4 635
KJØP AV TJENESTER	3 637	2 162	2 790	2 790	2 790	2 790
OVERFØRINGSUTGIFTER	16 552	19 772	19 865	19 865	19 865	19 865
FINANSUTGIFTER	575	495	495	495	495	495
Sum utgifter	34 739	41 657	43 385	43 385	43 385	43 385
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-2	0	0	0	0	0
REFUSJONSINNTEKTER	-24 091	-27 052	-28 641	-28 641	-28 641	-28 641
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	-130	0	-605	-605	-605	-605
FINANSINNTEKTER	-178	-299	-299	-299	-299	-299
Sum inntekter	-24 401	-27 351	-29 545	-29 545	-29 545	-29 545
Totalt	10 337	14 306	13 840	13 840	13 840	13 840

13.5 Tiltak

Tiltak NAV	2015	2016	2017	2018	Total
Tilskudd styrking regionalt rusarbeid, 2,5 årsverk	342	342	342	342	1 368
Reduksjon i Kvalifiseringsprogram	-800	-800	-800	-800	-3 200
Reduksjon i økonomisk sosialhjelp	-262	-262	-262	-262	-1 048

Nærmere beskrivelse

Satsingen på kommunalt rusarbeid i Valdres gjennomføres i samsvar med rusmiddelpolitisk handlingsplan. NAV Valdres ansetter 2 ruskonsulenter og det opprettes også en midlertidig 50% koordinatorstilling. I satsingen ligger også tilskudd til Stabburshella. Satsingen er samlet på om lag 1,9 mill.kr og finansieres med tilskuddsmidler og en egenandel fra kommunene.

14 Kultur og service

14.1 Mål og utvikling

Nord-Aurdal kommune har følgende mål på kulturområdet:

- å ha og stimulere til arenaer og møteplasser innenfor kulturlivet der innbyggere i alle aldre kan uttrykke seg og få ulike typer impulser, kulturell innsikt og kompetanse.
- å ha en kulturskole som satser på både talentutvikling og breddetilbud, samt arbeide for en større kjønnsbalanse i elevmassen.
- å være en festivaleier og vert som ser verdien av festivalene i en større sammenheng med tanke på næringsliv, omdømmebygging av kommunen og økt mangfold av kulturtilbud til innbyggerne.
- å ha et servicetorg som et godt kontaktpunkt mellom publikum og de kommunale tjenestene både fysisk og digitalt.
- Å arbeide med publikumsbygging og mot et opprusta kulturhus til dagens standard i 2019.

Kulturtilbudet er prioritert på tredje plass i kommunens samfunnsdel for 2011-2023. Målet er en åpen og mangfoldig kulturkommune som er et naturlig møtested i Valdres, har et godt samspill med det frivillige organisasjonslivet, har en godt utbygd kulturskole og gode og trygge nærmiljøanlegg i alle grender.

Valdres Sommersymfoni har ambisjoner om å bli Europas fremste kammermusikkfestival for barn og unge med kurs med internasjonalt anerkjente instruktører og en omfattende og kvalitetssikker konsertrekke. Sommersymfonien er i nasjonal sammenheng en stor og kvalitetsmessig god festival der det er viktig at kommunen er aktiv eier. Særlig må det arbeides mer med å ta ut potensialet med tanke på omdømmebygging av kommunen og kulturtilbud av internasjonalt kaliber til innbyggerne. Det arbeides også ytterligere med det næringsmessige potensialet ved festivalen.

14.2 Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)

Kultur	Nord-Aurdal 2011	Nord-Aurdal 2012	Nord-Aurdal 2013	Nord-Fron 2013	Sel 2013	Tynset 2013	Kom.gr. 11 2013	Oppland 2013	Landet u. Oslo 2013
Kvalitet									
Besøk i folkebibliotek per innbygger	3,00	3,20	2,80	3,20	4,90	10,80	3,70	4,60	4,30
Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger	5,50	5,70	4,90	4,70	7,00	8,20	4,10	4,90	4,70
Tilvekst alle medier i folkebibliotek per 1000 innbygger	280	255	323	279	523	376	278	352	232
Prioritering									
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner	1 675	1 581	1 586	2 901	2 559	1 830	1 777	1 977	1 886
Brutto investeringsutgifter til kultursektoren per innbygger	226	47	85	705	154	65	1 011	697	959
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger	274	312	278	422	407	330	281	326	268
Medie- og lønnsutgifter i folkebibliotek per innbygger	251	269	249	311	332	304	238	250	231
Netto driftsutgifter til kommunale kulturbygg per innbygger	461	122	131	125	489	363	185	192	187
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger	-6	217	82	227	52	30	96	147	164
Netto driftsutgifter til andre kulturaktiviteter per innbygger	67	137	83	166	569	256	270	249	222
Netto driftsutgifter til kultur- og musikk-skoler per innbygger	275	333	342	292	231	281	372	338	288
Korrigerte brutto driftsutgifter til musikk- og kulturskoler, per bruker	13 966	15 657	15 605	17 447	16 941	10 841	15 451	16 353	16 184
Netto driftsutgifter til kino per innbygger, konsern	-26,00	-8,00	-16,00	41,00	21,00	12,00	30,00	-4,00	9,00
Dekningsgrad									
Bokutlån fra folkebibliotek per innbygger i alt	3,80	3,90	3,40	4,10	5,60	6,70	3,10	3,60	3,30
Andel elever i grunnskolealder i musikk- og kulturskolen, av antall barn i alderen 6-15 år	25,40	22,70	21,60	24,20	12,90	29,20	19,90	18,10	15,50
Andel barn i grunnskolealder som står på venteliste til kommunens musikk- og kulturskole, av antall barn i alderen 6-15 år	0,40	0,30	0,50	2,60	2,50	2,40	..	..	..

Kvalitet

Besøk og utlån i biblioteket har gått ned i 2013. Nedgangen gjelder både barn (0-13 år) og voksne (14+). Det er grunn til å tro at dette har sammenheng med redusert og endret åpningstid.

Prioritering

Nord-Aurdal kommune ligger under sammenligningskommunene både ut fra både netto driftsutgifter til kultur pr innbygger, den prosentvise andelen av kommunens totale driftsbudsjett og investeringsutgiftene til kultursektoren.

Mediebudsjettet til biblioteket ligger lavt i 2013, men vil ligger høyere etter budsjettøkning i 2014.

Netto driftsutgifter barn og unge viser en markant nedgang fra 2012 til 2013. Grunnen er at kun kommunens andel inn i Sommersymfonien er rapportert inn på denne kostrafunksjonen, mens ekstern finansiering fra Kulturrådet, Oppland fylkeskommune etc. ikke er med i tallgrunnlaget. Tallet gir nå et mer korrekt bilde på kommunens interne satsning på barn og unge.

Nord-Aurdal ligger lavt i prioritering i satsning på barn og unge og andre kulturaktiviteter, men mer gjennomsnittlig i satsningen på musikk- og kulturskole.

Netto driftsutgifter til musikk- og kulturskoler per innbygger viser en prioritering av kulturskole i Nord-Aurdal opp mot sammenligningsgruppa, men her er det viktig med presiseringer. Valdresmodellen på kulturskole er basert på et utstrakt samarbeid på kjøp og salg av lærerkrefter for å få aktuell kompetanse til regionen. Nord-Aurdal selger mye og kjøper noe lærerkrefter, og ressursen vi selger ligger inne med lønnskostnader i kostraberegningen. Det gjør derimot ikke inntektene for salget. Dette er likt for alle kommuner, men gir store utslag for Nord-Aurdal og kommuner som selger mye. Slik sett gir korrigerte brutto driftsutgifter et mer korrekt bilde av satsningen.

I tillegg er systemet slik at også eksternt fullfinansierte prosjekter inkluderes i driftskostnadene, og både den regionale talentsatsingen Valdresakademiet og Strykeseminaret i Oppland ligger inne i grunnlaget her.

14.3 Stillingsramme

Kultur og service	Årsverk 31.12.13	Årsverk 31.12.14	Årsverk 31.12.15	Endring i 2015	Merknad
Kultur	6,96	6,71	6,71		
Kulturskole	5,30	5,30	5,30		
Valdres Sommersymfoni	0,40	0,40	0,40		
Servicetorg	4,00	3,60	3,60		
Sum	16,66	16,01	16,01	0,00	

14.4 Økonomiske hovedtall

KULTUR OG SERVICE	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
LØNSKOSTNADER, BRUTTO	9 977	9 161	9 418	9 418	9 418	9 418
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	3 278	4 050	4 173	4 173	4 173	4 223
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	2 201	2 156	2 156	2 156	2 156	2 156
KJØP AV TJENESTER	2 106	712	712	712	712	712
OVERFØRINGSUTGIFTER	3 192	1 819	1 809	1 869	1 869	1 869
FINANSUTGIFTER	367					
Sum utgifter	21 122	17 898	18 268	18 328	18 328	18 378
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-6 918	-5 709	-5 819	-5 819	-5 819	-5 819
REFUSJONSINNTEKTER	-1 903	-1 034	-1 034	-1 034	-1 034	-1 034
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	-3 065	-1 897	-2 037	-2 037	-2 037	-2 037
FINANSINNTEKTER	-363	-62	-62	-62	-62	-62
Sum inntekter	-12 248	-8 702	-8 952	-8 952	-8 952	-8 952
Totalt	8 874	9 196	9 316	9 376	9 376	9 426

14.5 Tiltak

Tiltak Kultur og service	2015	2016	2017	2018	Total
Kultur- Ungdomskonsulent tas inn igjen i økonomiplanen Lønn og aktivitetsmidler	374	374	374	374	1 496
Kultur – økt tilskudd til lag og foreninger	100	100	100	100	400
Kultur- Kino- filmavgift og tillegg Konsekvensjustering opp mot sentrale avtaler	243	243	243	243	972
Kultur-Økte inntekter kulturskole Justering betalingssatser	-80	-80	-80	-80	-320
Kultur-Bygdebok Dugnadsarbeid	-50	-50	-50	-50	-200
Kultur- Økte inntekter Sommersymfonien	-174	-174	-174	-174	-696

Nærmere beskrivelse

Tidligere var ungdomsklubben et sted å være. Det er nå mer fokus på innholdet. Ungdomskonsulenten skal gjennom sitt samarbeid med skolen i blant annet valgfaget produksjon for sal og scene og i arbeidet med diverse fritidsaktiviteter som filmverksted, musikkverksted og arbeid med ungdomsrådet bidra med dette. Dette er i tråd med prioriteringer i samfunnsdelen.

15 Teknisk og næring

15.1 Mål og status

Virksomheten er etablert etter en omorganisering i 2014 og består i 2015 av teknisk drift, eiendom, brann-, rednings- og feievesen, brannforebyggende avdeling, vaktmester, renhold og areal og næring. Alle avdelinger ledes av avdelingsledere, og hele virksomheten har medarbeidere med god kompetanse på sine fagområder. Deler av virksomheten flyttes i 2015 til Lobrøtin, så snart nye lokaler for teknisk drift står klare. Teknisk og næring vil forbedre kvalitetssikringen gjennom å ta i bruk et digitalt kvalitetssikringssystem i hele virksomheten.

Eiendomsforvaltning

Det er stort vedlikeholdsbehov på kommunens omsorgsboliger. Avdelingen fortsetter arbeidet med brannforebyggende tiltak gjennom termografering og kontroll av elektriske anlegg i alle bygg. I 2015 vil avdelingen være en viktig bidragsyter i prosessen med flytting av pasienter over til VLMS og stenging av Aurdalsheimen.

Redusert avvirkning grunnet vern i kommuneskogen og lave tømmerpriser kan gi reduserte inntekter i planperioden. Ny driftsplan er under utarbeidelse.

Det er etterspørsel etter sentrumsnære boligtomter og næringsareal. Kommunen vil kunne tilby byggeklare boligtomter for salg i Vinjarfeltet i Aurdal.

Økonomiplanen innebærer fullmakt til rådmannen til å selge følgende eiendommer i 2015:

- Boligtomt Ulnes (1)
- Boligtomter Vinjar 2, (4)
- Idrettsplassen i Aurdal (til Aurdal-Leira idrettsklubb)
- Telegraflinna nord for Østenvigkrysset
- Marstein (4 leil)

Nord-Aurdal kirkelig fellesråd

Kommunen yter et tilskudd til fellesrådet. Samla tilskudd i 2015 er 6,0 mill. kr mot 4,1 mill. kr i budsjett 2014. Det generelle tilskuddet er økt med en generell kostnadsvekst på 3,5% og er 4,2 mill. kr (inklusive tjenesteyting). I tillegg er det budsjettert med engangstilskudd til ENØK-tiltak med 900 000 kr (utskifting av ovner) og til utbedring av Aurdal kirke i samsvar med fellesrådets vedlikeholdsplan med 843 000 kr. (Se også avsnitt 15.5 på s. 69.)

Landbruk og annen næring

Kontroll får økt fokus i forvaltningen av statlige tilskudd innen landbruk. Det vil i 2015 arbeides med tiltak for å motvirke den vanskelig økonomiske situasjon skogbruket har havnet i, blant annet på grunn av nedleggelsen av cellulosefabrikken på Tofte. I kommunen er det satt inn ekstra midler til skogkultur av overføringene fra staten. Tilskuddet til planting har gått opp, og det er lagt til rette for mer markberedning. Etter krav fra statlige myndigheter er arbeidet med å følge opp foryngelsesplikten etter hogst blitt intensivert.

Oppmåling, kart, geodata og byggesak

En har ikke lyktes med å rekruttere ny oppmålingsingeniør. Det gir lav kapasitet, lang saksbehandlingstid og tapte gebyrer. I 2015 vil en gjennom interne omprioriteringer forsøke å redusere disse negative konsekvensene. Aktivitetsnivået på byggesak er totalt sett forholdsvis høy. Et hovedmål er å sørge for så kort saksbehandlingstid overfor publikum som mulig. Det er et mål å etablere digitale plan- og eiendomsarkiv i planperioden.

Miljø

Forvaltningsplan for vannområde Valdres, som er et ledd i implementeringen av EUs vanddirektiv, skal ferdigstilles og vedtas sentralt i 2015.

Teknisk drift

Det er et hovedmål å redusere lekkasjene på vannforsyningsnettet og dette vil stå sentralt i 2015 og i planperioden.

Kommunen har store utfordringer med slike lekkasjer. Det arbeides på flere plan med dette. Vann- og avløpsanlegg saneres i henhold til planverk. Hovedplan vannforsyning revideres og vil stake ut kursen for kommunal vannforsyning i både et kort og et lengere perspektiv. Første fase i etableringen av driftsovervåkningssystem avsluttes. Dette kombinert med flere vannmålere på ledningsnettet blir nyttige verktøy for mer effektiv håndtering av vannlekkasjer. Avhengig av konklusjonene i revidert hovedplan vannforsyning, prioriteres en forbedring av vannforsyningen til Leira. Arbeidene er i tråd med det økende fokuset, både nasjonalt og internasjonalt, på hvordan en av verdens viktigste ressurser forvaltes.

Det er et mål å redusere innlekkingen på avløpsnettet i 2015 og i planperioden. Dette er et viktig miljøtiltak og også et krav fra Fylkesmannen i utslippstillatelsen for Fagernes/Leira renseanlegg.

Kommunen har et etterslep på vedlikehold av kommunale veier over driften og det ligger derfor i budsjettet en liten økning i bevilgningen til veivedlikehold (se avsnitt 15.5 på s. 69). Bedre standard på veiene gjennom investeringer vil gi økt trafikksikkerhet og redusere kostnadene til vedlikeholdsarbeid. Kommunen arbeider aktivt med trafikksikringstiltak. I gjeldende planperiode er det fokus på trygge skoleveier. Arbeidene med VA-nettet og utbedring av kommunale veier sees i sammenheng. Det er definerte områder for saneringsarbeidet hvor VA saneres ett år og kompletteres året etter ved utbedring av vei. Man gjør seg ferdig med ett og ett område for en systematisk renovering av VA-nettet i store deler av kommunen.

Brannforebyggende

Brannforebyggende avdeling har full bemanning og vil med det kunne gjennomføre alle planlagte tilsyn. Siste del av utdanning og kursing av branninspektører gjennomføres i 2015.

Brann-, rednings- og feiervesenet

Vi har etablert en kompetanseavdeling som i 2015 vil selge kurs internt, til andre kommuner og næringsdrivende. Nord-Aurdal brannvesen tilegner seg i tillegg en relativt unik ressurs

som muliggjør salg av kjøreopplæringskurs for personell som trenger utrykningssertifikat
Kursavdelingen vil trolig kunne tilby denne typen kurs i 2016.

15.2 Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)

Virksomhet Teknisk og næring	Nord- Aurdal 2011	Nord- Aurdal 2012	Nord- Aurdal 2013	Nord- Fron 2013	Sel 2013	Tynset 2013	Kom.gr. 11 2013	Oppland 2013	Landet u. Oslo 2013
Kvalitet									
Andel A-objekter som har fått tilsyn	51,4	65,7	85,7	100	45,5	100	80,4	89,7	79,5
Andel piper feiet	100	100	100	63,6	43,5	47,2	48,7	52,8	42,5
Andel personer med kompetanse som fører tilsyn med særskilte brannobjekter	100	100	33,3	100	100	80	-	76,2	91,6
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal vannforsyning	68,4	68,7	65,9	76,5	68,3	65,3	-	67,2	82,6
Andel av de kommunale vannverkene som har beredskapsplan	100	100	100	100	-	100	-	88,5	81,7
Andel av total vannleveranse til lekkasje	46	51	51	29	-	29	-	38	32
Estimert vannlekkasje per meter ledning per år (m3/m/år)	-	-	-	2,4	-	1,7	-	3,9	5,1
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste	75,3	75,7	75,6	77,7	-	58,5	-	66,7	82
Dekningsgrad									
Gang- og sykkelvei i km som er et kommunalt ansvar pr. 10 000 innb., konsern	16	16	16	12	35	20	12	18	13
Komm. vei og gate inkl. gang/sykkelvei, lengde i km pr. 1000 innb.	12,1	12,2	12,2	21,0	14,2	7,2	13,4	11,9	9,72
Produktivitet/enhetskostnader									
Årsgebyr for vannforsyning (gjelder rapporteringsåret+1)	4 445	4 668	4 668	3 524	5 204	3 070	3 014	3 632	3 210
Finansiell dekningsgrad vannforsyning	93	107	91	97	108	108	100	97	100
Årsgebyr for avløpstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	5 258	5 678	6 246	5 739	3 880	5 661	3 472	4 801	3 563
Finansiell dekningsgrad avløpstjenesten	88	99	101	107	112	101	101	105	101
Årsgebyr for avfallstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	2 408	2 408	2 408	1 344	1 705	2 690	NA	NA	NA
Årsgebyr for feiing og tilsyn (gjelder rapporteringsåret +1)	315	315	372	391	400	386	381	484	401
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate, konsern	83 750	80 985	90 824	181 500	130 422	80 414	94 414	112 155	126 369
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist (kalenderdager)	23	22	18	10	21	35	-	-	-
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist (kalenderdager)	20	17	16	8	8	30	-	-	-
Andel søkn. om tiltak der komm. har overskredet lovpålagt saksbehandlingstid	3	2	2	0	0	7	3	13	5
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, opprettelse av grunneiendom(kalenderdager)	245	280	300	7	17	69	-	-	-

Brannforebyggende avdeling er etter flere år med vakante stillinger tilbake med normal bemanning. Resultatene viser seg i andel A-objekter som får tilsyn. Andel B-objekt er på om lag samme nivå. Forebyggende har hatt en vellykket rekruttering med en plan for opplæring og kursing. Planen går frem til 2015, og andel personer med kompetanse som fører tilsyn vil komme opp på 100.

Andel av befolkningen som er knyttet til kommunal vannforsyning og avløpstjeneste er noe lav. Det har gjennom flere år vært fokus på sanering av eksisterende ledningsnett som ledd i å redusere lekkasjeprosenten. Saneringsarbeidet vil fortsette i perioden 2015 – 18, samtidig som det fokuseres mer på nye ledningsstrekk hvor flere innbyggere kan koble seg på kommunal infrastruktur. Det er et viktig arbeid å øke andelen som er tilknyttet kommunale VA-anlegg da anleggene har høy driftssikkerhet og faren for forurensning er lav. For selvkostområdene vann og avløp vil kostnadene kunne deles på flere abonnenter og belastningen for den enkelte relativt sett kunne reduseres.

Gebyr for husholdningsrenovasjon har gjennom flere år ligget stabilt. Selvkostberegninger viser at inntekten har vært større enn utgiftene. Dette kommer abonnentene til gode gjennom at gebyrene på husholdningsavfall og slam reduseres med 10 % i 2015. Gebyret er tilsynelatende høyt i forhold til sammenligningskommunene, men det er forskjeller i tjenestene som tilbys, som forklarer deler av prisforskjellene. For eksempel kan abonnentene fritt levere sorterte fraksjoner på miljøstasjonene, mens man i Midt-Gudbrandsdalen må betale 563 kr/tonn for treverk og 1 588 kr/tonn for restavfall. I Valdres er det tilbud om å levere på miljøstasjonene alle ukedager, mens eksempelvis Sel kommune har åpent kun to dager i uken.

Andel piper som har blitt feiet eller har fått tilsyn, ligger stabilt på 100%. Dette til tross for at årsgebyr for feiing og tilsyn er lavere enn sammenligningskommunene. Feiervesenet leverer tjenester med høy kvalitet til lav pris.

Flom og ras i 2013 resulterte i en markant økning i brutto driftsutgifter per kilometer kommunal vei.

Behandlingen av byggesaker har over lengere tid vært bra, med en positiv utvikling. Både saker med 3- og 12-ukers frist behandles i gjennomsnitt i løpet av 2-3 uker. 3-ukers saker behandles i gjennomsnitt på i overkant av to uker. Kart og oppmåling har hatt vakanse i en stilling i lengere tid. Det er en krevende rekrutteringsprosess og resultatet er lang behandlingstid på oppmålingsforretninger.

15.3 Stillingsramme

Teknisk og næring	Årsverk 31.12.13	Årsverk 31.12.14	Årsverk 31.12.15	Endring i 2015	Merknad
Teknisk drift	14,23	14,10	14,10		
Brann, ulykkesvern og feiing	4,70	3,94	3,94		
Brannforebyggende avd	1,94	2,70	2,70		
Forvaltning næring	11,50	9,70	9,70		
Eiendomsforvaltning	0,50	0,50	0,50		
Drift/vedlikehold bygg	12,30	11,50	11,55	0,05	Effektivisering av 0,95 årsv., 1,0 nytt årsv. til VLMS
Renhold	18,79	18,33	23,33	5,00	VLMS
Sum	63,96	60,77	65,82	5,05	

15.4 Økonomiske hovedtall

Fra 2014 er vesentlig deler av den tidligere virksomheten Areal og næring lagt inn i Teknisk og næring.

Fra og med 2015 er tjenestene i virksomheten Eiendom og kvalifisering lagt inn i virksomheten, med unntak av tjenesten kvalifisering (bl.a. bosetting av flyktninger og introduksjonsprogram) som nå heter Introduksjonssenteret og er en del av virksomheten NAUS.

TEKNISK DRIFT	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
LØNSKOSTNADER, BRUTTO	14 715	13 617	36 427	36 796	36 751	36 957
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	4 641	4 640	32 183	32 368	32 368	32 368
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	5 643	4 681	9 830	9 062	9 062	9 062
KJØP AV TJENESTER	17 684	11 017	12 165	12 165	12 165	12 165
OVERFØRINGSUTGIFTER	1 137	0	6 651	4 908	4 908	4 908
FINANSUTGIFTER	216	0	1 141	1 141	1 141	1 141
Sum utgifter	44 036	33 955	98 397	96 440	96 395	96 601
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-36 688	-29 528	-53 002	-53 020	-53 041	-53 058
REFUSJONSINNTEKTER	-4 021	-2 336	-8 278	-8 278	-8 278	-8 278
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	-497	0	-1 383	-1 383	-1 383	-1 383
FINANSINNTEKTER	-1 094	-1 123	-72	-72	-72	-72
Sum inntekter	-42 300	-32 987	-62 735	-62 753	-62 774	-62 791
Totalt	1 736	968	35 662	33 687	33 621	33 810

EIENDOM OG KVALIFISERING	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
LØNSKOSTNADER, BRUTTO	20 159	19 510	0	0	0	0
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	11 930	10 270	0	0	0	0
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	4 368	2 255	0	0	0	0
KJØP AV TJENESTER	425	307	0	0	0	0
OVERFØRINGSUTGIFTER	7 051	4 206	0	0	0	0
FINANSUTGIFTER	441	28	0	0	0	0
Sum utgifter	44 375	36 576	0	0	0	0
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-14 932	-14 485	0	0	0	0
REFUSJONSINNTEKTER	-6 049	-1 310	0	0	0	0
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	-1 709	-2 450	0	0	0	0
FINANSINNTEKTER	-153	-26	0	0	0	0
Sum inntekter	-22 843	-18 271	0	0	0	0
Totalt	21 531	18 305	0	0	0	0

AREAL OG NÆRING	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
LØNNSKOSTNADER, BRUTTO	6 214	7 079	0	0	0	0
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	828	982	0	0	0	0
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	543	242	0	0	0	0
KJØP AV TJENESTER	1 519	1 482	0	0	0	0
OVERFØRINGSUTGIFTER	649	620	0	0	0	0
FINANSUTGIFTER	440	50	0	0	0	0
Sum utgifter	10 193	10 455	0	0	0	0
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-2 470	-3 518	0	0	0	0
REFUSJONSINNTEKTER	-180		0	0	0	0
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	-1 894	-1 383	0	0	0	0
FINANSINNTEKTER	-49	-46	0	0	0	0
Sum inntekter	-4 594	-4 947	0	0	0	0
Totalt	5 599	5 508	0	0	0	0

15.5 Tiltak

Tiltak Teknisk og næring	2015	2016	2017	2018	Total
Ekstraordinært veivedlikehold	140	0	0	0	140
Kirkelig fellesråd, ENØK-tiltak	900	0	0	0	900
Kirkelig fellesråd, Aurdal kirke gulv mm	843	0	0	0	843
Kirkelig fellesråd. Økt tilskudd - generell kostnadsvekst	132	132	132	132	528
Vannforsyning. Reduserte driftskostnader	-233	-233	-233	-233	-932
Avløp. Reduserte driftskostnader	-442	-442	-442	-442	-1 768
Vann og avløp. Økt inntekt v. økte gebyrer (3%)	-559	-575	-594	-611	-2 339
Avløp. Økning årsavgift, bruk av negativt dekningsgradsfond	-892	-892	-892	-892	-3 568
Brannvesenet. Avspasere vaktgodtgjørelse	-72	-72	-72	-72	-288
Beredskapsavdelingen. Midler til helsesjekk røykdykkere	25	25	25	25	100
Feiing og tilsyn av fritidsbolig. Inntekter ved å tilby denne tjenesten med egne betalingssetter.	-75	-75	-75	-75	-300
Vakant fagarbeider	-437	0	0	0	-437
Prosjektledelse rehabilitering NAUS. Teknisk benytter egne ansatte til prosjektledelse (ikke innleie). Belastes investering.	-133	-201	-206	0	-540
Privatisering av veg (Tisleidalen ca 200 m, kort strekning Kongsvegen (sør))	-13	-13	-13	-13	-52
Geovekst. Utvikling av kart (tidl. budsjettet på investering)	100	100	100	100	400
Eiendomsforvaltning. Leie og framleie av nye omsorgsboliger i VLMS. Netto kostnad.	608	608	608	608	2 432
Økte leieinntekter på rådhuset	-280	-280	-280	-280	-1 120
Vaktmestertjenester i VLMS	578	578	578	578	2 312
Renholdstjenester i VLMS	1 795	1 795	1 795	1 795	7 180
Varme og strøm i VLMS	692	692	692	692	2 768
Vedlikehold kommunale bygg. Brannvarslingsanlegg m.m.	628	0	0	0	628
Redusert vaktmesterressurs med 0,95 årsverk	-444	-444	-444	-444	-1 776

Kommunen får store husleiekostnader til VLMS-E. På det tidspunktet rådmannen ferdigstilte talldelen av økonomiplanen, forelå det ikke endelig tall for dette. I forslaget er husleiekostnader beregnet til om lag 11 mill kr samlet for arealer kommunen leier til eget bruk og til regionale tjenester. Videre er felleskostnader til eiendomsselskapet beregnet til om lag 1,4 mill. kr.

16 Avgifter og betalingssatser

Avgifter og betalingssatser for 2015 blir behandlet som egen sak i kommunestyret, parallelt med økonomiplanen.

Det er lagt til grunn en generell økning på nivå med kostnadsveksten i kommunal sektor. Mange av satsene er økt med 3,0%.

En del satser for egenbetaling er lovregulert, det gjelder bl.a. barnehage, praktisk bistand og kurdøgnpris.

På sjølkostområdene, vann, avløp og feiing, er det lagt til grunn at inntektene skal dekke kommunens kostnader (dekningsgrad 100%) og at eventuell merinntekt tilbakeføres abonnentene i samsvar med forskrift. Dekningsgraden har vært lav tidligere år og kommunen har derfor bygd opp negativ dekningsgradsavsetning.

I 2013 var dekningsgraden på vann 91% og dekningsgradsfondet negativt med 0,75 mill. kr. For avløp var dekningsgraden 101%, men dekningsgradsfondet var fremdeles negativt med 3,2 mill. kr. På feiing var dekningsgraden 72% og vi har en liten negativ avsetning. Negative avsetninger bør dekkes inn i løpet av 3 – 5 år. På denne bakgrunnen er forbruksleddet i årsavgiften på avløp foreslått økt med 13% mens øvrige avgifter på avløp (fastdel årsavgift og tilknytningsavgif) er foreslått økt med 3,0%. Gebyrene på vann er foreslått økt med 3,0% og feiegebyret er foreslått økt med 7,4%.

Kommunen er under sjølkost for SFO og står her fritt til å fastsette prisene.

Leie på kommunale boliger blir fastsatt av rådmannen. Her er det ulikt hvor ofte regulering skal skje og hva som er grunnlaget for regulering. Det legges til grunn at nivået på husleien skal gjenspeile kostnaden ved å eie og drive boligen. For noen boenheter betaler leietaker kommunen for bruk av strøm, også her legges det til grunn at betalingen skal gjenspeile faktiske kostnader.

17 Vedlegg I: Investeringsprosjekter

Nedenfor beskrives de enkelte investeringsprosjekt.

17.1 KLP, egenkapitaltilskudd

KLP krever år om annet inn egenkapital. Størrelsen på egenkapitaltilskuddet varierer mellom år og er ikke kjent før i regnskapsåret. Det er satt av 1,5 mill. kr årlig til dette.

17.2 NAUS og Valdreshallen, rehabilitering

Beskrivelse

Oppruste Nord-Aurdal ungdomsskole (NAUS) og Valdreshallen. Nytt ventilasjonsanlegg, nytt tak, nye vinduer og enøk-tiltak. I tillegg trengs en påstøp på alle dekker. I og med at alle innvendige vegger må fjernes som en følge av påstøp, vil det være naturlig å se på nye inn-delinger i klasse-, arbeids- og spesialrom for å få en mest mulig tidsriktig og moderne skolebygning.

Det er i tidligere økonomiplaner beskrevet en totalrenovering av NAUS og Valdreshallen med en grovt estimert kostnad på rundt 55 mill. kr. Det er i KS-sak 041/14 den 22.05.2014 nedsatt en plankomité for rehabilitering av NAUS og Valdreshallen, og komitéens mandat er blant annet å utarbeide et mer presist kostnadsoverslag for prosjektet.

Mål

Opprusting av NAUS og Valdreshallen som fører til videre levetid på 30 år. Bedre inneklima og arbeidsmiljø for elever og medarbeidere.

Planlagt oppstart: 01.2015 Planlagt ferdigstilling: 2017

Teknisk løsning

Totalt areal for NAUS er 2773 m² og for Valdreshallen med svømmehall 4738 m².

Nord Aurdal Ungdomsskole og Valdreshallen er bygget i 1974. Byggene er bygget inntil hverandre og er tett forbundet innvendig med felles gangsoner og vertikalforbindelser. NAUS har 3 hovedetasjer. Valdreshallen har 2 hovedetasjer. Svømmehallen ligger inntil Valdreshallen og har en underetasje med tekniske rom. Byggene oppvarmes i dag med elektriske ovner på yttervegg i alle rom. Inneluften trekkes i dag inn gjennom yttervegg, oppvarmes med elektriske ovner og trekkes ut med vifter på tak.

Hovedelementene i investeringen er som følger:

- Nytt ventilasjonsanlegg. Oppvarming primært med biovarme. Ventilasjonsluft varmes med biovarme, i tillegg bør det installeres vannbåren varme med radiatorer for å fullt ut å nytte biovarmen til oppvarming. Utfasing av elektrisk fyring med effektmåling gir i seg sjøl en

innsparing på ca. 150 000 kr pr. år. Installering av system for styring av varme som svarer til dagens krav til inneklime.

- Skifte og etterisolere tak på hele bygningsmassen.
- Skifte og etterisolere ytterkledning på Valdreshallen. Utbedre lekkasje i overgang mellom bygg.
- Skifte ut vinduer som isolerer dårlig med moderne vinduer. Etablere solskjerming for å redusere kjølebehov og øke komfort.
- Skifte innvendig himling der kanalnettet for ventilasjon blir skiftet.
- Bygningsmessige arbeider ved etablering av ventilasjonsrom i nåværende mediatek.

Alternative løsninger

Det er tidligere gjort vurderinger som konkluderer med at en renovering av eksisterende bygningsmasse er mer lønnsomt enn nybygg.

Budsjett og risiko

Inntil plankomiteén legger fram resultatet av sitt arbeid for kommunestyret før sommeren 2015, er det et grovt estimat på 55 mill. kr som ligger som en ramme for prosjektet.

	2015	2016	2017	2018
Forprosjekt, prosjektering og bygging	2 100	27 000	25 900	0
Total investeringsutgift	55 000			

Vurdering av risiko for avvik fra budsjetttramma:

Det er vesentlig risiko knyttet til avvik fra kostnaden ovenfor.

- Kostnadsestimatene er gjort overslagsmessig basert på erfaringstall for kvadratmeterpris på lignende prosjekter.
- Investeringen er ikke prosjektert.
- En må forvente en vesentlig prisstigning på bygningmessige arbeider fra overslaget er gjort til bygging i 2016.
- Det gjøres en vurdering av hvorvidt kostnader til midlertidige undervisningslokaler skal belastes drifts- eller investeringsregnskapet.

Konsekvens for driftsøkonomien

De viktigste endringene i driftskostnadene er som følger:

- Reduserte kostnader til oppvarming
- Rente- og avdragskostnader på lån

17.3 NAUS inventar og utstyr

Når Nord-Aurdal ungdomsskole (NAUS) er ferdig renoveret, og oppgradert til en tidsriktig og moderne skole, trengs nødvendig utskifting av noe inventar og utstyr for å i vareta et godt arbeidsmiljø for elever og ansatte ved ungdomsskolen. Investeringen er planlagt etter ferdigstilling av NAUS i 2017.

Beskrivelse

Møbler og annet inventar som sikrer ergonomiske arbeidsstillinger, effektivt renhold og lave vedlikeholdskostnader.

Mål

Godt arbeidsmiljø for elever og ansatte, kombinert med lave drift- og vedlikeholdskostnader.

Planlagt oppstart: 2017 Planlagt ferdigstilling: 2017

Teknisk løsning

Kostnadsberegningene er foreløpig grovt estimert. Det er lagt til grunn erfaringstall per kvadratmeter.

Alternative løsninger

Det er per dato mye av inventaret på NAUS som trenger utskifting. Deler av kostnaden til inventar og utstyr tvinger seg frem før eller senere. Det er følgelig en kortsiktig løsning å skulle gjenbruke store deler av eksisterende utstyr.

Budsjett og risiko

	Delsum	Sum
Tidligere bevilget	0	
Bevilgningsbehov 2017	4 350	
Total investeringsutgift		4 350

Konsekvens for driftsøkonomien

Ved anskaffelse av inventar og utstyr med god kvalitet, forventes det reduserte kostnader til reparasjoner og vedlikehold.

17.4 Regionale helsetjenester Fagernes, inventar og utstyr

Beskrivelse

Virksomhet VLMS flytter inn i nye lokaler i Valdres lokalmedisinske senter i 2015. Det er i den forbindelse nødvendig å anskaffe nytt inventar og utstyr til legevakt, jordmortjeneste samt intermedieravdeling. I prosjektering av slike anskaffelser er det vanlig å bruke fra 1 500 kr/m² areal for vanlige kontorlokaler til 10 000 kr/m² for sykehus. I dette prosjektet er det valgt å bruke 3000 kr/m².

Kommunestyret har i sak 044/14 den 22.05.2014 tatt stilling til investeringen. Denne fullfinansieres med refundert mva og tilskudd fra eiendomsselskapet (VLMS-E). Halvparten av beløpet er rebudsjettering av bevilgningen i 2014, resterende er ny bevilgning.

Budsjett og risiko

Tabell: Investeringsutgifter

Omsorg og rehabilitering	Delsum	Sum
Inventar og utstyr 3000 kr x 2 667 m ²		8 000
Refundert mva		- 1 600
Tilskudd fra VLMS-E IKS		-6 400
Netto investeringsutgift		0

Vurdering av risiko for avvik fra budsjetttramma:

Budsjettet er et anslag og skisserer en mulig realisering. Anbudet for mesteparten av anskaffelsen ble lagt ut med frist 05.11.14. Forhandlinger med tilbydere vil gi den endelige investeringskostnaden. Investeringsrammen anses å være tilstrekkelig med en viss risiko for avvik. Investeringen finansieres med refundert merverdiavgift og tilskudd til Nord-Aurdal kommune på det resterende beløpet fra Valdres lokalmedisinske senter-Eiendom IKS.

17.5 Institusjon og omsorgsboliger Fagernes, inventar og utstyr

Beskrivelse

Virksomhet Omsorg og rehabilitering flytter inn i nye lokaler i Valdres lokalmedisinske senter i 2015. Det er i den forbindelse nødvendig å anskaffe nytt inventar og utstyr til hjemmetjenesten, institusjonsavdeling, kommunalt hjelpemiddellager samt ergo- og fysioterapi-tjenesten. I tillegg gjenbrukes utstyr og inventar som fortsatt har en tilfredsstillende standard. Dette gjelder i liten/ingen grad kontorinventar, unntatt datautstyr, men en del inventar/utstyr til pasientrom.

I prosjektering av slike anskaffelser er det vanlig å bruke fra 1 500 kr/m² areal for vanlige kontorlokaler til 10 000/m² for sykehus. I dette prosjektet er det valgt å bruke 2000 kr/m².

Budsjett og risiko

Tabell: Investeringsutgifter

Omsorg og rehabilitering	Delsum	Sum
Inventar og utstyr 2000 kr x 4 515 m ²		9 030
Total investeringsutgift		9 030

Vurdering av risiko for avvik fra budsjetttramma:

- Budsjettet er et anslag og skisserer en mulig realisering. Anbudet for mesteparten av anskaffelsen ble lagt ut med frist 05.11.14. Forhandlinger med tilbydere vil gi den endelige investeringskostnaden. Investeringsrammen anses å være tilstrekkelig med en viss risiko for avvik.

17.6 Parkeringsareal VLMS (reservert)

Det er satt av en reservert bevilgning på 2,5 mill. kr for at kommunen i løpet av 2015 kunne opparbeides mer parkeringsareal i tilknytning til Valdres lokalmedisinske senter. Formannskapet gis fullmakt til i 2015 å bevilge midler til formålet innenfor rammen og etter forslag fra rådmannen.

17.7 Fagernes legesenter, ombygging

Beskrivelse

I forbindelse med oppføring av VLMS og sammenbygging med legesenteret er det nødvendig med en mindre ombygging. Sammenkoblingen inneholder laboratorium og av hensyn til trafikken gjennom venterommet må det etableres en egen gang mellom legesenteret og VLMS. En slik passasje må bruke av areal som i dag er legekantor. I fløyen mot vest hvor det per dato er tre legekantor er det tenkt to kontor med noe større plass, bøttekott med plass til gulvvaske-maskin og egen gang til VLMS.

Dagens laboratorium i legesenteret gjøres om til legekantor. Mellombygget mellom legesenteret og fødestua gjøres større ved at ytterveggen flyttes ut. Dette kan gjøres uten større konsekvenser for takkonstruksjonen. I mellombygget realiseres to legekantor, samtidig som det finnes areal disponibelt til kommunens egen sykepleierklinikk.

Mål

Sikre nødvendige antall legekantor ved Fagernes legesenter, samt en fornuftig forbindelse mellom legesenteret og nytt laboratorium.

Planlagt oppstart: 01.2015 Planlagt ferdigstilling: 04.2015

Alternative løsninger

Ikke relevant

Budsjett og risiko

Ombygningskostnadene er på relativt grovt estimert. De største kostnadene er knyttet til utvidelse av mellombygget mellom legesenteret og fødestua.

Tabell: Investeringsutgifter

	Delsum	Sum
Byggekostnader 2015		500
Total investeringsutgift		500

Konsekvens for driftsøkonomien

Tiltaket har minimal innvirkning på driftsøkonomien.

17.8 Institusjonsavdeling demente, ombygging Aurdal

Beskrivelse

Dagens 11 korttidsplasser i Aurdal erstattes med 30 institusjonsplasser når VLMS ferdigstilles. Etter utflytting i Aurdal må det gjøres tiltak på korttidsavdelingen slik at bygget et tilpasset andre pasientgrupper. Framtidig bruk er institusjonsplasser for demente. Det søkes husbanken om investeringstilskudd.

Mål

Tilpasning av eksisterende bygg til fremtidige pasientgrupper.

Planlagt oppstart: 04 2015 Planlagt ferdigstilling: 10 2015

Teknisk løsning

Mindre innvendige tilpasninger.

Budsjett og risiko

Tabell: Investeringsutgifter

	Delsum	Sum
Ombygning av korttidsavdelingen		800
Total investeringsutgift		800

Vurdering av risiko for avvik fra budsjettramma:

- Tiltakene beskrevet i rapport utarbeidet av nedsatt arbeidsgruppe er relativt enkle. Det forventes ingen overskridelser av kostnadsramma

Konsekvens for driftsøkonomien

De viktigste endringene i driftskostnadene er som følger:

- For korttidsavdelingen isolert sett gir ikke de byggtekniske tilpasningene noen driftsøkonomiske endringer.

17.9 Omsorgsboliger Aurdal, sammenbygging

Beskrivelse

Aurdal omsorgsbolig består av to hus og fire enheter. Personalet har ikke tilgang på møterom, medisinerom eller garderober. Fra 2015 skal begge husene brukes til personer med demenssykdom. For å gi personalet nødvendige fasiliteter er det tenkt en sammenbygging av A- og B-bygget. En gangpassasje mellom byggene gjør det enklere å dele personalressursene mellom de to byggene, eksempelvis på nattevakt.

A- og B-bygget er begge over to plan, uten tilfredsstillende heisløsning. Krav gitt i byggeteknisk forskrift medfører at en slik tenkt passasje må realiseres i to plan. Det vil være fornuftig å bygge inn en felles heis i denne passasjen som begge byggene kan benytte.

Ombygningen er omfattende og der er derfor budsjettet med et forprosjekt og et hovedprosjekt. Det søkes husbanken om investeringstilskudd.

Mål

Mulighet bedre ressursutnytting mellom byggene. En bedring av arbeidsforholdene for de ansatte. Ivareta kravet til universell utforming for begge byggene.

Planlagt oppstart: 11 2014 Planlagt ferdigstilling: 06 2015

Teknisk løsning

Passasjen er tenkt i to plan hvor det i begge plan kan trilles senger mellom byggene. For å ivareta krav om heis i byggverk definert som arbeidsbygning (TEK10 §12-3). I første plan kan garderober for begge kjønn realiseres samt et rom for pårørende med eget dusj og toalett. I plan 2 er det tenkt møte- og dokumentasjonsrom, vaktrom, rom for drift- og vedlikeholds-personell med eget rom for moppevaskemaskin. I tillegg er det tenkt et rom til skriver og kopimaskin med tilgang både fra vaktrom og møterom.

Det er stipulert et arealbehov på 80m². I tillegg kommer gangpassasjen mellom byggene. Det er omkring 13m mellom byggene, og med bredde på 5,9m i to plan blir det totale arealet omkring 153m².

Alternative løsninger

Ved eventuelle alternative løsninger må vaktrom og garderober for begge kjønn realiseres.

Budsjett og risiko

Tabell: Investeringsutgifter

	Delsum	Sum
Forprosjekt og prosjektering 2014		500
Byggekostnader 2015		3580
Total investeringsutgift		4080

Vurdering av risiko for avvik fra budsjetttramma:

- Budsjettet er et grovt anslag og skisserer en mulig realisering. Det er lagt til grunn en kvadratmeterpris på 26 000 kr/m². Investeringsrammen over ansees å være tilstrekkelig med en viss risiko for avvik.

Konsekvens for driftsøkonomien

Den viktigste endringen i driftskostnadene er bedre utnyttelse av personell, eksempelvis nattevakter.

17.10 Ombygging Vesle-Tveit, for Familiens hus

Familiens hus består av interkommunal barneverntjeneste i Valdres, pedagogisk/psykologisk tjeneste for Valdres, helsesøstertjenesten, psykisk helsearbeid, fysioterapitjenesten, tilrette-lagte tjenester for barn og unge med nedsatt funksjonsevne, miljøarbeid og Leirali dag- og aktivitetstilbud (herunder skogsgruppa).

Med familiens hus ønsker kommunen å samle de tjenester som retter seg mot barn og familier, slik at de oppleves som helhetlige for brukerne. Ved at Valdres Arbeidssenter AS flyttet all sin virksomhet til Leira har kommunen fått mulighet til samlokalisering av helsestasjon, barnevern, ppt og psykisk helse på Vesle-Tveit. Samlokalisering reduserer kommunens behov for leie av kontorplasser samtidig som flere funksjoner samlokaliseres. Kommunen får Opplands første fysiske familiens hus.

Bygningsmassen trenger ombygging som starter i 2014. Det er med dette mulig å samle Familiens hus på Vesle-Tveit innen 01.01.2015. Ombygging vil fortsette i 2015 og 2016 i tett dialog med virksomhetsleder.

Prosjektet er en videreføring av det prosjektet kommunestyret vedtok i investeringsbudsjettet som en del av Økonomiplan 2014 – 2017.

Beskrivelse

Prosjektet omfatter rehabilitering av tak, utskifting av vinduer og etterisolering. I tillegg kommer nødvendige ombygninger innvending.

Mål

Samle virksomheten i ett bygg. Sikre godt arbeidsmiljø ansatte, kombinert med lave drift- og vedlikeholdskostnader.

Planlagt oppstart: 06.2014 Planlagt ferdigstilling: 2016

Alternative løsninger

Ikke relevant

Budsjett og risiko

	2014	2015	2016	2017	2018
Ombygningskostnader	2 565	902	1 351	0	0
Total investeringsutgift					4 818

Konsekvens for driftsøkonomien

Ved å flytte hele virksomheten inn i lokaler kommunen eier selv, reduseres behovet for å leie kontorlokaler. Renovering av bygget tak og yttervegger vil gi reduserte driftskostnader.

17.11 Driftslokaler for teknisk drift (rebudsjettering)

Beskrivelse

I prosjektet er det vurdert i alt seks ulike plasseringer av nye lokaler for teknisk. På grunn av særlig strenge krav i forhold til sikkerhet mot flom, skred og ras for samfunnskritisk infrastruktur, ble løsningen en utvidelse av området hvor uteseksjonen tidligere holdt til. Området har fått navnet Lobrøtin, og endelig løsning fastsatt i sak FS-035/13.

Prosjektet innebærer bygging av nye lokaler for teknisk drift (kontor og lokaler til avdelingsledere, uteseksjonen, feier- og brannvesen, renholds- og vaktmestertjenestene, kirkelig fellesråd og sivilforsvaret) på Lobrøtin. Brann-, rednings- og feiervesenet og brannforebyggende samles i ett bygg. Her inngår også lager for sivilforsvaret. Uteseksjonen, renholds- og vaktmestertjenestene samles i et annet bygg. I tillegg kommer kaldtlager for forsvarlig lagring av blant annet salt, grus og spesialavfall, lagring av rør og rørdeler, utstyr for kirkelig fellesråd, samt sesonglagring av diverse utstyr til maskinparken.

Mål

- Nye og tidsriktige lokaler for uteseksjonen.
- Frigjøre sentrumsareal hvor brannstasjonen er plassert i dag.
- Samlokalisering av tjenester for effektivisering av drift.

Planlagt oppstart: 01.2013 Planlagt ferdigstilling: 03.2015

Prosessene med grunnnerverv var avhengig av en gyldig og vedtatt reguleringsplan og denne ble vedtatt i sak KS-001/14 i januar 2014.

Teknisk løsning

Det skal bygges nye bygg for å effektivisere driften. En samlokalisering vil holde driftsutgiftene nede i tillegg til at krav fra arbeidstilsynet om helse, miljø og sikkerhet tilfredsstilles. Nye lokaler for teknisk drift realiseres med to varme haller og et kaldtlager. Brann-, rednings- og feiervesenet, og brannforebyggende avdeling samles i det ene bygget. Sivilforsvarets fremskutte lager legges i samme bygg. Teknisk drift, renhold og vaktmester samles i den andre bygningen.

Alternative løsninger

Alternativ løsning er en realisering uten bygging av kaldtlager, se nedenfor. Dette vil gi en netto besparelse i prosjektrengskapet på 0,98 mill. kr. Dette alternativet fordrer trolig lager for kirkelig fellesråd og distriktslager for sivilforsvaret et annet sted.

Budsjett og risiko

Så langt i prosjektet er avviksfaktorene fra tidligere økonomiplan håndtert. Det er gjort nødvendig grunnnerverv, etablert nødvendige sikringstiltak mot skred og ras, samt infrastrukturkostnader til vei, vann, avløp, strøm og IKT. Prosjektet er delt opp i flere entrepriser for å utnytte kommunens egen byggherrekapasitet. En slik prosjektorganisering er etter rådman-

nens vurdering en langt rimeligere løsning enn en løsning med totalentreprise, men har i seg en usikkerhet om at den totale kostnaden ikke kan endelig fastsettes før alle anbud er inne og kontrakter er signert.

Tabell: Investeringsutgifter

	Delsum	Sum
Tidligere bevilget	25 000	
Økt ramme for prosjektet	1 938	
Total investeringsutgift		26 938

Budsjettramma er i Økonomiplan 2014 – 2017 25 mill. kr og er her økt til 26,94 mill. kr. Korrigert for nåverdien av leieinntekter på lokaler til sivilforsvaret (1,3 mill. kr) er kostnaden på prosjektet 25 638 000 kr.

Bevilgningen i årsbudsjettet for 2014 var 25 mill. kr. I årsbudsjettet for 2015 gjøres en rebudsjettering samtidig som prosjektramma økes.

Det skal inngås en varig leieavtale som sikrer sivilforsvaret lokaler i den nye brannstasjonen. Med en kalkulasjonsrente på 5,0 % er nåverdien av leieinntektene 1,30 mill. kr²¹. Inntekten regnskapsføres ikke på investeringsprosjektet, men vil bidra til å dekke byggets årlige driftskostnader. Det er også et ønske fra sivilforsvaret om kalde lokaler for etablering av et distriktslager i Valdres. Hvis det tas hensyn til disse leieinntektene, blir den estimerte totale kostnaden på 25,64 mill. kr (+2,55 %) med kaldt lager, eller 24,66 mill. kr (-1,36 %) uten kaldt lager.

Bakgrunn for avviket fra budsjettramma:

Opprinnelig budsjettramme var basert på erfaringstall fra tilsvarende prosjekter rundt om hvor kostnaden ligger på omkring 12'kr/m². På grunn av tomtens beskaffenhet og behov for sikringstiltak mot skred og ras, er det lagt til grunn en pris på 15'kr/m² for varmt areal. Det er innhentet erfaringstall på oppvarmingskostnader hvor hensikten er å holde de årlige driftskostnadene så lave som mulig.

Prognosen for det totale prosjektet er på 26,94 mill. kr. Avvik i forhold til rammebevilgningen på 25,00 mill. kr skyldes i hovedsak tre faktorer:

- Kostnader til ras- og skredutredninger, 160 000 kr.
- Kostnader til grunnerverv 950 000 kr over budsjett.
- Mer fjell enn opprinnelige masseberegninger, om lag 380 000 kr.

Avvikene beskrevet over akkumulert: 1,49 mill. kr.

Det er i kalkylene lagt inn en leieinntekt for varme lokaler til sivilforsvaret i Valdres. Leien forventes å vare i hele byggets levetid, og med en rentesats på 5,0 % gir dette en inntekt på 1,3 mill. kr. Denne leieinntekten inngår ikke i prosjektrengskapet, men bidrar til å dekke byggets årlige driftskostnader.

Alternative løsninger:

²¹ Med en lavere rente vil nåverdien bli høyere. En kalkulasjonsrente på 3% ville gitt en nåverdi av framtidige inntekter på nesten 1,9 mill. kr.

En alternativ løsning er å trekke ut kaldtlageret. Dette gir en estimert netto besparelse i prosjektrengskapet på 0,98 mill. kr, og dekker merkostnadene prosjektet er påført gjennom nødvendig grunnerv. Prosjektet ligger uten kaldtlager per dato an til en total kostnad på 25,96 mill. kr (24,66 mill. kr korrigert for leieinntekter, se nedenfor).

I tidligere behandling av prosjektet i kommunestyret²² var ett av de forholdene som skulle vurderes i forhold til budsjettrammen på 25 mill. kr, om lokaler til sivilforsvaret og fellestrådet skulle trekkes ut. Med de forventede leieinntektene på lokalene til sivilforsvaret ville det å trekke disse ut, ikke være god kommuneøkonomi. Dessuten har brannvesenet stor nytte av å kunne benytte sivilforsvarets utstyr. Med kaldtlager vil kommunen også kunne tilby noe lagerplass til fellestrådet, noe som også for kommunen er en økonomisk rasjonell løsning.

Kaldtlageret var opprinnelig planlagt med betongdekke, men for å redusere de samlede kostnadene er det nå planlagt asfaltdekke inne i bygget.

Ved å ta ut kaldtlageret oppnås et prosjekt innenfor vedtatt budsjettramme på en måte som er skissert i tidligere saker. Det er et reelt alternativ å ta ut kaldtlageret. Det gir mindre gunstige driftsvilkår, men de blir ikke dårligere enn eksisterende.

Rådmannen tilrår gjennomføring av opprinnelig prosjekt med oppføring av kaldtlager i henhold til oppdatert kostnadskalkyle. Nye lokaler for teknisk drift inkludert kaldtlager blir et helhetlig og gjennomført prosjekt. Prosjektet innfrir alle planer om bedre arbeidsforhold for uteseksjonen, og gir en fornuftig og hensiktsmessig bygningsmasse for virksomheten.

Konsekvens for driftsøkonomien

Byggene på Lobrøtin blir langt mer energiøkonomiske enn eksisterende lokaler. Det blir likevel trolig kun små endringer i driftsutgiftene da bygningsarealet øker noe. Det forventes innsparinger i den daglige driften gjennom mer effektiv lagring av verktøy og utstyr gjennom at alt utstyr samlokaliseres.

17.12 Vann og avløp, rammebevilgning

Beskrivelse

Graving av grøft, stort sett i eksisterende trase, fjerning av gamle ledninger og kummer, fundamentering for og legging av ledninger med foreskrevet kvalitet og tilpasset dimensjon, nedsetting av tidmessige kummer, gjenfylling og tilstussing.

Hovedplan for vannforsyning er kommunens politiske styringsdokument for hvordan vannforsyningssystemet skal bygges opp og vedlikeholdes på kortsikt (4 års perspektiv), lengre sikt (nærmere 15 år) og på lang sikt (inntil 40 år frem i tid). Planer og tiltak inneholder beskrivelse av store og små prosjekter på både kort og lang sikt.

Mål

Oppgradere ledningsnett til normal standard, for derved å redusere risiko for forurensning, og avbrudd eller lekkasjer på vannforsyningen. Revisjon av styringsdokumentet hovedplan vann-

²² Kommunestyret, sak 012/14 den 20.03.2014.

forsyning. Etablering av nye ledninger i tråd med føringer lagt i hovedplan. Flere vannmålere på hovedledningsnettet gir mulighet for raskere lokalisering av eventuelle lekkasjer.

Planlagt oppstart: 02.2015 Planlagt ferdigstilling: 11.2015

Teknisk løsning

VA-arbeidene utføres i henhold til gjeldende norm (VA Miljøblad). Det foretas kvalitetskontroll av rørstrekk i form av videoinspeksjon og trykk- og tetthetsprøving. Utførende entreprenør skal ha godkjenning i tiltaksklasse 2. Entreprenørens stedlige leder skal ha ADK1-sertifikat. En kommunes vannforsyning med dets forskjellige bestanddeler, er regulert av et stort regelverk, blant annet "Drikkevannsforskriften", "IK-Mat", Helse- og beredskapsloven og EUs drikkevannsdirektiv. Brann- og eksplosjonsvernloven definerer behov for slukkevann i for eksempel bolig- og industriområder.

Revidering av hovedplan vannforsyning skal sikre en best mulig utnyttelse av ressursene som stilles til rådighet. Det utarbeides også en handlingsplan med fokus på kvalitet, kapasitet, sikkerhet og effektivitet.

TILTAKETS NAVN	LOKALISERING	OMFANG	KOSTNAD (1000 KRONER)					
			2015	2016	2017	2018	Etter2018	Akkumulert
Overføringsledning Fagernes-Leira Garlivegen	Fagernes		4700					
(Fase1: Øvrevegen-Moavegen)	Fagernes	240 lm	1500					
(Fase 2: Moavegen-Tingnesvegen)	Fagernes	520 lm	3200					
Utskifting av avløpumppestasjon			1000					10400
Krokabakkatn - Vaskeriet	Leira	180 lm		1200				
Vaskeriet - Tomten	Leira	200 lm		1300				
Banken - Sylvsmedvegen	Leira	160 lm		900				
Månoavegen - Hansen	Leira	200 lm		1100				
Spikarmoen pumpestasjon	Fagernes	Ny stasjon		1000				15900
Øveråsen - Hovi	Fagernes	350 lm			2000			17900
Berghall - Sørei	Aurdal	220 lm				1300		
Bøaelva - Sagbrøtin	Aurdal	6 kummer				300		
Kildedalen - Hegge	Leira	50 lm				400		19900
Sørei - Solvang	Aurdal	700 lm					3800	
Kildedalen - Hegge	Leira	50 lm					400	
Brannstasjonen - Fagerlund	Fagernes	180 lm					1100	
Vestringsbygda RA	Vestr.bygda	Nytt RA					1200	26400
SUMMER			10400	5500	2000	2000	6500	26400

Rekkefølgen på tiltakene i tabellen er satt opp ut fra en total behovsvurdering. Dersom situasjonen skulle tilsi en annen prioritering, kan rekkefølgen bli endret i perioden. Kommunen samarbeidet tett med blant andre Statens vegvesen. I tilfeller hvor for eksempel vegvesenet setter i gang prosjekter kan det være fornuftig med en omprioritering av kommunens prosjekter eller gjennomføring av andre prosjekt, for å redusere anleggsperiodene og/eller redusere kommunens kostnader. Det kan også oppstå akutte situasjoner som krever umiddelbar gjennomføring av andre tiltak. Rådmannen har fullmakt til å gjøre slike omprioriteringer.

Alternative løsninger

Ikke relevant

Budsjett og risiko

Direkteledning til Leira (overføringsledning) er et tillegg til rammebevilgning på va som i tidligere planer har vært på 7,0 mill.kr.

Tabell: Investeringsutgifter

	Delsum	Sum
Parken - Shell	4700	
Garlivegen, fase1	1500	
Garlivegen, fase 2	3200	
Utskifting, avløpspumpestasjon	1000	
Total investeringsutgift	10400	10400

Vurdering av risiko for avvik fra budsjetttramma:

- Stor anleggsaktivitet i regionen kan presse prisene opp.
- Uforutsette kostnader vil dukke opp, men gjennom et omfattende konkurransegrunnlag, samt forhandlinger og befaring med aktuelle leverandører, er det gjort mye for å unngå overraskelser.
- Større oppdateringer av tegningsunderlag som danner grunnlaget for datasimuleringer.
- Avdekking av forhold som krever ekstra oppmerksomhet

Konsekvens for driftsøkonomien

De viktigste endringene i driftskostnadene er som følger:

- Høyere standard på ledningsnett og VA-anlegg reduserer vedlikeholdskostnader og kostnader knyttet til ledningsbrudd, lekkasjer og driftsstans.
- Et styringsdokument for vannforsyning som på sikt bedrer kvalitet, kapasitet, sikkerhet og effektivitet vil ha en positiv innvirkning på årlige driftskostnader.
- Driftsovervåkningssystemet muliggjør vurdering av alarmer uten at driftoperatørene reiser ut til installasjonen. Enkle feil kan rettes vi systemet, og feil kan prioriteres slik at de utbedres i normal arbeidstid.
- Det er også teknisk mulig å samarbeide på tvers av kommunegrensene, men et slikt samarbeid ligger trolig noe frem i tid.
- Med flere elektroniske vannmålere på hovedledningsnettet kan driftsoperatørene i sanntid drive lekkasjesøk på en enklere og sikrere måte enn tidligere.
- Det er en forventning om at lønnskostnader til utrykninger og feilsøking reduseres, og et eventuelt samarbeid med flere driftoperatører kan gi samdriftsfordeler.

17.13 Vannforsyning, høgdebasseng Fagernes – Leira

Beskrivelse

Eksisterende høgdebasseng i vannforsyningssystemet for Fagernes – Leira er gammelt og har en for liten kapasitet i forhold til utviklingen som har vært på Fagernes og Leira de siste ti-årene. Revidert hovedplan for vann og avløp vil konkludere med endelig plassering og kapasitet.

Mål

Oppgradere ledningsnett til normal standard, for derved å redusere risiko for forurensning, og avbrudd eller lekkasjer på vannforsyningen. Revisjon av styringsdokumentet hovedplan vannforsyning. Etablering av nye ledninger i tråd med føringer lagt i hovedplan. Et felles drifts- og overvåkningssystem på toppnivå, som gir en komplett oversikt over alle kommunens vann- og avløpsanlegg og vannledningsnett med vannmålere. Enkelte feil kan rettes gjennom systemet uten at va-vakt rykker ut. Vannmålere på hovedledningsnettet gir mulighet for raskere lokalisering av eventuelle lekkasjer. Med et felles system med nabokommuner kan erfaringer og ressurser utveksles på tvers av kommunegrensene.

Budsjett og risiko

	Delsum	Sum
Infrastruktur VA	3000	
Infrastruktur vei	1000	
Infrastruktur strøm/IKT		
Prefabrikkert 2-kammer basseng, 3000m3	11000	
Total investeringsutgift		15000

17.14 Opprusting av kommunale veier

Beskrivelse

- Oppretting og reasfaltering etter at vann og avløp er rehabilitert året før.
- Masseutskifting, oppretting og reasfaltering av veiparseller med setningsskader og krakkelert dekke.

I økonomiplanperioden tar en sikte på å opprettholde investeringer til vei i 2015 og 2016 på samme nivå som tidligere år, med en betydelig reduksjon i 2017-2019, før en mot slutten av et sjuårsperspektiv igjen er opp på dagens nivå.

Mål

Oppgradere veistrekninger til normal standard for veier med fast dekke.

Planlagt oppstart: 06.2015 Planlagt ferdigstilling: 10.2015

Teknisk løsning

Partier med setningsskader forsterkes (masseutskifting, legging av fiberduk, nytt bærelag). Asfaltdekke – Agb11 100 kg/m² – legges i en gjennomsnittlig bredde av 4m, med 0,25m grusskulder på hver side. Det foretas grøfterens. Kantrekker fornyes ved behov.

Prosjektene som gjennomføres finansiert av denne bevilgningen er større opprustinger av veier (nytt bærelag, utvidelse av bredde og lignende) som er investeringer, ikke vedlikehold.

TILTAKETS NAVN	LOKALISERING	OMFANG	2015	2016	2017	2018	Etter 2018	Akku.
Oppretting og asfaltering Moaskogen/Fejordet/Krakkeplassen	Fagernes	1300 lm	1830					
Oppretting og asfaltering Raskebakkin vest	Aurdal	260 lm	360					
Oppretting og asfaltering Snarvegen	Fagernes	150 lm	210					
Oppretting og asfaltering Blankebakkin øst (Vinjar)	Aurdal	70 lm	100					2500
Oppretting og asfaltering Sagbrøtavegen (Sagbråten)	Aurdal	210 lm		290				
Oppretting og asfaltering Juvevegen øst (Sagbråten)	Aurdal	180 lm		250				
Oppretting og asfaltering Eriksrudvegen (Sagbråten)	Aurdal	110 lm		150				
Oppretting og asfaltering Aabelbakkin øst (Sagbråten)	Aurdal	190 lm		260				
Oppretting og asfaltering Juvevegen vest (Sagbråten)	Aurdal	250 lm		330				
Oppretting og asfaltering Vinjarskogen sør (Vinjar)	Aurdal	80 lm		120				
Oppretting og asfaltering Blankebakkin vest (Vinjar)	Aurdal	190 lm		250				
Oppretting og asfaltering Kølhusvegen (Vinjar)	Aurdal	200 lm		280				
Oppretting og asfaltering veg Tveit boligfelt	Fagernes	330 lm		570				5000
Oppretting og asfaltering Bangsvegen vest	Bjørgo	550 lm			750			5750
Oppretting og asfaltering Bangsvegen øst	Bjørgo	310 lm				400		
Oppretting og asfaltering Engelykkja	Bjørgo	260 lm				350		6500
Oppretting og asfaltering FV51 - Nedre Merket	Tisleidalen	1850 lm					2810	
Oppretting og asfaltering av Våningvegen	Fagernes	700 lm					1300	
Oppretting og asfaltering boligveger Ulnes	Ulnes	700 lm					1300	
Oppretting og asfaltering Steinsrudmoen/Kjørstadveg.	Leira	900 lm					2300	
Oppretting og asfaltering Månovegen øvre del	Leira	1200 lm					1900	
Oppretting og asfaltering Vestringsbygda - Brattebråt.	Vestr.bygda	2790 lm					3880	19990
SUMMER			2500	2500	750	750	13490	19990

Rekkefølgen på tiltakene i tabellen er satt opp ut fra en total behovsvurdering. Dersom situasjonen skulle tilsi en annen prioritering, kan rekkefølgen bli endret i perioden. Kommunen samarbeidet tett med blant andre Statens vegvesen. I tilfeller hvor for eksempel vegvesenet setter i gang prosjekter kan det være fornuftig med en omprioritering av kommunens prosjekter eller gjennomføring av andre prosjekt, for å redusere anleggsperiodene og/eller redusere kommunens kostnader. Det kan også oppstå akutte situasjoner som krever umiddelbar gjennomføring av andre tiltak. Rådmannen har fullmakt til å gjøre slike omprioriteringer.

Alternative løsninger

Alternativt kunne veiarealene hatt grusdekke, men dette gir redusert trafikkssikkerhet, økte vedlikeholdskostnader og støvproblematikk

Budsjett og risiko

Budsjettrammen på 2500' inklusive merverdiavgift opprettholdes i 2015. Det er liten risiko for avvik fra budsjettramma.

Tabell: Investeringsutgifter

	Delsum	Sum
Forsterking, oppretting og asfaltering av veier		2500
Total investeringsutgift		2500

Vurdering av risiko for avvik fra budsjettramma:

- Stor anleggsaktivitet i regionen kan presse prisene opp.

Konsekvens for driftsøkonomien

De viktigste endringene i driftskostnadene er som følger:

- Høyere standard på veiene vil gi reduserte fremtidige driftskostnader i form av vedlikehold.

17.15 Skilte med vegnavn (adresseringsprosjektet), ferdigstilling

Dette prosjektet er det bevilget midler til, senest i årsbudsjettet for 2014. Det er kort beskrevet i tidligere økonomiplaner. Prosjektet er langt på vei ferdigstilt i 2014, men det pågår noe feilretting og rebudsjetteres med 0,2 mill. kr i 2015.

Beskrivelse

Adressering og skilting i hele kommunen. Skilting av veier gjør det lettere å finne fram, særlig viktig er dette for utrykningskjøretøy. I tillegg bidrar prosjektet til lokal identitet.

Mål

Alle veier skal skiltes med navn og alle bygninger skal ha en adresse.

Planlagt oppstart: 03.2013 Planlagt ferdigstilling: 03.2015

Teknisk løsning

Produksjon av veiskilt i henhold til vedtatt veinavn, samt forskriftsmessig utplassering av disse.

Alternative løsninger

Ikke relevant.

Budsjett og risiko

	Delsum	Sum
Tidligere bevilget	1800	
Bevilgningsbehov 2015	200	
Total investeringsutgift		2000

Prosjektet er nær ferdigstilt i 2014. Den totale rammen for prosjektet er på 2,0 mill. kr. Tidligere bevilgning er redusert tilsvarende bevilgningsbehovet for 2015. Prognosene for 2014 tilsier en prosjektkostnad på om lag 1,2 mill. kr.

Konsekvens for driftsøkonomien

En må etter hvert anta driftsutgifter til vedlikehold og utbygging av stolper og skilt, eksempelvis som følge av trafikkuhell, hærverk og tagging.

17.16 Kultur- og rådhus, ventilasjon, klimaskall og enøk

Prosjektet er hverken planlagt eller kostnadsregnet. Kostnaden i Økonomiplan 2015 – 2018 er basert på relativt grove anslag. Prosjektet er planlagt startet opp med forprosjektering og prosjektering i 2018. I senere økonomiplanen bør en gjøre en ny vurdering av kostnadene når disse konkretiseres gjennom planarbeid og forprosjekt.

18 Vedlegg II: Budsjettskjema

Økonomiplanen er laget i samsvar med anbefalingene om god kommunal regnskapsskikk.

Forskrift om årsbudsjett stiller i § 6 krav til innhold og inndeling. De pålagte budsjett-skjemaene 1A og 2A følger nedenfor.

Tabell 1B står i avsnitt 2.2 Økonomiske hovedoversikter på s. 8. Denne tabellen viser i samsvar med forskriften fordelingen av driftsbudsjettet med den detaljeringsgrad kommunestyret vedtar. Her framgår den fastsatte rammen for den enkelte virksomhet. I tillegg til denne rammen, viser avsnittene med økonomiske hovedtall i omtalen av den enkelte virksomhet, hvordan denne rammen i budsjettet er tenkt brukt. Kravet til budsjettskjema 2B er oppfylt gjennom tabellen i avsnittet 2.5 Investeringer på s. 14, denne tabellen viser hvordan midlene til investeringer i anleggsmidler er fordelt mellom ulike investeringsrammer (VA og vei) og ulike prosjekter. I tillegg inneholder denne tabellen midler til egenkapital i KLP. Kravet til å vise oversikt drift er oppfylt av tabellen i avsnittet Økonomisk oversikt drift på s. 9. Kravet til å vise oversikt investeringer er oppfylt av tabellen i avsnittet Økonomisk oversikt investering på s. 10.

18.1 Driftsbudsjettet – budsjettskjema 1A

	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Skatt på inntekt og formue	129 952	130 535	137 000	137 000	137 000	137 000
Ordinært rammetilskudd	163 337	177 805	185 559	186 445	186 445	186 447
Skatt på eiendom	24 882	26 164	27 084	29 220	30 929	34 688
Andre direkte eller indirekte skatter	8 557	2 129	2 129	2 129	2 129	2 129
Andre generelle statstilskudd	32 354	29 383	28 852	28 789	28 570	28 282
Sum frie disponible inntekter	359 082	366 016	380 624	383 583	385 073	388 546
Renteinntekter og utbytte	6 118	4 713	4 891	4 076	4 365	6 936
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	9 444	10 547	10 317	10 496	14 210	18 087
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	15 601	16 577	17 669	18 822	20 170	20 201
Netto finansinnt./utg.	-18 927	-22 411	-23 095	-25 242	-30 015	-31 352
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbr	0	0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	20 981	27 946	6 564	6 564	6 564	6 564
Til bundne avsetninger	10 485	2 207	3 270	3 270	3 270	3 270
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	9 860	15 146	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	0	1 749	3 674	2 737	6 134	4 037
Bruk av bundne avsetninger	6 469	3 300	2 177	2 177	2 177	2 177
Netto avsetninger	-15 137	-9 958	-3 983	-4 920	-1 523	-3 620
Overført til investeringsbudsjettet	2 664	0	0	0	0	0
Til fordeling drift	322 354	333 647	353 546	353 421	353 535	353 574
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	307 208	333 647	353 546	353 421	353 535	353 574
Mer/mindreforbruk	15 146	0	0	0	0	0

18.2 Investeringsbudsjettet – budsjettskjema 2A

	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Investeringer i anleggsmidler	37 750	49 448	55 226	39 051	46 000	4 850
Utlån og forskutteringer	5 121	0	0	0	0	0
Kjøp av aksjer og andeler	2 082	1 000	1 500	1 500	1 500	1 500
Avdrag på lån	93	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket	24 783	0	0	0	0	0
Avsetninger	312	0	0	0	0	0
Årets finansieringsbehov	70 141	50 448	56 726	40 551	47 500	6 350
Finansiert slik:						
Bruk av lånemidler	30 369	38 809	22 090	28 841	33 700	780
Inntekter fra salg av anleggsmidler	6 729	0	11 700	0	0	0
Tilskudd til investeringer	1 099	0	7 971	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	0	0	8 966	6 710	8 800	570
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	16 109	0	0	0	0	0
Andre inntekter	48	0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	54 353	38 809	50 727	35 551	42 500	1 350
Overført fra driftsbudsjettet	2 664	7 156	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	13 124	4 483	5 999	5 000	5 000	5 000
Sum finansiering	70 141	50 448	56 726	40 551	47 500	6 350
Udekket/udisponert	0	0	0	0	0	0

18.3 Anskaffelse og anvendelse av midler

	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Anskaffelse og anvendelse av midler						
Anskaffelse av midler						
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	539 824	506 768	540 969	548 919	550 430	553 920
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	23 573	0	28 637	6 710	8 800	570
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	37 076	43 821	27 280	33 216	38 364	8 015
Sum anskaffelse av midler	600 473	550 589	596 886	588 845	597 594	562 505
Anvendelse av midler						
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	487 624	474 203	513 683	518 418	518 553	518 609
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	37 750	49 448	55 226	39 051	46 000	4 850
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	32 844	28 619	29 981	31 313	36 375	40 283
Sum anvendelse av midler	558 218	552 270	598 890	588 782	600 928	563 742
Anskaffelse - anvendelse av midler	42 254	-1 681	-2 004	63	-3 334	-1 237
Endring i ubrukte lånemidler	3 314	0	0	0	0	0
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift	0	0	0	0	0	0
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Invest	0	0	0	0	0	0
Endring i arbeidskapital	45 568	-1 681	-2 004	63	-3 334	-1 237
Avsetninger og bruk av avsetninger						
Avsetninger	71 707	30 153	9 834	9 834	9 834	9 834
Bruk av avsetninger	29 453	24 678	11 850	9 914	13 311	11 214
Til avsetning senere år	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger	42 254	5 475	-2 016	-80	-3 477	-1 380
Int. overføringer og fordelinger						
Interne inntekter mv	32 864	37 784	35 323	38 036	38 036	38 036
Interne utgifter mv	32 864	30 628	35 335	38 179	38 179	38 179
Netto interne overføringer	0	7 156	-12	-143	-143	-143

19 Vedlegg III: Befolkningsutvikling

Dette kapittelet er en kort omtale av hvordan befolkningen i Nord-Aurdal kommune forventes å utvikle seg, både i økonomiplanperioden og på lengre sikt. Prognosen bygger på Statistisk sentralbyrås befolkningsframskriving (alternativet middels nasjonal vekst). Prognosen er publisert i juni 2014.

19.1 Hovedtrekk

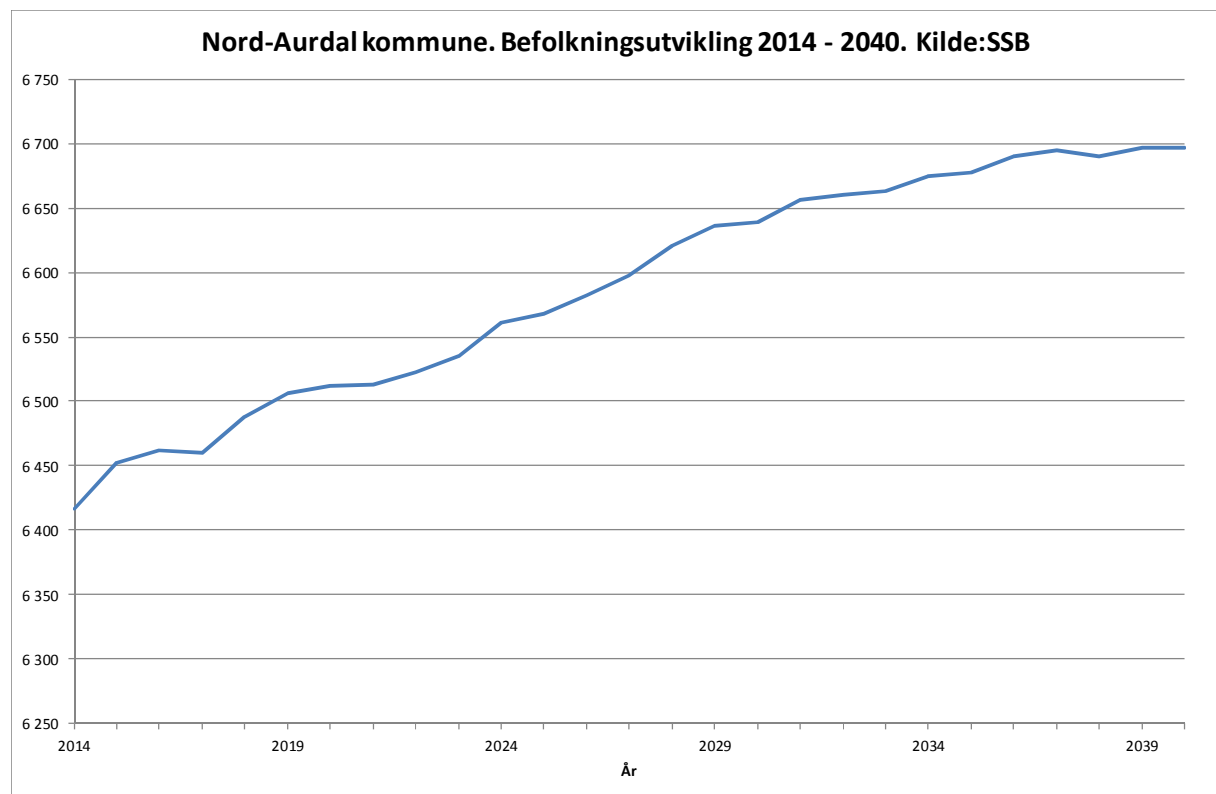
Hovedtrekkene i befolkningsutviklingen er:

- En svak, men jevn, befolkningsvekst.
- Små endringer i antall barnehagebarn fram til 2035.
- Vesentlig nedgang i antall barn i skolepliktig alder fram til 2025, deretter stabilisering.
- Stor nedgang i antall ungdom 16 – 19 år fram mot 2030.
- Vesentlig og stabil nedgang i antall voksne 20 – 66 år.
- Svært stor økning i antall yngre eldre 67 – 79 år fram til 2030, deretter stabilisering.
- Stabilt antall eldre 80 år og eldre fram til 2024, deretter svært stor økning.

19.2 Folketall

I Nord-Aurdal kommune var folketallet 6 417 ved inngangen til 2014. Befolkningsprognosen viser en stabil årlig vekst helt fram til 2040. Veksten er likevel liten, om lag 0,2% pr. år.

Figuren nedenfor viser utvikling i samla befolkning:

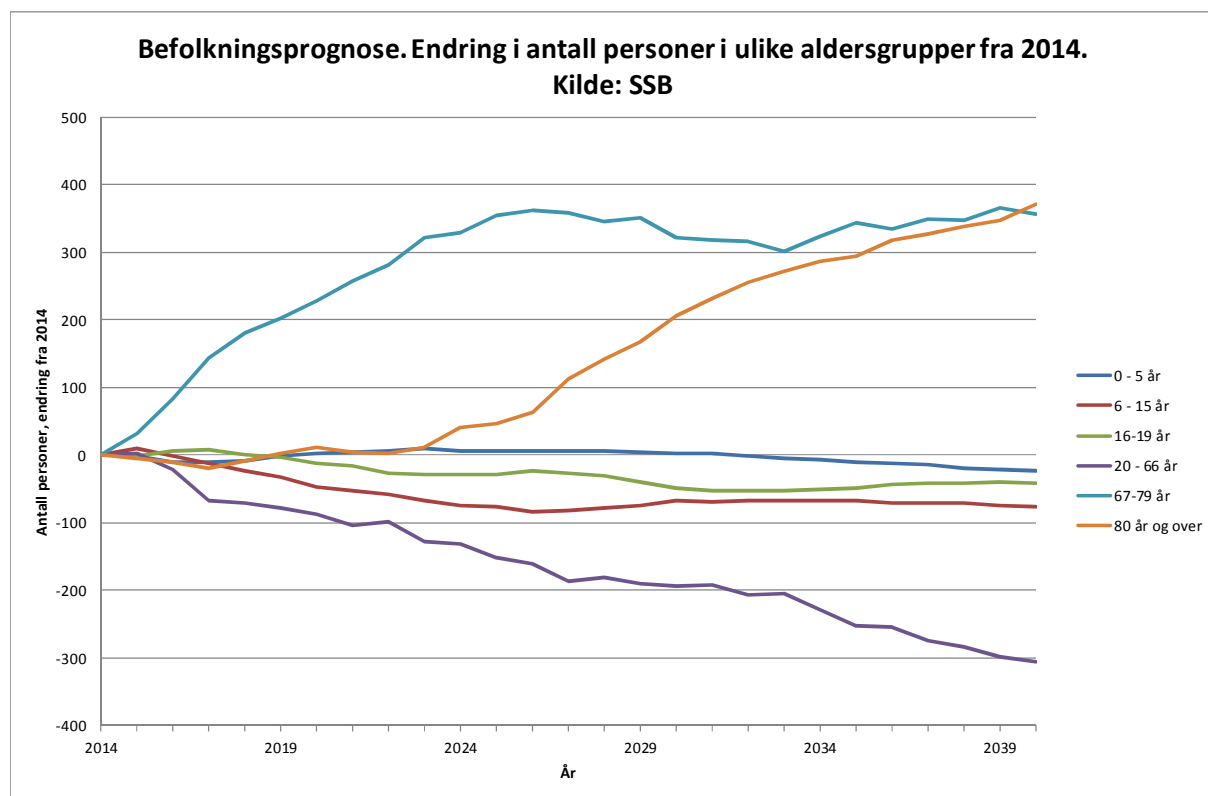

19.3 Antall innbyggere i ulike aldersgrupper

Tabellen nedenfor viser utviklingen i antall innbyggere i ulike aldersgrupper, i økonomiplanperioden og fram mot 2040.

	Nå	Økonomiplanperioden				Langtidsprognose			
	2014	2015	2016	2017	2018	2020	2025	2030	2040
0 - 5 år	365	364	355	355	357	368	372	368	342
6 - 15 år	737	746	736	725	714	690	660	669	660
16-19 år	313	312	319	321	314	301	285	264	272
20 - 66 år	3 926	3 928	3 904	3 858	3 856	3 838	3 775	3 733	3 620
67-79 år	740	771	823	884	920	968	1 094	1 062	1 096
80 år og over	336	331	325	317	327	347	382	543	707
Sum	6 417	6 452	6 462	6 460	6 488	6 512	6 568	6 639	6 697

Figuren nedenfor viser endring fra 2014 i antall personer i de samme aldersgruppene.

Barn i barnehagealder (0 – 5 år)

I økonomiplanperioden går antall barn i aldersgruppen 0 – 5 år markant ned, med 10 personer (2,7%). Antallet barn går så opp slik at det ligger noe høyere enn i dag (6 – 7 flere) for så å være på dagens nivå i 2030.

Barn i grunnskolealder (6 – 15 år)

I økonomiplanperioden er det en nedgang i antall barn i grunnskolealder. Prognosen viser 23 færre barn i 2018 enn i 2014 (ned 3,7%). Nedgangen fortsetter til 2025 da det er 10,5% færre barn i aldersgruppa enn i 2014. Deretter stabiliserer antallet seg fram mot 2040.

Ungdom (16 – 19 år)

Antallet ungdom 16 – 19 år er stabilt i økonomiplanperioden. Deretter er det en stor nedgang til 2030 da det etter prognosen er 49 færre personer i aldersgruppa enn i 2014, en nedgang på 15,7%.

Yngre eldre (67 – 79 år)

I økonomiplanperioden antas denne aldersgruppen å øke med 180 personer, hele 24,3 %. Økningen fortsetter fram til 2030, da gruppen har vokst fra 740 til 1 062 personer, en vekst på hele 43,5%. Deretter går antallet noe ned og stabiliserer seg rundt 1 075 personer.

Eldre (80 år og eldre)

Folketallet i denne gruppen går vesentlig ned i økonomiperioden, det er etter prognosen 19 færre personer i 2017 enn i 2014 (ned 5,7%). Antallet innbyggere i aldersgruppen er stabilt fram til 2022. Fra 2023 er det imidlertid en markant vekst, allerede i 2025 er det etter prognosen 41 flere i aldersgruppe (opp 13,7%), i 2030 er det 207 flere (opp 61,6% fra 2014) og i 2040 har gruppa økt med 371 personer, en økning på godt over 100%.

20 Vedlegg IV: Økonomiske mål

Kommunestyret behandlet i sak 043/12 den 14.06.2012 økonomiske mål for framtidige økonomiplaner. Det gjorde slik vedtak:

Kommunestyret vedtar slike økonomiske mål for framtidige økonomiplaner:

1. *Netto driftsresultat bør være på minimum 3 % av brutto driftsinntekter.*
2. *Disposisjonsfondet skal minimum være på 10 % av brutto driftsinntekter og målet er at det skal utgjøre 15 %.*
3. *I tillegg til disposisjonsfondet etter pkt. 2 skal kommunen ha et særskilt disposisjonsfond for å handtere premieavvik. Dette skal til enhver tid tilsvare samla akkumulerte premieavvik for kommunen.*

Formålet er både å ha disposisjonsfondsavsetninger som til enhver tid tilsvare akkumulert premieavvik og at regnskapsmessig resultat (mer/mindreforbruk) skal vise et reelt resultat.

- a. *Kommunestyret vedtar å sette av på disposisjonsfond premieavvik kr 16 522 000 tilsvarende kommunens akkumulerte premieavvik på 01.01.2012. Dette finansieres ved bruk av ordinært disposisjonsfond.*
 - b. *Kommunestyret vedtar videre at det årlig skal settes av eller brukes av disposisjonsfond premieavvik et beløp som tilsvare differansen mellom årets premieavvik og sum amortisert premieavvik dette året. Kommunestyret gir rådmannen fullmakt til å foreta slike avsetninger og foreta slik bruk av disposisjonsfond premieavvik. Transaksjonene vises i årsregnskapet.*
4. *Lånegjelda bør være under 70 % av brutto driftsinntekter.*

I denne lånegjelden skal iberegnes den andel av lånegjeld på VLMS kommunen betjener gjennom husleie på bygget og andre vesentlige kapitalkostnader som kommunen bærer indirekte.

Ved vurdering av framtidige låneopptak kan en ta hensyn til lån knyttet til selvkostområdene vann, avløp og feiing.

5. *Kraftinntekter bør brukes på en måte som reduserer kommunens sårbarhet for svingninger i kraftprisene og som bidrar til en langsiktig robust kommuneøkonomi.*

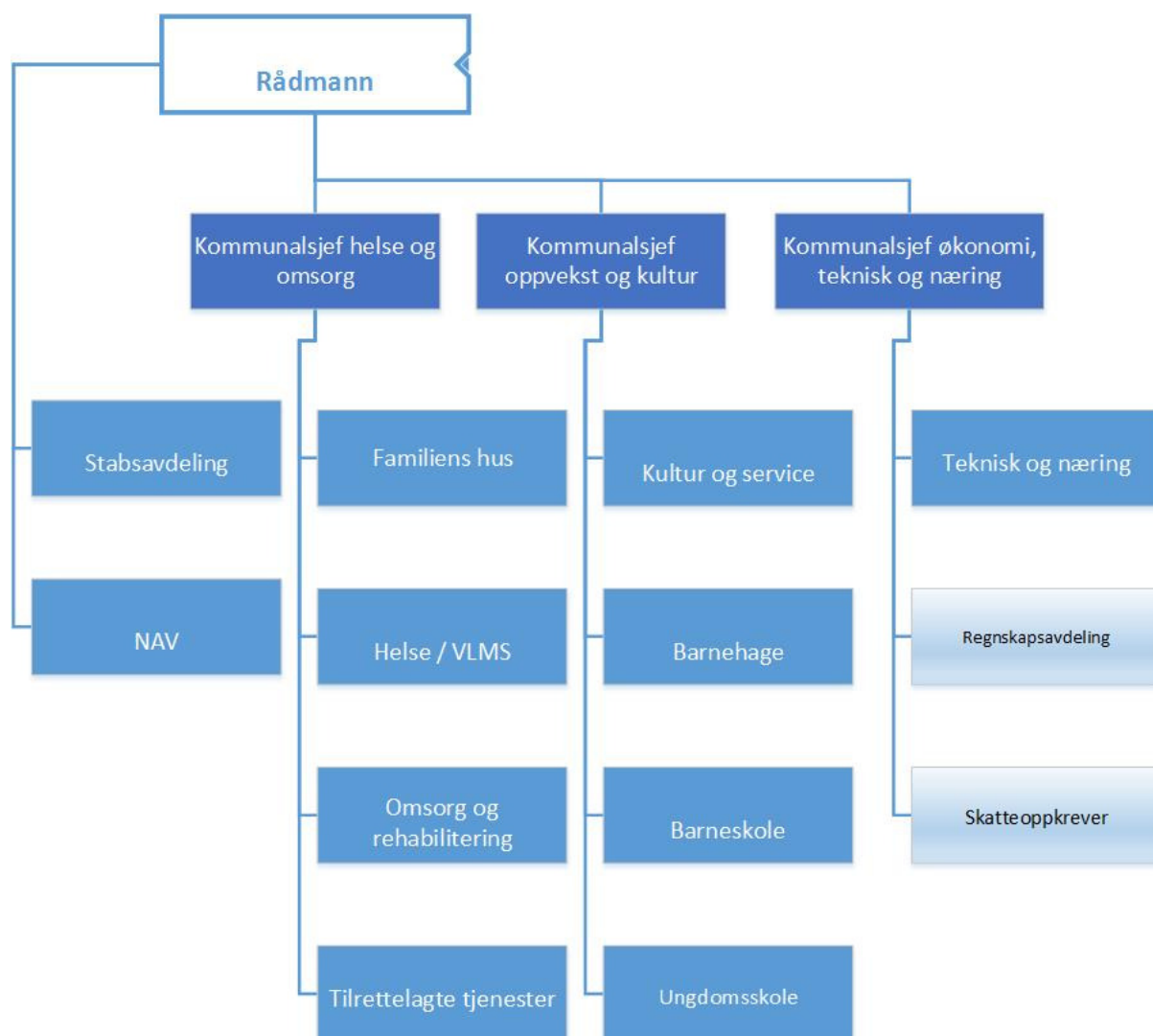
Kommunestyret ber rådmannen legge fram en egen sak med forslag til retningslinjer for bruk av kraftinntektene.

21 Vedlegg V: Organisasjonskart

Politisk organisering

Administrativ organisering

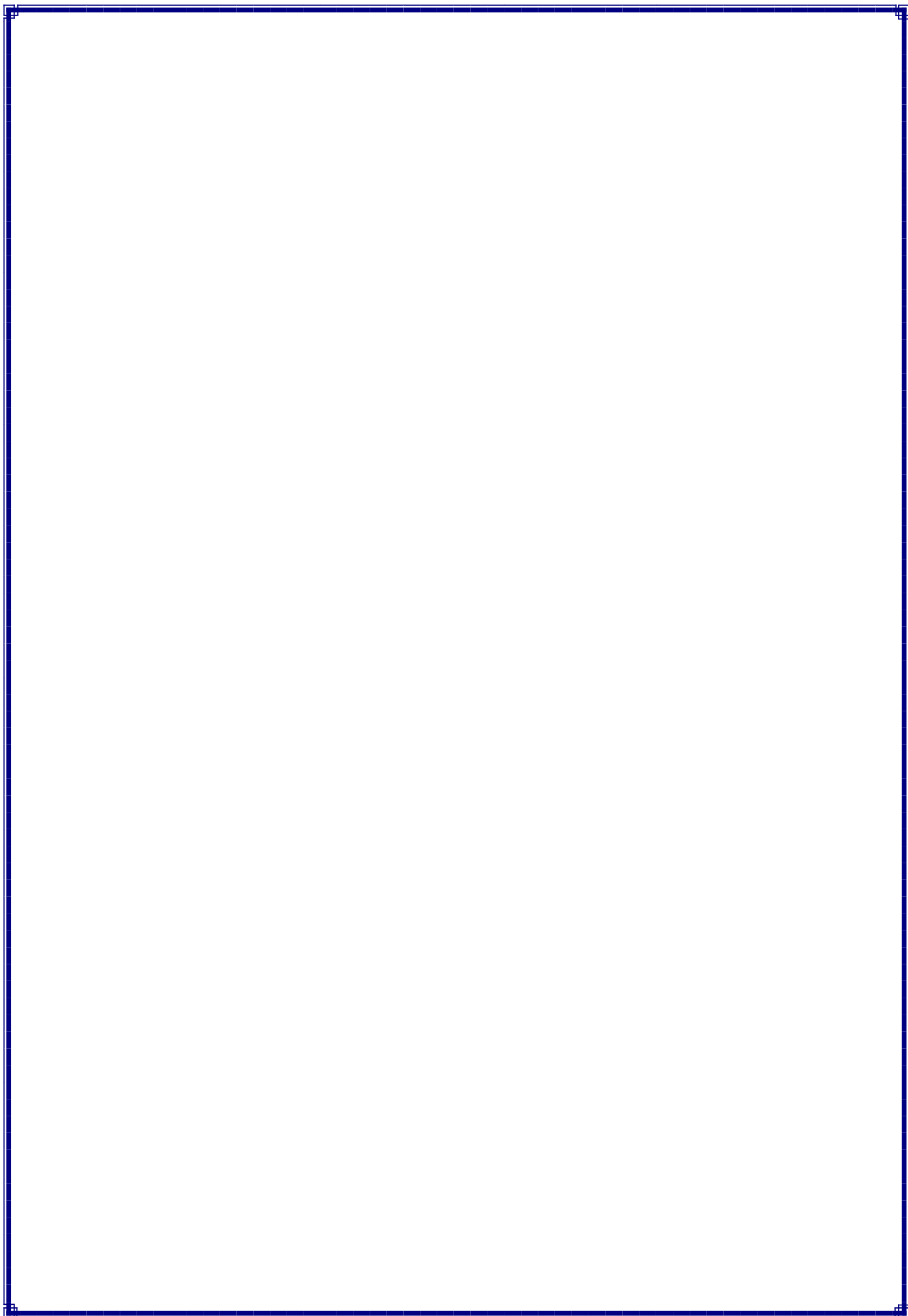

Foto: Solveig Nikolaisen